

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7363,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Trum starega liberalizma

Barcelona, dne 31. julija.

Pretežna večina španske ustavodajne skup-
ščine je katoliški cerkvi neprijazna. Razun po-
slancev katoliške Accion nacional, o katerih še
sedaj ni znano, koliko jih je, ni v konstituenti
niti enega, ki bi zastopal edino pravilno načelo,
da naj se odnosi med cerkvijo in državo v novi
republikli uredijo v sporazumu s papežem, kakor
so bili urejeni dosedaj. Saj ni nobenega dvoma o
benevolentnem stališču svetega očeta do španske
republike kot take in španski škofje so opetovano
naglašali, da žele doprinesiti svoj delež k rešitvi
porečih vprašanj mlade republike v duhu popolne
državlanske lojalnosti. To se tiče predvsem pe-
rečega socialnega vprašanja, v prvi vrsti agrarne
reforme, kjer je tudi Cerkev voljna doprinesiti
potrebne žrtve, da španski kmetijski proletarijat
pride do človeka dostojne eksistence. Toda liberal-
na inteligenca, ki ima v alijanci s socialburžujski-
mi marksisti v konstituenti večino, noče o tem ni-
česar slišati. Ona v silni nadutosti misli, da bo
komunizmu sindikalizmu kos sama in zato od-
klanja prijateljsko roko Cerkve, samo da bi ji ne
bilo treba delati koncesij na kulturnem polju.
Cerkev naj ji rajši služi kot objekt, s katerim
lahko potolaži buržujskega denarja in moči lačne
pristaše sindikalizma.

V tem smislu so sestavljeni oni paragrafi
načrta španske ustave, ki se tičejo Cerkve, in ki so
po velikem delu predmet liberalnega doktrinari-
stva gospodov vseučiliškega učenjaka Ortega y
Gasset in bivšega gojenca Jezuitov Angel Ossorio.
Iz njih verno odseva milost liberalcev, ki nimajo
nobenega smisla za verske in kulturne tradicije
naroda, bi Cerkev radi zaslužili državi ali pa
sploh odpravili in uveljavili neki humanistični
etos, ki v resnici ni nič drugega kakor ščit za
gospodarsko in duhovno hegemonijo španske bur-
žuazije.

§ 8 ustavnega načrta pravi, da so odnosi
med Cerkvijo in državo in zadeve bogočastja sploh
absolutna kompetenca španske države.

Gospod Angel Ossorio, ki je od vseh ohranil
še največ verskega in katoliškega čuta, predlaga
amandma, v katerem pravi, da sta svoboda vero-
izpovedanja, ločitev Cerkve od države in svoboda
vesti kot osebnostna pravica neizpremenljiv zahte-
vek novega časa, da pa zaradi spoštovanja, ki ga
je treba imeti napram takim velikim moralnim
juridičnim organizacijam kakor je Cerkev, ni mo-
goče, da bi država takorekoč ne imela nobene
vere. Čisto pravilno je, pravi dalje, da se država
ne sme vezati z enim kultom v nasprotju z drugim,
toda če gre za vzgojo mladine, za družinsko in
zakonsko postavodajo, za socialne zahteve in javne
naloge, potem ni mogoče, da bi država izhajala brez
vsakega verskega nazora, zakaj vse te velike eti-
čne naloge se morejo učinkovito naslanjati samo na
religijo. Zato Angel Ossorio predlaga, da naj se
§ 8 dopolni takole: »Ne obstoja nobena službena
vera države, ki vsaki veri daje svobodo veročastja.
Toda država bo usmerjala svojo postavodajo po
načelih krščanske morale«.

Fernandez Clerigo predlaga sledeči amand-
ma: »Država ne izpoveduje nobene vere. Katoliška
cerkev in druga veroizpovedanja se smatrajo kot
družbe, kojih pravice in dolžnosti se bodo določile
v posebnem zakonu.«

E. Ramos predlaga sledeče: »Ne obstoja držav-
na vera. Jamči se svoboda veroizpovedanja. Cerkve
se smatrajo kot mesta bogoslužja, katerih položaj
bo uredil poseben zakon.«

Adolfo Gonzales Posada zahteva, da se § 8
o odnosih med Cerkvijo in državo sploh črta.
Pač pa naj se določi sledeče: »Svoboda vesti in
svoboda izpovedanja in prakticiranja katerekoli
vere se jamči na vsem teritoriju španske republike
pod pogojem, da zadevni kult ne nasprotuje na-
ravni morali in poštenju. Vsa veroizpovedanja bodo
lahko bogočastne funkcije opravljala privatno.«

V naslednjih paragrafi ustavnega načrta se
določa, da se ne more nobenega prisiliti, da izpo-
ve svoje versko prepričanje, to se pravi, da je brez-
konfesionalnost dovoljena. Tudi se ne more nihče
prisiliti k izdatkom za bogoslužne namene. Pripad-
nost k veri nima nobenega vpliva na osebne in po-
litične pravice državljana, pač pa mora biti katoli-
čan predsednik republike.

Glede otrok predlaga Niceto Alcalá Zamora,
sedanji predsednik vlade, da naj uživajo nezakon-
ski iste pravice kakor zakonski. Isti poslanec in
njegov tovariš predlagajo, da bodi šola popolnoma
brezkonfesionalna in da naj v otrocih vzgaja
državlanskega duha in duha socialne solidarnosti.
Poslanec Ramos predlaga besedilo, da je »narodna
kultura sploh izključena kompetenca države.« Fer-
nandez Clerigo predlaga, da ima biti šola samo
državna in unitaristična. Vendar se naj verouk po-
dejuje od duhovnikov tistega veroizpovedanja, ka-
terim pripadajo otroci, kojih starši tak poduk že-
lijo. Število takih staršev mora biti minimalno 10
na vsaki šoli. Toda verouk ima nadzorovati država.

Poslanca Cherigo in Ramos sta toli liberalna,
da dovoljujeta privatne s r e d n e šole, seveda pod
strogim državnim nadzorstvom in po učenih navo-
dilih državne šolske oblasti. Izključene so pa za-
sebnе učiteljske pripravnice.

Razume se, da se s temi predlogi večine ne
strinjajo socialisti, ki hočejo popolnoma ateistično
državo, da ne govorimo o skrajnem levem krilu,
ki pa je v skupščini zelo neznatno. Katoliški po-
slanci bodo imeli kajpada jako težko stališče. Tako
je moralo priti v deželi, kjer je velika večina kato-
ličanov volila — liberalce.

Dunajska vremenska napoved. — Soparno.
Nagnjenost k nevihtam. Pozneje boljše vreme.

Tovarna Ruše zgorela

Kljub največjim naporom ni bilo mogoče nič rešiti — Škoda znaša
10 milijonov Din — Največja katastrofa v Sloveniji

Maribor, 3. avgusta.

Ča ust do ust je šlo davi, da je ruska tvor-
nica za dušik v plamenih in da je škoda velikan-
ska. Od vsega početka so bile govorice zelo raz-
lične ter druga nasprotujoča drugi, tako, da ni bilo
mogoče doznati resnice in preračunati škodo.
Okoli 10 je postal položaj jasen. Okoli pol 5 so ne-
nadoma zavrešale tovarniške sirene v tvornici za
dušik ter zbudile rusko prebivalstvo iz spanja. Ta-
koj so začeli ljudje drveti v smeri proti tvornici,
kjer so veliki plameni obžarevali nebo daleč proti
Mariboru in v smeri proti Koroški. Dravska doli-
na je bila zavita v en sam velik oblak dušičnega
dima. Iz vseh strani so hiteli gasilci, da rešijo, kar
se rešiti da. Na lice mesta je prispelo okrog 150
gasilcev z 12 motornimi in 2 ročnimi brizgalicami.
Prihiti so gasilci iz Ruš, Bistrice, Maribora s po-
veljnikom Ivanom Folerjem na čelu, iz Ljubnice,
Lipnice, iz Pekna, Studencev, Radvan, Pobrežja
ter drugih krajev. Reševalci so se podali z neumor-
no požrtovalnostjo na delo, tako da se jim je do
10 dopoldne posrečilo požar toliko lokalizirati, da
je bila vsaka nevarnost katastrofe ne le za tovarno
samo, ampak tudi za vse Ruše odstranjena.

Požar sta opazila ob petih zjutraj

nočna paznika Leopold Grabelnik in Engelbert
Tancer. Takoj, čim sta opazila plamene, sta obve-
stila svoje nadrejene organe, stekla k signalnemu
aparatu za obveščanje požara, ter obvestila takoj
komercialnega ravnatelja Bruna Krejčija o požaru,
ki se je takoj podal na lice mesta ter prevzel vod-
stvo glede tehnične strani gašenja, v kolikor je
bilo potrebno, da se vsa reševalna dela koncen-
trirajo na tistih objektih, kjer je bila največja ne-
varnost za škodo. Požar je zajel tri objekte skladiš-
čnih zgradb, in sicer: skladišče I, ki je 200 m
dolgo, nadalje skladišče II v dolžini 60 m, ter skladiš-
če III v dolžini 50 m. Pravočasni in učinkoviti
intervenciji ruskih gasilcev, pod poveljstvom po-
veljnika Dolinskega, se je posrečilo objekt št. 3 ko-
likor mogoče rešiti. Zgodaj zjutraj so doneli od-
mevi silnega pokanja in se je ozračje pomešavalo
z gostim dimom, ki je dajal vsej okolici poseben
duh po požaru.

Autonomna Katalonija

Katalonci so z ogromno večino glasovali za avto-
nomno ustavo - Zanimiva izjava polkovnika Macia

Barcelona, 3. avg. Ž. Včeraj se je vršilo gla-
sovanje po ustavnem predlogu za avtonomijo Kato-
lonije. V Barceloni je avtonomijo glasovalo 173.009,
proti pa 2157. Iz Pokrajine se ni nobenih službenih
rezultatov, toda računajo, da je za avtonomijo gla-
sovalo 70% vseh glasov. V Barceloni vlada ogromno
navdušenje, polkovniku Maciu so prirejene burne
manifestacije.

Barcelona, 3. avg. fr. (Izv.) Vaš dopisnik je
imel redko priložnost izmenjati par besedi s polkov-
nikom, ali s čedom Macia, kakor tukaj imenujejo
splošno priljubljenega starega voditelja Katalon-
cev. Ustavni načrt avtonomne Katalonije, o katerem
se je vršil včeraj plebiscit z velikansko udeležbo
vsega naroda, je bil objavljen šele pred 14 dnevi
in je v nekaterih točkah presenetil. Tako govori
ustava o posebni katalonski armadi, ki naj iz-
ključno skrbi za red na domači zemlji. Nadalje je
osupnila nemalo madridske kroge točka, ki daje
katalonski vladi pravico, da se pridruži vojni na-
povedi centralne vlade ali ne. Isto velja tudi glede
pravice sklepanja miru. To so dalekosežne zahteve.

»Mi, Katalonci želimo,« je rekel Macia, »da
se naj postavi na čelo nove španske skupne ustave
slovesna izjava v prilog miru med narodi. Zato smo
uvedli v svojo avtonomno ustavo tiste člene o naši
domači katalonski armadi. Zato obsojamo tudi v
ustavnem osnutku, katerega je narod v plebiscitu
potrdil, vsako napadalno vojno. Mi hočemo mirne
bodočnosti. Da bi ta naša želja prišla do polne
veljave, smo izrazili v svoji ustavi tudi resno željo,
naj si madridska konstituenta osvoji prepoved, da
noben španski državljan ne sme služiti vojske iz-
ven ozemlja svoje lastne domovine. Zato smo po-
stavili zahtevo po lastni vojski. S tem pa ni rečeno,
da ne bomo darovali svojega življenja za domovino,
kadar bo napadala od zunaj, bila to naša mala
Katalonija ali velika Španija.«

Cele vasi v fašističnih ječah

Po napadu na meji — Policija nima v rokah napadalcev

Trst, 3. avg. Danes se je vršil z običajnim
fašističnim pompom pogreb 26 letnega miličnika
Romeo Ziviani, ki je bil ranjen 14. julija pri Rib-
nici blizu St. Petra, in je umrl v tržaški bolnici.
Pokojnikovo truplo je bilo izloženo v milični vo-
jašnici v ulici Ferriera, kjer so mu fašisti izkazali
zadnjo čast. Romeo Ziviani je bil doma iz okolice
Verone in njegov oče je padel med vojno na Krasu.

Fašistični tisk vnovič poroča, da sta bila are-
tirana napadalec, in sicer Anton Zagar, star 22 let,
in Jakob Čekan, star 21 let, oba iz Nove Sušice.
Listi trdijo nadalje, da sta oba priznala zločin, med
tem ko je res, da sta se Zagar in Čekan prostovoljno
javila orožnikom, potem ko je dala policija
zapreti vso vas. Čekan in Zagar sta storila to z na-

škodo je možno preceniti na podlagi materi-
jala, ki je bil shranjen v omenjenih treh skladi-
ščih. Informacije, ki smo jih prejeli, pravijo, da gre
za nič manj kot 700 vagonov karbida, 300 vago-
nov dušičnih gnojil, 1 vagon soli, 35 ton suhega
superfosfata, 35 ton vlažnega fosfata, da ne govo-
rimo o dragih strojih, orodju itd., ki je ogromne
vrednosti in ki je tudi uničeno. Celokupna škoda
gre prav gotovo preko 10 milj. Din.

Vsa gasilna dela so bila tem težja in nevar-
nost za življenje vseh, ki so sodelovali pri gašenju,
tem večja, ker je obstojala nevarnost, da vsi sodi
namah eksplodirajo, pri čemer bi bila tudi kata-
strofa za Ruše neizogibna. Posledice so bile tako
strahovite, da so se radi vročine tračnice na že-
lezniških tirih podjetja popolnoma skrivile kakor
navadna žica. Tudi traverze so se skrivile in pa-
dale na tla ter v razbeljenosti žarele. Ravno tako
so bile razbeljene viseče železnice za prevoz to-
vora iz skladišnice v posamezna skladišča. Tra-
verze so bile debele preko četrta metra. Prav po-
sebna nevarnost je obstojala pri gašenju tudi v
tem, da ne bi plamen objel tudi daljnovo, radi
česar so gasilci odklopili električni tok in se je na
ta način seveda ustavil ves obrat strojev in čr-
palk za vodni rezervoar.

To bi pa lahko bilo skoraj usodno, ker ni
bilo mogoče zajemati vode iz gornjega rezervoirja,
radi česar so gasilci takoj napeljali cevi v betoni-
rano kopalnico, odkoder so jeli črpati vodo za ga-
šenje. Ravno tako je bila posebna sreča, da je
uspelo gasilcem,

ki so se rušili od navora

in dolgotrajnega dela, da so odstranili nevarnost,
ki je pretila v tem, ker so se v bližini omenjenih
treh objektov nahajali trije veliki tanki, popolno-
ma napolnjeni s štirimi vagoni nafte in bencola.
Brezprimerno požrtovalnost gasilcev označuje
okolnost, da so se pri reševanju ponesrečili trije
gasilci, eden iz Bistrice, nadleže železničar Ivan
Kotnik in eden iz Ruš, Kotnik, ki je padel z go-
reče strehe, je dobil težko poškodbo na rebrih
in so ga morali odpeljati v mariborsko splošno bol-
nišnico. Silno nevaren položaj je bil, kot rečeno,
okoli 10, ko so požar omejili, na kar so se gasilci
podali domov in se v času poročila nahajajo še
vedno v strogi pripravljenosti, ker na gorišču še

vedno tli, ker so kot čuvarji in stražarji ostali ga-
silci iz Ruš in Bistrice. Posebno velika ponovna
nevarnost je obstojala popoldne, ko so obliki za-
grnili nebeški svod nad Mariborom, ter se je vtila
ploha. Bila je velika nevarnost, da ne bi velike
množine karbida eksplodirale, vendar se je posre-
čilo storiti potrebne korake, da usodne posledice
niso nastopile in da ni bilo nobene nevarnosti z
eksplozijo ogromnih količin zaostalega karbida.

Delavstvo ostane

Iz socialnega stališča je važno omeniti, da
bo tovarna navzlic temu naprej obratovala v se-
danjem obsegu, ravno tako pa je gotovo, da bo
tovarna lahko zadostila vsem povpraševanjem za
dušik in karbid, ker še razpolaga s potrebno mno-
žino omenjenih predmetov. Tudi je podalo ravna-
telstvo izjavo našemu poročevalcu, da so brez
vsake podlage vesti, da bo tvornica odpustila de-
lavstvo, ker bodo delavci za enkrat zaposleni pri
očiščevanju delih v skladiščih, nato pa v obra-
tu. Ob času poročila se razna vpostavljalna dela
nadaljujejo z vso nervozno, postavlja se električna
razsvetljava, železniške tračnice, ker delavstvo od-
stranjuje skrivljene tračnice in jih nadomešča z
novimi.

Požar v ruski tvornici je eden največjih ka-
tastrof v povojni dobi v Mariboru in morda v Slo-
veniji sploh in je prav gotovo zadel slovensko na-
rodno gospodarstvo težak udarec. K sreči je škoda
krita z zavarovalnino.

Tovarna za dušik je bila ustanovljena 1916
pod firmo Oesterreichische Stickstoffwerke, začela
pa je obratovati julija 1918 ter izdelovati dušik.
Po vojni je prešla k fabrikaciji umetnih gnojil, kar
je bil prvotni produkcijski program. Sedaj je pro-
izvajala tvornica predvsem dušik in kalcijev kar-
bid. Podjetje je eno največjih industrijskih pod-
jetij Slovenije in je bilo nacionalizirano l. 1921.
Podjetje spada k interesni sferi ljubljanskega Kre-
ditnega zavoda. Delniška glavnica družbe znaša
20 milj. Din. Normalno je tovarna zaposlovala 500
delavcev, zadnje čase pa je radi gospodarske kri-
ze bil stalež delavstva manjši. Obseg podjetja je
razviden iz dejstva, da je družba največji odje-
malec falske elektrarne, saj jemlje od nje gotovo
več kot polovico producirane energije.

na vrsto vprašanje o bodoči notranji organizaciji
Španije. V tem pogledu obstojata dve struji, fede-
ralistična in unitaristična. »O tem vendar ne more
biti več nobenega dvoma,« je odgovoril Macia, »mi
bomo brezpogojno stali na stališču federativnega
preustroja. Sicer pa ne mislite, da je od besede,
od formule vse odvisno. Formula je prazna in po-
stranska stvar. Glavno je vsebina in izvedba. Mi
želimo in prisegamo, da naj bo Španija, naša domo-
vina, velika, mogočna in slavna, napredna in pra-
vična. A na znotraj bi radi imeli svoj mir v svoji
mali Kataloniji. To pomeni naša avtonomija. Nič
več in nič manj. Pričakovati pa moramo najostrejšo
sega boja v konstituenti med federalisti in unita-
risti. Razun nas Kataloncev bodo glasovali za fede-
ralni sistem še vsi Baski brez izjeme, ki imajo pri-
pravljeno svojo avtonomno ustavo, ter Galicianci.
Andaluzija za ta vprašanja nima smisla. Ona po-
trebuje kruha in zemlje. Kdor ji bo dal oboje, bo
imel njene glasove.« — Polkovnik Macia, čiča Ma-
cia, s svojim izsušenim in asketičnim obrazom, je
živa podoba nezlomljene energije, s katero so Kata-
lonci gradili svojo avtonomno domovino.

Mussolini ne želi boja s Cerkvijo?

Fašisti so napadli duhovnika v Trstu

(Izvirno poročilo »Slovenec«)

Rim, 3. avg. V sporu med Vatikanom in faši-
stično Italijo je v zadnjem času nastalo nekako
premirje. Vsaj fašistični tisk je opustil vse napade
na Cerkev in duhovščino. Mussolini je pač uvidel,
da bi ga odprti boj proti Cerkvi preveč stal in da
bi z njim najbrž staval na kocko obstoj fašizma. Da
se Mussolini ni upal na slepo pritirati spor do
skrajnosil, je razvidno tudi iz tega, da je na vse
prefekte razposlal okrožnico, v kateri jim nalaga,
naj poizvejo za mnenje ljudstva glede konflikta z
Vatikanom; sporočijo naj mu, ali je javno mnenje
za to, da se fašizem spusti v boj s Cerkvijo in da
fašistična Italija prekine odnose z Vatikanom, ali
pa je ljudstvo nasprotno mnenja, to se pravi, da
želi sporazuma s Cerkvijo.

Te dni je prispela v Vatikan vest o novem na-
padu na katoliškega duhovnika, ki se je izvršil v
nedeljo 26. julija v Trstu. Okoli polnoči se je neki
furlanski duhovnik, ki je prišel po opravkih v me-
sto, peljal na kolesu po korzu. Tik pred Ohlerjevim
bazarjem so ga fašisti podrli na tla in pretepili tako,
da je duhovnik glasno ječal. Župniku so drugi me-
ščani prihiti na pomoč in ga z avtomobilom od-
peljali.

Ta dogodek priča, da je še daleč čas do popol-
nega pomirjenja med Cerkvijo in državo in da je
sploh protikatolično, ali bo mogel Mussolini ob-
vladati proti Cerkvi nahujskane skrajneže.

Pomoč iz Zeneve

Basel, 3. avg. tg. Na današnji seji mednarodne
reparacijske banke, ki se je vršila po včerajšnjih
razgovorih voditeljev državnih bank in katere sta
se udeležila dr. Luther in Norman, se je razprav-
ljalo o položaju v Nemčiji. Pri teh razgovorih se
je pokazalo, da gledajo voditelji državnih bank na
današnji položaj v Nemčiji optimistično. Kar se tiče
mednarodne kreditne pomoči Nemčiji, obstoja
tudi v tem oziru opravičljivo upanje, posebno za-
radi tega, ker se je pokazalo, da se je Francija
zavedala svoje mednarodne gospodarske važnosti
pri kreditni pomoči angleški banki. — V vprašanju
mednarodnega posojila Madžarski še ni prišlo
do sporazuma, ker dozdevno v francoskih finančnih
krogih ne smatrajo za uместno, da v tem trenutku
plasirajo v Franciji kako posojilo.

Edison obolel

Newyork, 3. avg. Ž. V svoji hiši v Lovelyn
Parku je težko obolel Thomas Edison. Zdravniki
o njegovi bolezni nočejo dajati nobenih izjav, ču-
je pa se, da je njegovo stanje zelo težko.

„Bogatini, žrtvuje za državo“

Angleški laburisti zahtevajo razbremenitev delavstva in srednjih slojev

London, 3. avg. Časopise je začelo na celi žrti debato o poročilu gospodarskega odbora, ki nasvetuje redukcijo delavskih mezd, uradniških in učiteljskih plač ter znižanje dohodkov delavskih in srednjih slojev sploh, da se pokrije veliki deficit angleškega budžeta.

Velika večina časopisja zavrača nasvete komisije, v kateri so imeli večino industrijci, trgovci in bankirji. Ti nasveti, piše glasilo laburistične vlade, so pravi škandal. Deficit državnega proračuna naj po triletnem obdobju pokrijejo delavci, uradniki in srednji sloji sploh, dočim hoče kapital k ozdravljenju državnih finančnih prispevati samo eno četrtino! To je zelo značilno za mentaliteto industrijskega in bančnega velekapitala. Mezde delavcem in plače uradnikom ter nastavljenecem naj se znižajo, medtem ko ostajajo dobički vedno večji, dividende akcionarjev in tuintijem upravnih svetnikov iste! Ali se to pravi reševati socialni problem? — po pravici vzklika »Daily Herald«.

Tudi liberalni in celo konservativni tisk se pridružuje temu stališču. »News Chronicle« piše,

da so člani komisije zagrešili horendno antisocialno napako. Če se znižajo mezde in plače, bo angleška trgovina in industrija v par letih totalno ruinirana. Nekaj časa bodo velepodjetja že še vzdrževala svoje dobičke na svoji prekomerni višini, potem bo pa čez noč prišel tem strašnejši polom.

»Predlogi komisije«, piše ta list, »pomenijo direktno revolucioniranje mase.« Problema grozovito naraščajoče brezposelnosti, ki pa to zimo utegne zavzeti še širše dimenzije, ni mogoče rešiti kar enostavno s širanjem podpov, ampak le z dvigom industrije. »Toda ta bo propadala, če bo ljudstvo v svojih delavskih in srednjih slojih še bolj obubožalo, medtem ko velekapital noče žrtvovati za splošno niti enega penija od svojih bajeslovnih dobičkov. En slabo plačani upravni svetniki angleške paroplovne družbe n. pr. dobiva mesečno toliko honorarja, kolikor porabi delavska ali srednja uradniška družina v enem in dveh letih, zdaj pa naj revež pomaga zamašiti državni deficit!«

Vlada je odločena, da izvede od nasvetovanih štedenj samo okoli 90 milijonov funtov šterlingov,

dočim so ostale štednje nemogoče in v škodo konsumentov. Nikakor vlada ni pripravljena žrtvovati plač uradništva, učiteljem in policiji ter se bo, kolikor je to v njeni moči, ustavljala tudi redukciji delavskih mezd. Štediti je treba odzgoraj in žrtve za sanacijo državnih finančnih mora v največji meri doprinesti velekapital, ki na račun nižjega in srednjega stanu dela ogromne dobičke.

Ostali listi nasvetujejo veliko previdnost, preden se pristopi k nasvetovanim štednjam, ker je treba ločevati med socialnimi in antisocialnimi štednjami. Konservativni listi so tudi proti preradikalnim sredstvom, katere je nasvetovala komisija, in menijo, da bi se ves deficit pokrnil z zvišanjem carinskih tarif, o čemer pa liberalci in laburisti nečejo seveda ničesar slišati.

Konverzija državnega dolga bo pristadila državi 20 milijonov funtov, ne da bi podpisniki veliko utrpeli.

Ostale vsote se bodo dobile po temeljitih študijah in posvetovanju voditeljev vseh treh strank.

Eksplodzija v ekspresnem vlaku v Zemun-Novu

Belgrad, 3. avg. AA. Snoti okoli pol 22 se je pripetila ob vstopu na postajo Zemun-Novu grad v direktnem kurznem vlaku München—Zagreb—Belgrad eksplodzija. Pri tej priliki sta našli smrt za dobljenimi ranami dve osebi in sicer en civilist, čigar identiteta še ni dognana, in otrok profesorja Brunetija. Istočasno so bili ranjeni tudi drugi člani rodbine profesorja Brunetija. Drugih žrtev ni.

Ker dosedanj varnostni ukrepi niso zadostovali, da bi se preprečili taki primeri, in da se poslednji popolnoma izključi možnost sličnih dogodkov, in ker je preiskava dognala, da se dogajalo samo v vagonih, ki pridejo v našo državo iz inozemstva, navzlic vsem drugim ukrepom, ki so jih oblasti odredile, da zagotovo varnost promet na železnici, je prometno ministrstvo odredilo, da se morajo direktni vagoni iz inozemstva zadržati na obmejnih postajah in da se sme promet skozi našo državo vršiti samo z našimi vagoni, da se tako tudi v tem pogledu zmanjša varnost potovalja.

Belgrad, 3. avg. AA. Kakor že javljeno, je prometno ministrstvo, da se prepreči nadaljne eksplo-

zije v železniških vagonih na našem ozemlju, razen drugih ukrepov sklenilo tudi to, da vagoni iz inozemstva ne smejo dalje voziti po našem ozemlju. Po tem odloku so včeraj ob 18.50 na obmejni postaji na Jesenicah oddolili dva vagona, ki sta pripela čez Avstrijo na Jesenice. Ta vagona so takoj pregledali in so v enem našli usnjato aktovko in v njej pet zavojev razstreliva, en izvod lista »Neues Wiener Journal« od 2. avgusta t. l. in en avstrijski vojni red. Ob 12.50 se je istočasno v obeh vagonih pripetila eksplodzija, ki je povzročila na vagonih v kupelih I. in II. razreda škodo, vendar človeških žrtev ni bilo.

Kakor se iz tega vidi, se je domneva in trditve, da vse eksplozije nastanejo zato, ker razstreliva v inozemstvu položijo v direktno vlake na tako skrit način, da jih pri se tako pazljivo pregledu ni moči dobiti, izkazala za točno. Tako se je dognal pravi vzrok teh dogodkov in so se mogli izdati pravi ukrepi, ki bodo zagotovili varen promet. Zato se sme upati, da se podobni primeri ne bodo več dogajali.

Demisija dr. Kordača

Praga, 3. avg. tg. Nadškof dr. Kordač je dal glavnemu uredniku praškega nemškega časopisa »Prager Abendblatt« sledečo izjavo:

»Da pomirim katoliško javnost, izjavljam, da smatram svojo demisijo za definitivno in da nočem ukreniti nikakih korakov ne v Rimu ne drugod, da bi se morda razveljavila. Kot zvest sin Cerkve čakam samo na potrditev svoje resignacije s strani sv. očeta. Nato bom izdal kratko izjavo, v kateri bom poudaril, da bom še nadalje živel v ljubezni združen s klerom in s svojim narodom.« Glasilo agrarcev »Večere« pravi, da so se vršili zadnje čase v praški nunciaturi razgovori nuncija z zastopniki nadškofa. Baje bo nuncij do zime zapustil Prago.

Stalin popravlja

Moskva, 3. avg. tg. Kot odgovor na mnenja inozemstva, da pomenijo zadnje Stalinove smernice za delo sovjetov nekako korekturo dosedanjih metod do izvajanja socializma, je izdala sovjetska vlada dve uredbi, ki zavračata mnenje inozemstva. V prvi uredbi se podčrtava važnost kolektivizacije poljedelstva, druga pa vsebuje važne smernice za delo tehničnih strokovnjakov, za njihove osebne zadeve, kakor inteligenčno delo, njihove pravice na dopuste itd., na živče, stanovanja, vzgojo otrok itd. Po tej uredbi bodo inženjerji in tehnični delavci v bodoče postavljeni na enako stališče kakor drugi delavci in bodo neposredno odvisni od delovnih organizacij, torej od funkcionarjev vlade.

Nova revolucija

Pariz, 3. avg. tg. Havas poroča iz Lizbone, da je po tamošnjih vesteh izbruhnila revolucija v portugalski koloniji Angola. Podrobnosti še niso znane. Portugalska vlada je dala ukaz dvema križarkama, da se nemudoma podasta v spuntano kolonijo. Tudi angleška admiraliteta nadzoruje položaj in je pripravljena, da posreduje, če bi angleški interesi bili ogroženi.

Poljska odpušta uradnike

Varšava, 3. avg. tg. 1. avgusta je poljska vlada odpustila skoraj v vseh ministrstvih veliko število uradnikov in jih vpokojila. Predvsem je sklicila vlada svoje osebe v pravosodnem, železniškem in prosvetnem ministrstvu. Prosvetno ministrstvo je odpustilo 1900 ljudskošolskih učiteljev. To bo dalo povod, da bodo zaprli okoli 2000 šol.

Brzovlak povozil 8 kmetov

Milan, 3. avg. tg. Brzovlak Milan—Genova je v bližini Cordonea povozil avto, v katerem so se peljali osem kmetov na izlet. Avto je bil popolnoma razdejan in vseh osem kmetov ubitih.

Krvavi imperializem

K zadnjim pokoljem na Koreji — Japonska želi seči po Mandžuriji — Usoda teptanega naroda

London, 3. avgusta or.

Po Reuterjevih poročilih iz Daljnega Vzhoda so zopet izbruhli krvavi nemiri na korejskem polotoku, ki so dovedli do resnega spora med japonsko in kitajsko vlado. Tako je znova stopila pred svetovno javnost usoda, tragična usoda korejskega naroda, ki je moral služiti za plačilno sredstvo, ko so se pobotali za mavladno v daljnem vzhodu. Japonska, Rusija in Kitajka, Zaman so prihajali delegati Korejčanov pred Društvo narodov, zaman so dokazovali svojo narodnost, zaman so izpovedali stare obljube. Med tem je polagoma japonska rasa zasedla vso Korejo in vzela v svojo kontrolo vse važnejše gospodarske postojanke, da ne govorimo o političnih, katere je že itak kot država — lastnica držala v svojih rokah. Samo od časa do časa zavre kri Korejčanom, ki so dolga stoletja živeli pod svojimi cesarji in ki v kulturnem pogledu niso prav nič zaostajali za Japonci ali Kitajci, nasprotno so bili Kitajci v marsikaterem oziru kulturna matca za vso velikanstvo deželo Konfucija. Takrat teče kri, dokler da se strasti ne poležejo pod strašnimi kazni gospodarja. Dostikrat se pripeti, da japonske oblasti nalašč izžvejo Korejčane in jih nahujkajo na kitajske priseljence, samo da morejo potem intervenirati, napraviti red in staviti Kitajski nove zahteve. Japonska ima še premalo zemlje.

Tako je nedavno prišlo do pravega pokolja, v katerem je bilo poklanih več sto Kitajcev, še več pa težko ranjenih. Ameriški listi so javno dožili japonsko vlado, da je odgovorna za vse prelivanje krvi. Isto se razbere iz objav kitajske trgovske zbornice v korejski prestolici Seoul. Japonci zavračajo v velikim ogorčenjem take obdolžitve. Veliki tisk v Tokio hoče pa celo dokazati, da so kitajski naseljenci krivoletno ravnali z domačini in da je vsled tega prišlo do pretepov, ki so zahtevali tolikanj človeških žrtev.

Poboji so se začeli 1. julija, ko so kitajski delavci napadli v Mandžuriji korejsko naselbino Vanpavšan, ki je dobila v najem velikanstva zemljišča in napeljevala vodovodne kanale širom posestva.

Kitajci tega niso marali dovoliti, ker bi nekateri kanali morali preko zemljišča kitajskega lastnika, nakar so napadli Korejce in jih nekaj poklali, dokler ni prišla vojaška pomoč s strojnimi puškami in borce se kmete in delavce z ognjem razgnala. Dva dni potem pa se je začel po vsej Koreji naval Korejcev na kitajske naselbine. Korejski kmetje so kratkoma umorili vsakega Kitajca, če so ga le zagledali kje na polju ali na cesti. Kitajski konzulati so bili zažgani in le z velikimi težavami so razni konzuli ušli tragični smrti s tem, da so pribežali v vladna poslopja. Na desetisoče Kitajcev je pa zbežalo v divjem begu preko meje v Mandžurijo. To se dejstva.

Kitajsko časopise trdi sedaj, da ima japonska vlada namen, polagoma kolonizirati s svojimi podaniki vso Mandžurijo. Za enkrat je v Mandžuriji okrog 200.000 Korejčanov, ki so seveda japonski podaniki. Vsak japonski državljani pa čilva posebne pravice v Kitaju in oane podvržen japonskem konzulu in ne domačim kitajskim oblastem. Oni tudi ne plačujejo davkov. Zato, da so Kitajci v Mandžuriji nezadovoljni in slabo razpoloženi napram Korejčanom. Zato, da so jih tudi hoteli pregnati. Japonska pa odgovarja, da so kitajske oblasti Korejčane hotele samo izkoristiti in da so jih Japonci morali zaščititi. Ta besedna borba med japonskimi in kitajskimi listi je že zelo zanimiva, ker je obče znano, da so Korejčani brezpravni, pa najsi delajo in garajo na Kitajskem ali pa doma na Koreji pod japonskim žezlom. Brezpravni in brez zaščite.

Da pa so trditve, da Japonska misli na Mandžurijo, resnične, dokazuje nedavni sklep japonske vlade, ustanoviti stalne garnizije v južni Mandžuriji in sicer v naslednjih mestih: Port Arthur, Liaojang, Mukden, Čangčung, Kunčuling, Kajčen in Thieling. Kitajski zahteva odločno, da so japonske čete umaknejo, kar pa japonska vlada odklanja. Tako se lahko zgodi, da so pokolji na Koreji, katere je vzpizoril nikdar siti imperializem, lahko vzrok zelo resnih zapletitajev na iztok.

Skoči dr. Premuš - 70 letnik

Zagreb, 3. avgusta. ž. Včeraj je obhajal 70 letnico, jutri pa ima svoj god generalni vikar zagrebski nadškof dr. Dominik Premuš, ki se je rodil v Prelogu v Medimurju leta 1861. Dr. Premuš je velik prijatelj katoliškega tiska in ga povsod zagovarja in pomaga.

100 letnica smrti pl. Zajca

Zagreb, 3. avgusta. ž. Jutri se vrši proslava 100 letnice smrti glasbenika Ivana pl. Zajca. Danes zvečer ob 6 se je vršila na grobu Zajca komemoracija, na kateri so govorili predstavniki hrvatskega glasbenega zavoda in jugoslovanski akademiki.

Izgredi komunistov v Celovcu

Celovec, 3. avg. tg. Ob priliki včerajšnjega demonstracijskega dne komunistov je prišlo v Celovec do velikih demonstracij, pri katerih je bil en policist smrtonojevno ranjen, neka gostilna pa je do tal pogorela. Kljub prepovedi avstrijskih oblasti se je zbralo namreč nekoliko stotin komunistov, ki so se na intervencijo policije umaknili v predmestja ter se tam zabarikadirali. Prišlo je do oboroženega spopada med njimi in policijo. Nekaj policijskih uradnikov je bil ustreljen v pljuča in v roko ter so ga zelo nevarno ranjenega prepeljali v bolnišnico. Komunisti so se nato zabarikadirali v gostilni v predmestju Sv. Jakob. Ko jih je policija energično napadla, so se umaknili in zažgali poslopje. Policija je aretirala 32 demonstrantov, med katerimi je bilo nekaj inozemskih agentov. — Tudi v industrijskem kraju Judenburg je prišlo do težkih spopadov med komunisti in orožništvom. Tukaj je morala celo priskočiti na pomoč četa alpinecev, ki je napadla množico z nasajenimi bajoneti.

Zopet kurdska vstaja

London, 3. avg. tg. Tolpa turških in kurdskih roparjev je prekorajčila južno turško mejo in oropala štiri vasi ter odpeljala vso živino. Pri tem je bilo osem ljudi ubitih. Na meji je ustavila mejna četa, s katero je prišlo do ostre borbe. V tej je bilo ubitih pet vojakov in trije banditi. Ostala tolpa je s plenom zbežala preko meje.

Hitlerjanci na Krasu

Trst, 3. avg. ž. Skupina Hitlerjancev je prišla v Krmin in obiskala vojaško pokopališče. Fašisti so jih prisilno sprejeli. Pri prehodu italijanske meje pri Brennerju jih je pričakoval fašistični tajnik za goriško pokrajino Artinatti. Fašistični listi navdušeno pozdravljajo nemške narodne socialiste.

2 Gorkijevi boljševiški operi

Moskva, 3. avg. ž. Maksim Gorki je napisal dva libreta za dve operi, ki jih bo komponiral znani boljševistični skladatelj Šaporin. Opere se bodo imenovali »Narodovojca« in »Boljševici II«.

Zrte zraka

Besenzano ob Gardi, 3. avgusta. AA. Kapitan Giovanni Monti je padel v toku poleta nad Gardskim jezerom s svojim aparatom v globino. Njegovega trupla dozdaj niso mogli najti. Monti se je udeležil leta 1929 z uspehom tekme za Schneiderjev pokal.

Visokošolci - tihotapci

Rim, 3. avg. tg. Listi javljajo iz Zadra, da so jugoslovanske oblasti zaplenile čoln s petimi italijanskimi visokošolci, te pa zadržale v zaporu. Takoj po aretaciji so o tem jugoslovanske oblasti takoj obvestile konzulat v Zadru in pa italijanske oblasti. Gre za tihotapstvo tobaka.

Dijaki - tolovaji

Varšava, 3. avg. tg. Policija provincialnega mesta Kielec je prišla na sled razbojniški tolpi mladoletnikov, ki so jo tvorili v glavnem gimnazijci in nekaj mladih univerzitetnih študentov. Vsi mladiči so bili iz boljših meščanskih krogov. Mladi razbojnik so si hoteli predvsem osvojiti orožje ter so v ta namen nameravali v prihodnjih dneh oropati trgovino z orožjem. Pri hišni preiskavi je našla policija pri nekaterih mladih zločincih polno orožje, ročnih granat in druge municije.

Naša inozemska trgovina

Belgrad, 3. avg. 1. Po statističnih podatkih so posamezne tuje države udeležene v našem izvozu in uvozu za l. 1981 takole: Uvoz: Nemčija 18,86 odstotkov, Češkoslovaška 16,95, Avstrija 15,82, Italija 10,67, Anglija 7,58, Madjarska 5, Francija 4,37 odstot. Izvoz: Italija 28,31 odstot., Avstrija 15,22, Nemčija 13,37, Češkoslovaška 8,49, Madjarska 7,90, Francija 4,99, Grčija 4,15 odstot.

Vihar in toča v Zagrebu

Zagreb, 3. avgusta. ž. Danes po drugi uri je vladala v Zagrebu velika nevihta. Padala je debeli toča, ki jo je spremljal silen vihar in naprila ita nasadih in parkih veliko škodo. Po ulicah je drla voda in napolnila marsikatero klet.

Belgrajske vesti

Belgrad, 3. avgusta. 1. Skupina slovenskih dijakov s Koroške, ki se je mudila nekoliko dni v Belgradu, je obiskala včeraj grob neznane vojaka na Avali, kjer je položila krasen venec. Danes so odpotovali koroški Slovenci preko Sarajeva v Dalmacijo.

Belgrad, 3. avgusta. AA. Direkcija državnih železnic v Sarajevu razpisuje 2 licitaciji, in sicer 25. t. m. za nabavo tiskanih formulirjev, 29. t. m. pa za nabavo silicijevih brouste trde žice. Pogoje za licitacijo daje uprava direkcije v Sarajevu.

Belgrad, 3. avgusta. 2. Ministrstvo financ je izdalo odredbo, da vsi prodajalci žganja in vina, kakor tudi žganjarke in vinarke zadruge prijavijo svoje zaloge do 1. avgusta in bo istočasno izvršena revizija vseh zalog, na katere bo določen davek.

Belgrad, 3. avgusta. 2. Tobačna kampanija je večja, kakor se je pričakovalo. Premija se je povišala za 50% v primeri z lanskim letom. Monopolna uprava je ukrenila potrebne korake v inozemstvu za čim večji izvoz tobaka in se je že sklenilo precej kupcij.

Belgrad, 3. avgusta. AA. Mačva : Bačka 1 : 0, Vojvodina : Sand 4 : 1.

MOG OČNA MANIFESTACIJA KRISTUSU KRALJU

Velik euharistični shod v Konjicah

Konjice, 2. avgusta.

Konjice so si nadele svečano obleko; raz vse hiše — z eno samo izjemo — so zavirale zastave v počastitev velikega euharističnega praznika, ki sta ga z gorečnostjo pripravljala superijor in konzistorialni svetnik Alojzij Pohar in Tomaž Tavčar od sv. Jožefa pri Celju s trodnovnico v dekaniji in arhidijakonski cerkvi. Včeraj zvečer je ob svečanem streljanju zablistel na Skali veličasten križ, ki je simbolično predstavljal veliko euharistično elavje konjiške dekanije, ki se je z gorečo vneto nanj pripravljala. Množice vernikov so pristopale danes k mizi Gospodovi. Ob 5 jutraj za žene, ob 6 za moške in ob 8 za otroke. Posebno močan je bil vtis, ki ga je napravil pogled na natlačeno polno cerkev samih mož in fantov, ki so s pobožnostjo sprejeli sv. obhajilo. Pred obhajilom je vsakokrat presvetli škof dr. Ivan Tomažič govoril najprej ženam, potem možem in fantom, in nazadnje otrokom vzvišene besede o euharističnem Kralju. Velike množice so se zgrinjale pred cerkvijo, kjer je bila zunaj na prostem tiha sv. maša za vse tiste, ki niso radi prenapolnjenosti dekanije cerkve mogli prisostvovati pontifikalni sv. maši, ki jo je imel škof dr. Tomažič ob asistenci arhidijakona Franca Tovornika, čadramskega župnika Franca Hohnjeca, prihovskega župnika Julija Vajde ter svojega nekake žičkega župnika Antona Tomažiča. Pred pontifikalno sv. mašo je pridigoval lazarist Tomaž Tavčar in s toplo besedo tolmačil pomembne cilje Katoliške akcije. Množica se je po pontifikalni sv. maši zgrnila pred cerkvijo, kjer se je vršil nato veličasten euharistični zbor, ki ga je s pozdravom presvetlelu škofu dr. Tomažiču, zastopniku oblasti dr. Trstenjaku, navzočim članom knežje rodbine Windischgrätzov ter sedmerotisočglavi množici otvoril konjiški arhidijakon in nadžupnik Franc Tovornik, ki je po svojih prisrčnih pozdravih in uvodnih besedah ob velikem odobravanju zborovalcev predlagal udanostne brzjav-e sv. očetu papežu Piju XI., Nj. Vel. kralju Ale-

ksandru ter prevz. vladiki dr. Andreju Karlinu. Kot prvi govornik je nato nastopil dr. Voršič iz Celja, ki je v svojih izjavah nakazal vzroke in posledice moralne propasti sodobne družbe ter pokazal na edino učinkovit lek, ki je v Kristusu Kralju ter doslednem izvajanju Katoliške akcije. Urednik dr. Vatovec iz Maribora pa je govoril o potrebi vzgajanja naše slovenske katoliške mladine v duhu in smereh Katoliške akcije. Oba govornika sta žela odobravanje množice zborovalcev. Ob zaključku je škof dr. Tomažič podelil vsem navzočim sveti blagoslov. Pred shodom, med zborovanjem in po zborovanju je svirala odlična godba Katoliške omladine iz Maribora, ki je prispela v Konjice pod vodstvom svojega neumornega duhovnega voditelja p. Pavla Potočnika in predsednika osrednjega odbora katoliških društev frančiškanske župnije g. Goleža. Ob 15 je bila v cerkvi pridiga, ki jo je imel škof dr. Tomažič, ki je v vzvišeni besedi slavil euharističnega Kralja, na kar so se vršile litanije. Nekaj za Konjice še nevide-nega je bila teoforična procesija, ki se je nato razvila po konjiškem trgu. Množice vernikov v procesiji in ob ulicah. Pred Najsvetejšim, ki ga je ob asistenci duhovnih svetnikov Marka Žičkarja in Karla Kumerja nosil škof dr. Tomažič, so šla katoliška cerkevna in prosvetna društva, gasilci in druge korporacije. Za Najsvetejšim so korakali zastopniki oblasti in uradov. Ob ulicah, koder se je pomikala procesija, so bile hiše okusno okrašene in razsvetljene.

Današnja euharistična prireditev v Konjicah je bila velika manifestacija ljudstva konjiške dekanije za Kristusa Kralja in bo znatno pripomogla k poglobljenemu verskemu življenju. Da je prireditev tako lepo uspela, je zlasti zasluha pripravljalnega odbora s arhidijakonom Tovornikom na čelu in kaplanom F. Bohancem, pa tudi dekanij-ske duhovščine, ki je pripeljala vernike iz vseh župnij navedene dekanije v procesijah na ta veličastni praznik katoliškega ljudstva konjiške dekanije.

35 letnica mature (21. julija 1896). Spredaj sede: Gruber, Čerin, Pirnat, Očepek; zadaj stoje: Legat, Janc, Soklič, Zabret, Randl, Ogrizek, Stare.

Tabor trezne mladine in treznih delavcev na Kumu

Trezna mladina iz Dravske banovine bo priredila pod vodstvom prof. Pavliča iz Celja dne 21. in 22. avgusta pri sv. Joštu na Kumu tečaj, na katerem se bodo obravnavale: 1. važna poglavja iz alkoholologije, 2. določil načrt za delo v šolskem letu 1961/62, 3. graditev treznostnega doma na Kumu. Za prehrano in stanovanje je preskrbljeno. Vabimo najidealnejše srednješolce in akademike na tečaj. Prijave sprejema do 16. t. m. Treznostna pisarna, poštni predal 106, Celje.

Dne 23. avgusta bo priredila treznostna akcija v dravski banovini

velik tabor treznih delavcev

ne le iz rudnikov in tovarov Zasavja in Posavja, ampak tudi iz Celja, Ljubljane in Zagreba.

Posebni izletniški vlaki bodo vozili do Trbovelj; iz Zagreba odhod ob 4 jutraj, prihod ob 6

iz Ljubljane odhod ob 5, prihod ob 6; iz Celja odhod ob 4.30 prihod ob 5.20. — Vozna cena vozovnic do Trbovelj in nazaj z izkaznico: za Zagrebčane: odrasli 34 Din, šol. mladina 16 Din, Celjane: odrasli 15 Din, šol. mladina 7 Din, Ljubljance: 22 Din, šol. mladina 10 Din. Izkaznice se naročajo pri Treznostni pisarni v Celju, poštni predal 106. Na taboru treznih delavcev bodo govorili najboljši slovenski in hrvaški govorniki, sodelovali bodeta godbi iz Zidanega mosta in Zagreba; za prehrano in trezno zabavo bo preskrbljeno. Odhod s Kuma ob 5 in prihod v Zagreb ob 11 preko Radeč, v Ljubljano preko Sentjurja in Zagorja ob 10, v Celje preko Hrastnika ob 9.

Vse potrebno bo objavljeno v Ljubljanskem in zagrebškem dnevnem časopisu. Za vse ostale izletnike bo poskrbljena za 50% znižana vozna cena od odhodne postaje do postaje Trbovlje.

Zanimiva najdba v „Turkovi jami“ Okamenelo človeško okostje

Rovte- Podnart, 2. avg.

V soboto 1. avgusta se je podalo pet tukajšnjih fantov v »Turkovo jamo« za namenom, da temeljito preiščejo še neraziskane predelke. Vrvni in svetilke so vzeli in še malo korajže zraven in so začeli raziskovati. Nekako do globine 100 m so brez težav prodrli, saj ni tako težka in naporna pot. Že prej je bil preiskan glavni rov, kjer ni bilo najti nič posebnega ali prav zanimivega. Smer raziskovanja je bila to pot desni predel jame, to je tisti, ki je Turku najbližji. Izmed vseh dosedanjih raziskovanj in številnih ekspedicijskih domaćinov je brez dvoma najpomembnejša včerajšnja ekspedicija, ki je prinesla iz jame naravnost senzacije, da so vsi ljudje debelo gledali. Z velikim trudom in požrtvovalnostjo sta se dva člana ekspedicije spustila v globok prepad (»Cerkve«) z vrvo po visoki steni, tako da sta se nahajala okrog 120 m absolutne globine. Tu ni bilo nikakršnih sledov, da bi bila sem kdaj stopila človeška niti živalca noga. Ampak naravni prizor, ki so ga tisočletja tu snovala, je naravnost bajni svet kristalov in kapnikov (stalagmiti in stalaktiti), majhnih jezer s čudoviti zvezdicami. Kaj takega še niso videli ljudje v Turkovi jami. Danes je gotovo, da »Turkova jama« ni raca, kot je bilo tu pa tam slišati. Škoda le, da je do najlepših predelov dostop tako težak, da je zaenkrat dostopen le nekoliko bolj korajžnim. Dalo se bo pa dostop z lahkoto in malimi stroški toliko omiliti, da bo vsak lahko pogledal te podzemeljske krasote.

Senzacionalna pa je najdba okameneloga človeškega okostja, ki je ležalo na dnu omenjenega prepada (»Cerkve«). Škoda le, da se ni našlo celo, ker je ležalo na mestu, prav do 20 m visokim prepadom, kamor so ljudje metali kamenje, ker naprej niso mogli in si tudi upali niso, pa so hoteli na ta način meriti globino, kako je jama še globoka. Dobili so vsega skupaj 20 kosti: spodnja čeljust, zelo lepo ohranjena s tremi zobmi, del zgornje čeljusti z dvema zobema, majhen del lobanje in oni del lobanje nad malimi možgani, dalje 9 reber, obe kosti iz stegna, piščal in eno ključnico. Dali se bodo poiskati še ostali deli, čeprav mogoče ne vsi, ker so kosti raztresene med kamenjem in jih zaradi preslabe razsvetljave niso mogli dobiti.

Zanimivo pa je, da so vse kosti skoro popolnoma okamenele in morda se bo dalo vsaj približno določiti, kako dolgo so že ležale v jami; gotovo pa je, da bo nekaj sto let. Kdo bi pa to bil, pa ne bo mogoče ugotoviti, po kosteh se vidi le, da je bil možič, z močno glavo, postave pa bolj majhne. Na vsak način se je ponesrečil, na kaj drugega skoro ni mogoče misliti. Samomor? Bežite no, takrat še ni bilo modernega kaj takega. ... In še eno vprašanje: Kam zdaj s temi kostmi? Na pokopališče? V kak muzej? O tem bo treba še govoriti. Za enkrat so vsakemu na ogled pri Turku v Rovtlu.

Končno naj opozorimo na »Turkovo jamo« že Društvo za raziskovanje jam, da se o vsem informira in pove svoje mnenje.

Miroslavu Vilharju

Naš notranjski alavec, pesnik in skladatelj slovenski Miroslav Vilhar se je rodil v Planini na Notranjskem 7. septembra 1818. leta. Začetne šole je obiskoval v Postojni, gimnazijo pa v St. Pavlu na Koroškem, kjer so poveli vzgajali mlade aristokrate. Že kot deček je kazal izredno nadarjenost. Bil je odličnjak tako v začetnih šolah kot pozneje na gimnaziji in na univerzi. Sredi študij pa ga je očel poklical domov, ker ga je rabil pri gospodarstvu. Leta 1843. se je Vilhar poročil s premožno hčerko Josipa Dejaka iz Senožca. Otrok je imel osem, izmed katerih je bil F. S. Vilhar znameniti skladatelj. Da izobrazil svoje otroke stanu primerno, je pozval k sebi svojega prijatelja Frana Levstika za domačega učitelja. Ta pa ni le poučeval njegovih otrok, vplival je tudi na samega Vilharja in Levstiku se moramo zahvaliti za pesnika Vilharja.

Ko je Miroslav Vilhar leta 1861. posegel v politiko ter bil izvoljen za deželnega poslanca, se je preselil v Ljubljano, a že po triletnem tamkajšnjem bivanju se je vrnil zopet na svoj Kalec ter ostal tam za stalno. Odslej je bil Kalec središče družabnega življenja na Notranjskem do njegove smrti dne 6. avgusta 1871.

Kot pesnik se je začel udeleževati Vilhar že zgodaj. Prve svoje pesmi, ki pa so bile nemške, je začel zlagati že kot dijak v Gradcu. Na Levstikovo priporočilo pa je pesnil le slovenski. Spisal je lepo število gledaliških iger, kot so n. pr.: »Jamska Ivanka«, »Detelja«, »Županc«, »Filozofo«, »Poštena deklica«, »Striček«, in še več drugih. Najbolj pa se je proslavil s svojimi ljubkimi pesmicami. Veliko ni umetnosti v njih, kar se sam priznava, ko pravi:

Jaz nisem Prešernu
ne Vodniku stric,
nabral pa sem nekaj
domačih cvetic.

Kdo ne pozna znanih: »Po jezeru bliz' Triglavca«, »Na goro, na goro, na strme vrhce«, »Zagorski zvonovi«, »Rožice ne bom trgala«, »Bom šel na planince«, »Mila, mila lunica«, in mnogo drugih. Skoraj vsem svojim pesmim je zložil tudi napreve, ki so se ljudstvu prav tako priljubile kot pesmi same. Zato ni čudno, da je sedaj ne le Notranjska, ampak ves slovenski narod ponosen nanj, da se mu klanja in mu priznava, kar je njegovega. Lahko rečemo, da bo živel Vilhar, dokler bo živel slovenski rod.

Pokažimo 9. avgusta, na dan odkritja njegovega spomenika pred rojstno hišo v Planini, da znamo ceniti njega in njegovo pesem!

Obupne razmere med delavci v Zagorju

Zagorje, 3. avgusta.

Težka gospodarska kriza, ki jo trpe delavci že dve leti v največji meri, se vedno stopnjuje in več. Vrsti se redukcija za redukcijo in zadnji čas se znižanje bornih delavskih plač. V četrtlet je bilo zopet reduciranih precej delavcev, in sicer oni, ki so bili sprejeti na delo samo začasno. Ti delavci so delali komaj po 14 dni, pa so zopet na cesti brez dela. Človeku se zdi, kot bi se norčevala družba iz njih. Prizadeti so morali takoj prekiniti delo in ne kakor do sedaj, ko so delali še 14 dni po redukciji.

Da pa je beda še večja, je družba znižala plače. Tako bo sedaj najvišja stalna plača 38 Din, do sedaj 40, najnižja 19, prej 20 Din na 8 ur. Da s tako minimalno plačo ni mogoče živeti, je jasno vsakemu razsodnemu človeku. Ko bi delali redno vse dni v tednu, bi bilo še mogoče kako, a kaj ko praznujejo redno vsak teden po dva dni, pretekli pa kar tri. Treba je tudi vedeti, da je mnogo družin, ki štejejo po osem ali še celo več oseb, dela pa samo eden. Kako žive, je težko povedati ozir. nemogoče, ker bi marsikdo ne verjel drugače, da se prepreča. Ko pa bi videl, bi se zgrozil.

Edino tolažilo za delavce je, da so vsaj trgovci toliko velikodušni in usmiljeni, da jim dajejo živila na kredit, ker njihove plače še daleč ne presegajo vrednost skromnih živil, ki jih potrebujejo. — Kako strašno bedno žive, spoznaš iz njih govorjenja in upadlih bledeh obrazov in ko žele, da bi mogli živeti po človeško, ter njihovem trpljenju primerno.

FOTOAPARATE

svetlovnih trvdk Zeiss-Ikon

Rodenstock Voigtlander.

Welta, Certo itd. ima vedno v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Zahtevajte cenik! —

Počitnice na Rakitni

Ljubljana, 3. avgusta.

Letos je res srečno leto za ljubljanske otroke, na vse strani jih pošiljajo razne dobrodelne organizacije in oblasti na počitnice: na morje, v Medno, na Homec, v Polhov gradec, v Medvode, v Lukovico, res na mnogih krajih se revni otroci vesele zlate mladosti in prelepe prostosti. Med najlepše kraje, kjer uživajo otroci počitnice, pa spada gotovo Rakitna. V tem kraju, daleč proč od vsakega prometa, v pristnem planinskem zraku, prostem vsakih kužnih kalih in sredi najlepše, še povsem nepokvarjene prirode se bodo otroci mogli res okrepiti in si utrditi svoje zdravje.

Otroke je na Rakitno poslala danes protituberkulozna liga. Je to že šesta kolonija, ki jo je letos poslala ta humana organizacija na počitnice. Na stroške te lige so otroci letos že letovali v Lukovici, v Medvodah in na Rakitni. Danes med 1 in 2 uro popoldne se je zbralo v šolski polikliniki pri učiteljsku 40 otrok (glej sliko). Z vsakim je bila seveda tudi mamica in z nekaterimi tudi očetje. Bilo je dosti objemljanja in poljubovanja in marsikateri mamiči so zablesčale oči od solz, otroci, pa se niso prav nič bali ter z glasnimi vrskami in smehom iz-

Nada Lampretova, naša najboljša plavalka, ki je dosegla ponovno krasne uspehe. Na juniorskem državnem prvenstvu, ki se je vršilo prošlo soboto in nedeljo na Sušaku, je zasedla prva mesta na 100 m, prosto itd. Povsod je postavila nove državne rekorde. Lampretova je največ pripomogla, da je zasedla Ilirija drugo mesto na državnem juniorskem plavalnem prvenstvu.

Tretji slovenski duhovnik konfiniran?

Ljubljana, 3. avgusta.

Od onkraj meje je uredništvo »Slovenca« prejelo naslednje sporočilo:

»Župnik Stanež Josip, 70 letni osiveli starček, ki že 25 let vodi dušno pastirstvo v Rihemberku na Primorskem, je prejel te dni od italijanske oblasti poziv, naj uredi svoje zadeve, ker bo s prvim avgustom konfiniran.

Zakaj? Tega osiveli starček še sam ne ve. Morda zato, ker je v marcu, ko je obhajal 25 letnico svojega službovanja v Rihemberku, delil otrokom podobice, na katerih je bilo v slovenskem jeziku napisano, da jim jih poklanja in spomin te svoje 25 letnice.

To poročilo nosi datum 28. julija in do danes še ni bilo mogoče ugotoviti, ali je bil župnik Stanež tudi že odpeljan v pregnanstvo. Če se je to zgodilo, je to za župnikom Ešihom iz Kori in za župnikom Rejemcem iz St. Križa že tretji slovenski duhovnik, ki je moral nastopiti težko pot v pregnanstvo, in to ne morda zato, ker se je boril za kakšne politične pravice zatiranega naroda temveč zato, ker je oznanjal Kristusa trpečemu ljudstvu v materinski. S konfinacijo župnika Stanežarja nam je podan nov dokaz, kako zelo je bila upravičena okrožnica naših škofov proti preganjanju cerkve na Primorskem in enciklika, s katero je nedavno sv. oče pred vsem svetom razgalil fašistične oblastnike.

Grozna nesreča pri mlačvi

M. Sobota 2. avg.

Nesrečam ob mlačvi ni konca ne kraja. Toliko se jih ni primerilo že leta semkakor letos. V bolnišnicah se zdravijo ranjenci s polomljenimi nogami in odtrganimi rokami. Zahtevala pa je mlačva z mlatilnicami tudi dve smrtni žrtvi. Druga smrtna žrtev je 15 letni Zver Jožef iz Nedelice. Dohitela ga je strašna smrt.

Fanteč je bil na mlatilnici. Razvezoval je enope in ga je izročal onemu, ki ga je dajal v mlatilnico. Delo ni bilo niti težko niti nevarno. Nesreča pa ni mirovala. Fant se je približal odprtim in je hipoma zatučil, da mu neka sila vleče levo nogo v mlatilnico. Preden je mogel nogo rešiti, je med zobniki zahrešalo in fant je zakričal, da so vsi odreveneli od groze. Naslednji trenutek je stroj obstal. Vse je hitele na kraj nesreče. Navzočim se je nudil grozen prizor. Fant je bil ves chlit s krvjo. V stroju je ostala leva noga in spodnji del trebuha, tako da so črevesa izstopila. Vsaka pomoč je bila zastonj. Revež je med strašnimi bolečinami kmalu izdihnil. Grozen slučaj je napravil na vse navzoče tako globok utis, da so bili za nekaj časa za delo nesposobni.

Številni slučajni nesreče vzbujajo povsod začudenje in sicer tem bolj, ker prejšnja leta sploh ni bilo takih nesreč. Kje tiči vzrok, se ne ve. Morda je kriva ne previdnost.

povedali svojo radost, da gredo na počitnice v tako prelep kraj, kakor je Rakitna. 30 otrok bo na počitnicah 1 mesec vzdrževala protituberkulozna liga sama, 10 pa njihovi stariši. Otroci ostanejo na počitnicah 1 mesec dni. Tudi z zdravstvenega stališča so uspehi takih počitnic veliki. Največ uspeha je dosegel neki otrok na počitnicah v Medvodah, ki se je tekom 1 meseca zredil za 6 kg. Povprečno pa se otroci zrede na počitnicah 3 kg. To je vnebovpijoč dokaz, kako zelo so revni ljubljanski otroci, sestradani in kako zelo človekoljubno delo vrše take organizacije, ki pošiljajo otroke. Otroci so se odpeljali nekaj postaj iz Ljubljane z vlakom, potem pa so še dve in pol uri korakali peš. To jim ne bo škodovalo. Saj bodo imeli na Rakitni dovolj prilike temeljito se odpočiti. Otroci spe v Rakitni v takozvanih Deckerjevih barakah. Protituberkulozna liga pa že gradi na Rakitni stavbo za stalne kolonije. Otroci vstanejo zjutraj ob 7 uri in se skupljejo v potoku, potem pa gredo še pod prho. Za jesti imajo otroci zelo mnogo. Jedo kolikor hočejo. Na kruh dobe maslo, marmelado. Kolonija ima tudi radio, ter se ob njem prav prijetno zabava. Da otroci ob takih razmerah uživajo vso srečo in radost počitnic, je gotovo.

Ljubljana

Smrtna nesreča pri žaganju drv

Prejeli smo: Ni res, da ob žaganju drv na skladišču tvrde Ive Pogačnik ni preskrbljeno za varnostne ukrepe. Res je marveč, da je v tem pogledu ukrenjeno vse potrebno in običajno. Pokojni Rezar je bil za to delo tudi izvežban in ga vajen ter ga je bil opravljal že devet mesecev brez ovir in težko. Takisto ni res, da tvrdka Iva Pogačnik ni dajala kaznjencem meze. Res je marveč, da poleg prostovoljne nagrade, ki je znašala za pokojnega Rezarja dotedaj Din 1000, plačuje tudi mezo v oni višini, ki jo predpisuje Uprava Ljublj. ječnice enako vsem podjetnikom, ki zaposlujejo kaznjence; vrhu te meze pa jim daje tudi še priboljške k hrani in je plačevala za žagarja zavarovalnino zoper nezgode.

Slednjič ni res, da se je pod cirkularno nabral precejšen kup sežaganih drv. Res je marveč, da ob tem žaganju niti en kos polena ne pride pod cirkularno, ker se sežagani kosi sproti pobirajo z male cirkularne žage od pomočnika, stoječega poleg žagarja, in mečejo na voz.

Ljubljana, dne 29. julija 1931.

Iva Pogačnik.

Tragična smrt dr. Romana Ravniharja

Ljubljana, 3. avgusta.

Mladi ljubljanski odvetnik dr. Roman Ravnihar je danes popoldne umrl tragične smrti. Strel skozi glavo mu je ugasnil življenje. Dr. Roman Ravnihar je sedel popoldne s svojo materjo v svojem stanovanju v Gledališki ulici 4, 2. nadstropje. Pila sta kavo in se povsem mirno razgovarjala o vsakdanjih stvareh. Mati niti slutila ni, da bo čez nekaj trenutkov pričal pretresljivemu prizoru. Dr. Roman Ravnihar je v pogovoru omenjal tudi svojo vojaško pištolo, ki jo je imel kot rezervni častnik. Dejal je materi, da ji mora pištolo pokazati, da bo videla, kako je treba ravnati z njo, da ne pride do kakšne nesreče. Vzel je pištolo v roke s cevjo proti sebi. V istem trenutku se je sprožil petelin in odjeknil je strel. Dr. Roman Ravnihar je padel na tla s prestreljeno glavo. Krogla se mu je namreč zarila naravnost v čelo in izstopila v zatilju glave. Smrt je nastopila takoj. Malo pozneje je prišla na lice mesta policijska komisija, ki je o tragičnem dogodku sestavila zapisnik. V komisiji sta bila zdravnik dr. Avramovič in nadzornik g. Močnik. Na odredbo policije je bilo truplo dr. Romana Ravniharja prepeljeno v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Dr. Roman Ravnihar je bil rojen dne 8. avgusta 1891 v Spodnji Šiški. Najprej je bil odvetniški koncipient, med vojsko pa je bil vpoklican kot častnik k vojakom, kjer je dosegel čast nadporočnika. Po prevlatu je nekaj časa deloval tudi pri osrednji vladi v Beogradu, dalje je bil podpravnatelj nekdanje Jadranske banke ter je kot tak s svojim vplivom posegel tudi v naše javno življenje in v publicistiko. Proslula kampanja zaradi Jadranske banke mu je zelo razrahljala že itak slabe živce. Pozneje je dr. Roman Ravnihar vodil tudi borbo upnikov v konkurzu Slavenke banke. Zadnja leta je s svojim bratom vodil znano odvetniško pisarno v Ljubljani. Osebo je bil dr. Roman Ravnihar simpatičen mož, konciliantnega vedenja in se je v borbah, ki jih je vodil v življenju, vedno posluževal samo poštenih sredstev, česar bi se o njegovih nasprotnikih dostikrat ne moglo trditi. Dr. Roman Ravnihar je umrl pet dni prej, predno je dopolnil 40. leto. Bodi mu ohranjen blag spomin!

Trije ponesrečenci

Ljubljana, 3. avgusta.

Ljubljanska bolnišnica je sprejela tri ponesrečence. Prva je 30-letna Stana Zagorjan, poštna uradnica, stanujoča na Sv. Petra cesti 77. Ta je bila snoci zaposlena na veselici Sokola III. v nekem paviljonu, kjer so se kuhale hrenovke. V grelu pa se je vnel špirit in eksplodiral. Zagorjanova se je močno opekla po rokah in obrazu ter gornjem delu telesa.

Na Dunajski cesti je včeraj povozil neki avto 4-letnega Ivana Polaja, sina delavca iz gramozne jame. Malček je bil nezavesten in je dobil hude poškodbe.

V Strahomeru, v občini Vrbljanje, je včeraj padel s poda 50-letni posestnik Janez Meglič in si zlomil levo roko. Vsi trije ponesrečenci se zdravijo v bolnišnici.

Površnike, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri tvrdka J. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12

Kulturni obzornik

Ivan pl. Zajc

Dne 3. avgusta je minilo sto let, odkar se je na Reki rodil Ivan pl. Zajc, eden najproduktivnejših komponistov svojega časa in avtor priljubljenih in pri nas splošno znane koračnice: U boj, u boj! Po starših je bil češkega rodu in zato že od ipso predestiniran za glasbo. Njegov oče je bil vojni kapelnik v Zadru in kasneje upravnik Glasbene šole na Reki, pa ni čudno, če se je mladi Zajc navdušil in odločil za glasbene studije. Po končani reški gimnaziji ga je oče hotel na vsak način spraviti na vseučilišče, na juridično fakulteto. Sele na pripravljanje gimnazijskih profesorjev, ki so dobro vedeli za Zajčeve naklonjenosti in talent za glasbo, so očeta pregovorili, da ga je leta 1850. poslal na takrat izredno prosluli konservatorij v Milan.

Zajc je že z doma prinesel sigurno glasbeno podlago. Kot šestleten deček je igral violino in klavir in z dvajsetim letom je komponiral prvo opero »Marija Terezija«, ki sicer ni kaka posebna umetnina, ali je kljub temu močan dokaz za zelo zgodnjo glasbeno razgibanost in talent mladega Zajca. Na konservatoriju se je razvijal v splošno veselje. Koncem vsakega leta je dobival pohvale in odlikovanja. Leta 1855. je slavni Rossi, ki je bil takrat ravnatelj milanskega konservatorija, dal učencem težko nalogo: da obdelajo operski libretto z naslovom: »La Tirolese« in da po njem komponirajo opero. Zajc je dobil prvo nagrado in njegovo opero so z uspehom dajali istega leta v Mi-

lanu. Po šestih letih bivanja v Milanu je Zajc dobil diplomu in štiriindvajset let star odhited domov, kjer sta mu malo pred tem umrla oče in mati, dasi so mu v Milanu ponujali laskavo mesto namestnika glasbenega ravnatelja v znani »Scali«. Na Reki je živel kot ravnatelj mestnega gledališča in z majhnimi šansami na pravi skladateljski razvoj vse do leta 1862. Komponiral je nekaj oper in več hrvaških kompozicij. Z Reke se je preselil na Dunaj, kjer je delal pri »Karltheater-u« in napisal nekaj svojih najboljših komičnih oper, predvsem »Bojsko coprnico« in »Tizli — Putzli« (1864).

Ivan pl. Zajc je bil po svojem delu v Zagrebu dobro znan. Posebej njegove opere, s katerimi se je produciral na Dunaju, so vžigale. Zato ni čudno, če so ga vabili in nazadnje leta 1870 tudi izabili za ravnatelja stalne hrvaške opere v Zagrebu, ki je bila ravno takrat ustanovljena. Posebno se jim je priljubil s koračnico »U boj, ki jo je komponiral v proslavo tristoletnice smrti Zrinjskega in Frankopana in ki je kasneje postala pravi slager njegove opere »Zrinjski«. V Zagrebu se je z vsem ognjem lotil težkega in močnejšega dela. Razen v gledališču je delal tudi v hrvaškem glasbenem zavodu in pridno pisal opere. V Zagrebu, kjer je ostal do svoje smrti, je komponiral večino svojih del. Omeniti naj le nekaj oper: »Nikola Šubić Zrinjski« 1876, »Lizinka« 1878, »Pan Twardowski« 1880, »Primorka« 1889, »I minatori« 1897. Leta 1889. so zaprli zagrebško opero. Takrat se je Zajc še z večjo ljubeznijo oklenil dela v Hrv. glasbenem zavodu. Ravnatelj Glasbene šole je ostal do v pokojenja leta 1908. Potem je tiho živel v Zagrebu, leta 1913. oslepel in prihodnje leto v začetku svetovnovojnih razdejaj, 14. decembra, umrl.

Njegovo glasbeno delo je široko in raznovrstno. Naraslo je do zelo visoke številke: opus 1105. Komponiral je 22 oper, 30 operet, glasbeno opremil

čičevi je nekdo ukradel v Cigaletovi ulici 700 Din vredno kolo. — Drugo kolo je izginilo ključavničarskemu pomočniku Ivanu Vidcu, ki mu je iz Jelacineve gostilne na Rudniku nekdo odpeljal 600 Din vredno kolo.

Šentpetersko cesto zadostno škrope vsak dan, vendar pa ni prav, da pri tem tako malo pazijo, kako jo škropijo. Prejeli smo že mnogo pritožb nad škropilnim avtomobilom, ki vozi po Šentpeterski cesti pa tudi drugod mnogo prehitro ter pri tem posveča pasantom premajhno pažnjo. Če pešec na hodniku ne skoči urno popolnoma k zidu in pri tem mogoče ne skoči še nekoliko v zrak prav takrat, ko beži vodni curek mimo njega, dobi precej lep tuš po hlačah. Kreganje in vpitje za avtomobilom ni ne pomaga, pač pa je že zadnji čas, da tudi ta avto prične voziti nekoliko previdneje in obzirneje. Slavna Šentpeterska cesta pa ima še drugo slabost. Tlakovana je z drobnim tlakom, ki je radi mnogih popravil in precejšnje težkega tovornega prometa postal naravnost neverjetno vrgast in luknjav. Tako se zgodi, da potem, ko škropilni avto poškropi cesto, stojijo zlasti ob desni strani ceste v smeri proti Sv. Petru v sicer tlakovanih kotanjah, precejšnje luže, čez katere vozijo avtomobili z običajno naglico. In komur je prizanesel škropilni avto, tega obrižgajo z blatno vodo mimo bežeč avtomobil. Pa ne samo to! Brozga odletava tako močno, da je pomazan ves zid na hišah

Pomočnik finančnega ministra dr. Gospodnetić v Mariboru. Včeraj dopoldne je prisel v Maribor pomočnik finančnega ministra dr. Gospodnetić. Na kolodvoru so ga sprejeli mestni župan dr. Juvan ter predstavniki mariborskih gospodarskih krogov ter uradov in železniške uprave. Dr. Gospodnetić se je udeležil nato komisije, ki se je zbrala radi vprašanja gradnje nove carinarne. V komisiji so bili med drugim inženjerj Pavlin, Leben, Malek in Baran. Komisija je napravila sklep, da se bo gradila carinarica na prostoru pred sedanjo ob Einspielerjevi ulici.

V naši podružnici na Aleksandrovi cesti 6 lahko opravite vse posle, ki spadajo v delokrog uprave. Uradne ure od 8 do 12 in od 15 do 18.

Pomembno predavanje je imel v soboto zvečer pri Orlu tukajšnji inženjer in arhitekt Jože Jelenec. Nanizal je v svojih izjavah veliko gradiva, ki je v najtesnejši zvezi s problemi pomoderenja obravnavskega mesta. Prav tako tudi glede olepšave mesta, ki bo z razvojem tujeskega prometa izredno pridobilo. Njegova temeljita strogo strokovnjska izjava so napravila na poslušalce zelo močan vtis ter je predavatelj žel za to živahno odobravanje navzočih. Na prošnjo gospodarskih in drugih krogov bo inž. Jelenec nadaljeval svoje predavanje prihodnjo soboto. Kraj in čas se še naznanita.

Zaključek šolskega leta na tukajšnji vinarski in sadjarski šoli. Dne 30. julija je zaključila banovinska vinarska in sadjarska šola v Mariboru svoje 59. šolsko leto. Po slovesni službi božji, ki jo je opravil zavodov veroučitelj g. Martin Petelinšek in katere so se udeležili učenci in zavodovo uradništvo z g. ravnateljem Josipom Priolom na čelu, so se ob 9 dopoldne k zaključni slavnosti zbrali na zavodu prav odlični gostje. Kr. bansko upravo je zastopal načelnik kmet. oddelka g. ing. Anton Podgornik. Nadalje so bili navzoči razni kmetijski strokovnjaki, celokupen učiteljski zbor, večinoma tudi starši letošnjih absolventov in drugi. Po odpeti St. Premrlovi pesmi »Slavospev«, je g. ravnatelj Josip Priol pozdravil zastopnika kr. banske uprave in druge goste. Pozval je tudi vse navzoče, da zaključijo Nj. Vel. kralju trikratni življenje. Nato je podal poročilo za šolsko leto 1930/31. Iz tega poročila posnemamo, da je I. letnik dovršilo 24, II. letnik pa absolviralo 33 učencev, in sicer: 4 z odliko, 14 s prav dobrim in 15 z dobrim uspehom. Odličnjaki so bili: Kraner Janez iz Zamarkeve v Slovenskih goricah, Zemljčič Matevž iz Radene, Zidarič Jakob iz Huma pri Ormožu in Ivanuš Franc iz Frankovcev pri Ormožu. Za njihovo marljivost v teoriji in praksi so bili nagradjeni s strokovnimi knjigami. Od absolventov se jih vrne na domače posestvo 21, v nadaljnjo prakso jih odide 6, k vojakom gredo 4, na srednjo kmetijsko šolo vstopita 2. Po ravnateljevem poročilu se je vršilo izpraševanje učencev. Vsakdo se je lahko prepračil, kako temeljite strokovne izobrazbe so deležni učenci tega odličnega banovinskega zavoda. V svojem govoru je g. zastopnik kr. banske uprave očitno smernice bodočega potrebne delovanja letošnjih absolventov ter čestital tako učiteljskemu zboru in instruktorskemu absolvent Mirko Rajh iz Ljutomerja, v imenu staršev pa g. Jakob Zemljčič, posestnik in župan iz Radene. V svojem poslovnem govoru je nato g. ravnatelj Priol učencem polgal na srce, naj se vedno zavedajo, da so sinovi kmetijskih staršev in da naj kot bodoči gospodarji pomagajo svojim bližnjim in daljnim sosedom z besedo in dejanjem in tako pripomorejo k procvitu naše ožje in širše domovine. Ko so učenci nato odpeli še nekaj pesmi, je bila slovesnost zaključena, ki bo ostala vsem udeležencem v najlepšem spominu.

Kršćanska ženska zveza priredi v nedeljo 9. avgusta izlet v Kamnico. V slučaju slabega vre-

tiindvajset igrokazov, napisal čez 160 zborovskih pesmi, celo vrsto koračnic, kantat, dvospevov, solov, 40 orkestralnih uvertur, klavirskih kompozicij, simfonij, himen itd. Umetniško je pod precejšnjim vplivom glasbenih del Italijana Verdija. Vendar je, zlasti od leta 1870., ko je stalno živel med Hrvat, precej južnoslovenskega in domačega vnašal v svoja dela. Dokaz za to so tudi vsebinska ograda posameznih njegovih oper iz tega časa. Res je, da je danes Ivan pl. Zajc skoraj do konca pozabljen in da živi edino še v operi »Nikola Šubić Zrinjski«, ki se še vedno drži na program zagrebškega gledališča in bo v proslavi stoletnice gotovo izvajana v prihodnji sezoni, vendar se mu mora priznati eno prvih mest v razvoju hrvaške glabe.

T. P.

»Zbori«: Revija nove zborovske glabe, ureja Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Letnik VII, štev. 3. Vsebinska glasbenega dela: Ivan Ovirik »Deklica počakaj«, »Majolčica« (moški zbor), L. Puš »Narodna«, Z. Prelovec »Pa so fantje proti vasi šli« (narodna), mešana zbor. Tome dve pesmi za glas s klavirjem. K. Pahor »Bosansko kolo«, mešan zbor. Vsebinska književnega dela: V. Pfeifer »Davorin Jenko«. Rubrike: Naši skladatelji, iz naših organizacij in društev, Opera, Concerti, Novosti, Razno. Posebna priloga zborom: Turneja pevskih zborov Mariborske Glasbene Matice po Srbiji. Izredno obsežna in vsebinsko bogata številka (28 strani). Naj bi se na »Zbore« naročilo prav vsako našo pevsko društvo, vsak naš pevski zbor, pa tudi vsaka zavedna pevka in vsak zaveden pevec! Letna naročnina je le Din 50. List se naroči po dopisnici na upravo »Zborov«, pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani.

in da so škropljena izlozbeno okna. Lastnikom lokalo ne preostane nič drugega, kakor da vsak dan sproti čistijo blatne mase z oken. Zadnji čas je, da se tudi za ta nedostatek najde primerno sredstvo. Ali naj avto škropi nekoliko manj, ali pa naj se popravi cesta. Avtomobilistu na škropilnem avtomobilu pa priporočamo na vsak način nekoliko več pozornosti, da ne bo vsakega drugega pasanta škropil.

Male tatvine. Na ljubljanskem trgu je neznan tat izmaknil železničarjevi ženi Mariji Okorn iz Luč pri Višnji gori torbico s 180 Din gotovine. — Delavcu Juriju Seligo je nekdo ukradel iz spalne sobe 200 Din gotovine. — Posestnici Amaliji Klemenčič na Dunajski cesti 100 je nekdo izmaknil z dvorišča nekaj obleke v skupni vrednosti 400 Din.

Pijančki imajo srečo. To je znana stvar! In presneto srečo sta imela tudi dva pijančka, ki sta se v nedeljo zvečer peljala z motornim kolesom po Šmarnski cesti. Nasproti jima je pripeljal avtomobil in pijančka sta se motornim kolesom zaletela vanj. Vsakemu drugemu bi se pripetilo najhujše. Tema dvema pa se ni prav nič. Lepo sta popadala z motornega kolesa, pa se tudi brž pobrala. Tudi motorno kolo se jima ni nič pokvarilo. Le avtomobil je dobil malenkosten defekt. Pa recite, če nimajo pijančki sreče?

Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Maribor

mena pa 16. avgusta. Zbirališče v Samostanski ulici pri zavodu št. šolskih sester. Odnos točno ob 2 popoldne. Ob 3 sv. blagoslov. Vabimo članice, članke in prijatelje društva, da se izleta udeležijo v prav lepem številu.

Ljudsko gibanje. V mesecu juliju je bilo v Mariboru rojenih 109 otrok, od teh 67 moških in 42 ženskih. Smrtnih slučajev je bilo 45, 29 moških in 16 žensk. Porok pa 23. V posameznih župnijah: v stolni 71 rojstev, 6 smrti, 3 poroke; v frančiškanski 8 rojstev, 5 smrti, 7 porok; v magdalenski 28 rojstev, 29 smrti in 13 porok; v pravoslavni 4 smrti, 1 slučaj; v protestantski 2 rojstvi in 1 smrti slučaj.

Posestne spremembe. Kupili so: špediterjeva soproga Adela Stumpf od trgovca Franca Oblaka hišo v Tomšičevi ulici 6 za 270.000 Din; Jurij in Jožeta Jamšek hišo v Kocenovi ulici 4 za 92.520 Din; Ivanka Ratej in Mara Curin od Ivana in Marijane Zielina hišo v Dušanovi 10 za 128.000 Din; Ana Hölzl od trgovca Jakoba Preca hišo na Betnavski 37 za 100.000 Din; Jernej in Roza Fiedler od Julijane Berce hišo na Radvanjski 9 za 270.800 Din.

5 : 2. S tem rezultatom so Zeleničarji pokazali v nedeljo Čakovčanom, da ni v Mariboru nogomet nekaj kar tako... Rapidovci so pa odnesli v Celju zmago nad SK Celje v razmerju 4 : 2.

Iz zasede je planil v noči na ponedeljek neznanec v bližini gostilne Štok na Pobrežju na 20 letnega delavca Franca Nudla ter mu prizadejal z nožem težko poškodbo v pleča. Nudla so prepegljali v splošno bolnišnico.

Čarinski dohodki pri mariborski glavni carinarnici so znašali v preteklem mesecu 7.644.645 Din in sicer za izvozne predmete 17.105.40 Din, za uvožene pa 7.627.549.25 Din.

Jubilejna gorenjska tombola v Kranju

Kranj, 3. avgusta.

Poleg velikega zanimanja širom dravske banovine za letošnjo tombolo gasilskega društva v Kranju je krožilo prerokovanje, da je s to tradicionalno prireditvijo v tesni zvezi slabo vreme. Letos se to prerokovanje ni izpolnilo in lepemu vremenu preteklega tedna je sledila lepa solčna nedelja. V dopoldanskih urah se je po trgu vršilo intenzivno prodajanje tablic, ljudstvo je ogledovalo paviljon in oder z dobilki. Med 11 in 12 je kranjska godba priredila na trgu promenadni koncert. Ze davno pred določeno uro so se začele zgrinjati v mesto silne množice, ki so prišle bodisi z vlaki, avtobusi, vozovi, kolesi ali pa peš. Ob triletni na 4, ko se je pričela tombola, je bil nalaščeno poln ves Glavni trg od kavarne Jäger pa do Kušlana in »Nove poštee«. Kranjčani so večerj ostali v mestu in opustili izlete, kopališča so bila prazna in na razsežnem prostoru je bilo zbranih kakih 7 do 9 tisoč oseb. Vsa okna na trgu, odkoder je bilo količjak razgleda, so bila polna ljudi. Kranj že dolgo ni videl tolikih množic, ki so prihitele iz Gorenjskega kota — posebno iz Tržiča in Jesenice — iz Ljubljane, z Dolenjske — Novo mesto in Kočevje — iz Stajerske ter tudi iz Zagreba in ostale Hrvatske, torej že iz krajev izven dravske banovine. Kakor otok sredi morja je bil oder, na katerem se je nahajala igralna komisija. Tombola je trajala kakih dve uri in pol ter je radi dobre organizacije potekla hitro in v najlepšem redu. Vreme je bilo v primeri z drugimi leti zelo ugodno, množice pa so tiho in potrpežljivo čakale na klicanje števil ter z nevoščljivimi pogledi in vzkliki spremljale srečne prejemnike lepih daril. Lahko se reče, da je jubilejna gasilska tombola, ki je ravno z ozirom na svoj 50 letni jubilej imela bolj zgoden datum, kot druga leta, potekla kot velika ljudska prireditev v popolno zadovoljstvo ter gmočno in moralno uspešno. Množice so se po tomboli hitro razšle na vse strani, zelo živahno vrvenje pa je še v pozaj večer bilo po vseh kranjskih gostilnah, ker je veliko okoličanov še ostalo v mestu. Na vrtu restavracije »pri Peterku« se je vršilo gasilsko keganje na dobitek, kranjska godba pa je priredila večerni koncert, ki je tudi dobro uspel ter je treba izreči godbi za celodnevno sodelovanje vse priznanje.

Izid tombole je sledeč: Igralo se je na 232 amb, 118 tern, 47 kvatern, 25 činkvinov in 9 tombol. Tombole so zadeli sledeči: prvi dobitek: avto: Ostaneč Franc, pismonoša v Kranju, ki žida na Hujah svojo hišico in ima več otrok; drugi dobitek: oprema za spalnico: Čebulj Ivanka iz Kranja; tretji dobitek: otroško kolo: Figar Vekoslav iz Kranja; četrti dobitek: krupon usnja: Kosmač Ivan iz Tržiča; peti dobitek: bela žima: Weber Joško, trgovec v Škofji Loki; šesti dobitek: siva žima: Orehar Alojz, hlapec, Predoslje; sedmi dobitek: vreča moke: Grošelj Stanko iz Tržiča; osmi dobitek: vreča moke: Krajnc Marija, Tržič; deveti dobitek: opaka: Gornik Ivan, Ribnica. Izklanih je bilo približno dve tretjini števil.

Ce hočejo kranjski gasilci v bodoče kot glavni dobitek nuditi še dragocenejši in privlačnejši predmet, jim ostaja le še na izbiro aeroplan ali pa lepa nova hiša. — Skupna vrednost letošnjih dobitekov je znašala okrog 240.000 Din.

Poizvedovanje

Dobro poznana oseba, ki je v soboto, dne 1. avgusta popoldne na kopališču Ilirije našla zlato zapesno damsko uro, se poziva, da jo najkasneje do srede popoldne odda pri kopališčni blaginji. V nasprotnem slučaju se prijavi zadeva policiji.

Izgubil se je suknjič temnomodre barve od kolodvora po Miklošičevi cesti do Zvezde. Pošten najditelj naj ga prinese proti nagradi na Miklo 15.

Dnevna kronika

Že peta letošnja žrtev Save

Ježica, 3. avgusta.

Danes popoldne se je kopal na Savi ob Stožicah 11 letni Presetnik Ignacij z mlajšim bratcem. Ob bregu je našel bruno, katerega je zajahal in se tako vozil z njim po Savi navzdol. Zabava mu je ugajala in je svojo vožnjo večkrat ponavljala. Mlajši bratec je z brega zasledoval zanimivi sport in nikomur niti na misel ni prišlo, da bo nastala iz tega nesreča. Ko se je zopet tako peljal, jahajoč na brunu, navzdol, je začel v razmeroma majhnem tolmun, v katerem mu je bruno obrnilo, sam pa je padel v vodo in se potopil. Ko je mlajši bratec videl, da je brat zginil pod vodo, je začel vpiti in jokati, nakar je prihitel na pomoč sosedov sin Jože Siter iz Stožic in skočil v vodo, da poišče utopljenca. Kmalu ga je našel in privlekel na suho, vendar so bili vsi poskusi, da bi ga oživil, zaman. Truplo nesrečnega fanta so prenesli danes popoldne v mrtvašnico, nakar ga bodo še danes položili na domu v Stožicah št. 35 na mrtvaški oder. Ob tragičnem udarcu izrekamo prizadeti rodbini iskreno sožalje! — Peti žalostni zgrad naj končno vendar zadošča vsaj za letošnje leto, da bo konec nesreč in neprevidnosti, ki tako lahko privedejo do žalostnega konca.

Kolčdar

Torek, 4. avgusta: Dominik (Vladimil), spoznavalec.

Novi grobovi

† Na Bledu je v najlepši mladosti 25 let umrl vzorni učitelj g. Viktor Dacar, ki je služboval v Dolu pri Hraščniku, odkoder je prišel še močno bolan na počitnice k svojim staršem. Blagemu pokojniku večni mir in pokoj! — Žalujemo staršem in bratom naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Na Bled je dne 2. avgusta dospel na letovanje g. minister trgovine CSR dr. Matoušek in odsel v Hotelu Jekler.

— V imenik zdravniške zbornice za dravsko banovino je bil vpisan zdravnik v Ljubljani dr. Stanislav Strnad.

— Zaroka. Dne 26. julija se je zaročil na gradu Tenje pri Osijeku naš odlični rojak generalštabni major Jurij Mušič, rodom iz Novega mesta, z gdnjo Edit Bardolović, hčerko graščaka in veleposestnika Karla Bartolovića. Mlademu paru iskreno čestitamo!

Ostale vesti

— Na škofjski klasični gimnaziji v St. Vidu nad Ljubljano bodo popravni in razredni izpiti 24. in 25. avgusta. Učenci, ki imajo te izpite, naj pridejo v zavod 23. avgusta zvečer ali najkasneje 24. avgusta do 8 zjutraj. Nižji tečajni izpit se bo vršil od 26. do 31. avgusta, višji tečajni izpit pa od 26. do 29. avgusta. Sprejemni izpit za vpis v 1. razred bo 28. in 29. avgusta. Ta izpit bodo učenci delali iz slovenščine pismeno in ustno, iz matematike pa ustno. Iz slovenščine se bo zahtevalo, da učence zna 1. gladko in pravilno pisati po narekovanju, 2. lepo, točno in razumljivo čitati, 3. prečitano živo lepo obnoviti, 4. da pokaže točno poznavanje besednih vrst (besedna analiza), 5. da zna v prosem stavku pokskati osebek (subjekt) in povedek (predikat) in 6. da zna na pamet kako pesem, v prvi vrsti narodno. Iz matematike pa: 1. pisanje celih števil do 1.000.000, 2. štirje osnovni računi s celimi števili v praktičnih nalozah, 3. metrske mere in denarne enote, 4. povsem zanesljiva poštevanka do 10 in 5. štirje osnovni računi z večimenskimi števili. Učenci, ki bodo popravili sprejemni izpit vsaj z dobrim uspehom, se bodo vpisali v 1. razred. V razredu II. do VIII. se bodo vpisovali učenci 1. septembra 1931 od 8 dalje. K vpisu naj prinese zadnje letno izpisevalce. Pri vpisu plačajo vsi učenci od I. do VIII. razreda po 50 Din za zdravstveni fond in oborožilo. — Šolska maša bo 9. septembra 1931 ob 9; redni pouk se prične 10. septembra ob 8. Zupniške urade prosimo, da o tem razglasu obveste učence, ki se jih tiče in ki stanujejo v njihovih župnijah. — Ravnateljstvo škofjske klasične gimnazije.

— Ravnateljstvo drž. ženskega učiteljskega v Ljubljani javlja, da se bodo pričeli ponavljajoči izpiti dne 26. avgusta. Vse te učence naj se javijo tega dne pred 8 v ravnateljevi pisarni. Vpisovanje v 1. razred učiteljskega bo 1. septembra, v vse druge razrede učiteljske, dekleške vadnice in v otroški vrtec pa 5. septembra. Otvoritvena služba božja je dne 9. septembra. One učence, ki se nanovo vpšejo, naj prinesejo seboj krstni (rojstni) list in zadnje šolsko izpisevalce. — Za 1. razred je pogoj izpisevalce o nižjem tečaju, oziroma završnem izpitu in ne prekoračeno 17. leto starosti. — Podrobnosti o vpisu in pričetku šolskega pouka bodo pravčasno objavljene v veži šolskega poslopija.

— Na železnem drog daljnovoda Crnuče—Velenje med Podlogom in Velenjem so plezali v soboto zvečer trije fantje iz vasi Kale pri Zalcu. Osemnajstletni Ivan Lesnik se je prijel žice, ki je bila pod tokom. K sreči ga tok ni ubil, marveč samo vrgel na tla. Pri padcu si je zlomil nogo in leži sedaj v bolnišnici. Ostalima dvema se razen močnejšega sunka ni zgodilo nič hujšega.

— Nevihla s točo. Včeraj med 2. in 3. uro popoldne je divjala nad Brežicami huda nevihta s točo, ki je napravila obilo škoda.

— Svarilo rojakom v Ameriki. Pod tem naslovom smo pred dnevi poročali, da je v Ameriki razširjena vest, da je dograjena v Ljubljani tovarna, v kateri bo zaposlenih 30.000 delavcev. Parobrodna družba Gen. Transatlantique nas prosi, da ugotovimo, da ona pri razširjanju omenjene vesti ni prav nič prizadeta in da njen ljubljanski agent ne zasluži po 10 dolarjev provizije od vsakega potnika.

— Poziv planincem! Litjska podružnica Slovenskega planinskega društva odpre v nedeljo, dne 9. avgusta t. l. svojo kočjo na Sv. Gori. Ta kočja bo ena najlepših planinskih oporišč v našem Zasavju. Opozorjamo planince na to planinsko slavo ter jih jih pozivamo, da se v čim večjem številu udeležijo otvoritve. Naša dolžnost je, da na ta način izrazimo priznanje za planinsko delo vrli Litjski podružnici S. P. D. — Osebnosti odbora S. P. D. v Ljubljani.

— Vlóm. V noči na 29. julij je bilo skozi okno vloženo pri gospe Bratčič, gostilničarki pri Sv. Barbari v Halozah. Pokradene so jesticne, cigarete, cigare, namizni prii itd. Orožniki so na delu in so tatu že na sledu.

— V službenem listu kraljevske banke uprave dravske banovine št. 45 od 31. julija t. l. je objavljen »Pravilnik za izvrševanje zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih« dalje »Pravilnik o tehničnih delih za izvrševanje zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih«.

»Pravilnik o stavbnih okoliših«, »Pravilnik o višini in načinu izplačila odškodnine za razlašene gozde in o zadevnem postopku«, »Pravilnik za izvrševanje finančne strani zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih«, »Dopolnitev pravilnika o opravljanju drž. strokovnega izpita v poljedelski stroki«, »Uredba o delovanju in načinu vzgajanja v državnih zavodih za poboljševanje mlajših maloletnikov«, »Naredba, s katero se za področje dravske banovine izenačujejo predpisi o preprečevanem lovskem času (lovopusti)« in »Popravek k uredbi o opravljanju prispege drž. usl. v resortu min. za notranje posle«.

— Služba gradbenega inženjerja razpisuje poveljstvo divizijske oblasti v Prištini. Prošnje se morajo vložiti do 10. avgusta.

— Razpisana mesta jetniških paznikov. Pravosodno ministrstvo razpisuje natečaj za 80 paznikov sodnih zaporov in sicer 30 v kategoriji zvančnikov in 50 v kategoriji služiteljev. Sprejeti kandidati bodo razvrščeni po zapornih okrožjih in prvostopnih sodišč na osemletni apelacijskih sodišč v Belgradu in Skoplju ter velikega sodišča v Podgorici. Prošnje je treba vložiti do 30. avgusta. Podrobnosti so razvidne iz »Službenih Novin« št. 173 z dne 1. avg.

— Nove dopisnice. Prometni minister je odredil, naj pridejo takoj v promet nove poštne dopisnice po 1.50 Din, ki veljajo za mednarodni promet. Stare dopisnice po 1.50 Din z napisom »Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca« se vzamejo iz prometa, in bodo, v kolikor bodo še v prometu, veljale samo do 31. oktobra, potem pa izgube vsako vrednost.

— Trgovina z živino in davek na poslovni promet. Oddelek za davke v finančnem ministertvu je poslal vsem finančnim direkcijam naslednje pojasnilo: Na mnoga vprašanja, je-li trgovina z živino podvržena skupnemu davku na poslovni promet, ali pa naj se smatra, da je promet trgovine z živino zapopaden v skupnem davku na poslovni promet, sporoča oddelek, da se plača zaradi enotnega postopanja od prometa z živino, ki jo koljejo mesarji in drugi v svrhu prodaje mesa za hrano, skupni davek na poslovni promet po členu 16 uredbe o skupnem davku na poslovni promet. Trgovci z živino, ki živino kupujejo za kakršnokoli prodajo, torej, ki se pečajo s trgovino z živino, so podvrženi od tega prometa splošnemu davku na poslovni promet.

— Uboj v požarevski kaznilnici. V požarevski kaznilnici se je te dni odigral krvav dogodek. Kaznjence Vislin Bairon je med delom v delavnici skril v žep svojih hlač dva ostra noža. Skril ju je tako spretno, da pazniki pri običajni kontroli niso ničesar opazili. — Kmalu sa tem je Bairon napadel kaznjence Ameto Hagerja in mu prizadejal z nožem več ostrih ran, katerim je Hager podlegel. Poleg tega sta se sprla še dva druga kaznjence, od katerih je eden odnesel težke poškodbe in je le malo upanja, da bo okrevale. Do krvavega dogodka je prišlo na sledeči način: Bairon je nosil vedno pri sebi maihen žepni nožič, kar pa njegovim tovarišem ni bilo po godu. Naznanili so ga pazniku, ki mu je nož odvzel, zakar se je Bairon maščeval.

— Načrt stolnega mesta Ljubljane s seznamom ulic. Sestavila M. Černe in M. Tomšič, seznam uredil J. N. Jeglič. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Izdaja novega načrta mesta Ljubljane je bila zelo nujno potrebna. V zadnjih letih se je mesto zelo razširilo, nastale so nove ulice, ceste in trgi. Marsikdo je bil večkrat v zadregi, ako je iskal novo ulico ali če je bil vprašan od tujca, kje je ta ali ona ulica. Vse zadrege so z izdajo novega mestnega načrta odstranjene. Načrt je izborno sestavljen in risan v petih barvah. Vse ulice, ceste in trgi so v načrtu jasno razvidni, tako tudi javna poslopja, politični in vojaški uradi, cerkve itd. V načrtu je v oglu mali zemljevid ljubljanske okolice. Vsem uradom, posebno še pošteškim šolam in drugim korporacijam, kakor tudi posameznikom, ki pridejo na izlet v naše lepo mesto, načrt toplo priporočamo. Cene so sledeče: načrt s seznamom velja Din 20.— načrt nalepljen na karton s seznamom Din 35.—, nalepljen na platno v žepni obliki s seznamom Din 45, na platno s palicami s seznamom Din 55. seznam sam brez načrta Din 5.

— Za poletne izlete vam nudi najbogatejšo izbiro provianta veleposrednik Slamič na Gospodarski cesti.

— Castita duhovščina se o priliki duhovnih vaj vlijudo opozarja na specialno trgovino živil »Jas i Lesjaks, Maribor, ulica X. oktobra. Prvovrstno blago, cene zmerne potrežba točna.

— Pri glazobolu, omotici, šumenju v ušesih, pomanjkljivem spanju, slabem razpoloženju, razdražljivosti, posezite takoj po staro preizkušeno! »Franz Josef-greniči«. Poročila višjih zdravnikov v bolnicah za želodčne in črevesne bolezni naglašajo, da je »Franz-Josef-voda« posebno izborno učinkujoče naravno odvajalno sredstvo. »Franz-Josef-greniči« se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Moravce

V Slovencu, z dne 26. julija smo čitali popis krajev, ki jih je svoj čas popisal pisatelj Levstik v svojem potovanju, med temi kraji se nahajajo tudi Moravce. Seveda so to druge Moravce v litjskem okraju, naše so v kamniškem. Pisec popisuje veselo in brezskrbno življenje, a stavim, da je v naših Moravčah še bolj veselo in brezskrbno. Ob binkoštnih praznikih, ko so nekateri tujci obiskali naš kraj, so se čudili, ko so čuli po vsem kraju godbo in veselo petje, pa ni bilo samo ob Binkoštih tako prijetno, tudi na praznik presv. Rešnjega »Tlesa popoldne in skoraj vsako nedeljo. Vodovod napeljavamo, pa večkrat v nedeljo delamo, med tednom pa počivamo in se nam pri godbi in vpitju dobro godi. Torej je pri nas veselje doma, pa tega veselja niso deležni domačini, ampak tujci, da nas ne boste napočeno sodili.

Škofja Loka

Umrl je g. Fr. Benedičič, urar v Škofji Loki. Pretekli četrtek ga je zadela kap v Gorenji vasi. Smrt ugodnega vsepovsod znanega meščana je povzročila v mestu mnogo sočutja. Zapuščena mlada vdova. Njegovim sorodnikom naše iskreno sožalje.

Šola. Novo šolsko poslopje je sedaj že skoro popolnoma dovršeno. Stavba sama naredi na vsakogar dober vtis, le-to jo nekoliko kazi, ker ni srednji del stavbe za eno nadstropje višji, kot je bilo spočetka v načrtu. Za šolskim poslopjem grade sedaj veliko telovadnico, ki bo služila tudi za slavnostno dvorano. Te dni se bo dovršila tudi kanalizacija šole. Kanal pelje preko pokopališke ceste proti kapucinskeemu mostu, kjer bo iztok kanala v Selsko Soro.

Učiteljski združnokoknjigovodski tečaj v Ljubljani

Včeraj ob 8 je bil na drž. moškem učiteljsku v Ljubljani otvorjen II. učiteljski združnokoknjigovodski tečaj. V tečaj se je prijavilo nad 50 učiteljev, a jih je bilo sprejetih radi tehničnih zaprek le 40. Tečaj je priredilo Jugoslovansko učiteljsko združenje, sekcija za Dravsko banovino.

Točno ob 8 je otvoril tečaj predsednik Jugoslovanskega učiteljskega združenja sekcije za Dravsko banovino g. Dimnik Ivan, ki je v svojem nagovoru naglasil, da se je prvi tečaj iste vrste vršil pred dvema letoma. Z ozirom na sklep II. izobraževalnega tečaja učitelstva, da naj organizacija prireja več strokovnih tečajev raznih vrst za učitelstvo, je sekcija JUU napravila vse korake, da se taki tečaji za učitelstvo prirede. Organizacija je na merodajnih mestih opozorila pred sestavo proračunov na željo učitelstva. Narodnoizobraževalni odsek bivšega poverjenstva UJU je tudi na večih sejah razpravljal o notranji organizaciji takih tečajev. Uduženje je izdalo posebno število »Prosvete«, katera je posvečena izključno samo tem tečajem in so v njej objavljeni programi vseh vrst tečajev, kakor naj bi se vršili. Merodajni krogi so imeli polno uvidenost ter so s potrebnimi krediti ugodili učitelstvu in omogočili razne vrste tečajev. Tako je bil razpisan risarski tečaj za obrtno-nadaljevalne šole, ki se je edini moral opustiti radi premalega števila prijaviteljev (18). Nad vse pričakovanje so pa uspeli vsi drugi tečaji. V merkatilni tečaj za obrtno in trgovsko nadaljevalne šole je bilo toliko prijaviteljev, da se je tečaj moral deliti na dva dela, daš je bilo sprejetih v vsak tečaj po 40 prijaviteljev. V tečaj za rokotvorni pouk in radio se je istotako prijavilo preveliko število, da so morali biti mnogi odklonjeni. V uvodni tečaj za kmetijsko in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo je bilo istotako prijavitelj toliko udeležencev, da se je moral tečaj razdeliti v dva oddelka. Nad vse pričakovanje je uspel higienskoknjigovodski tečaj v Mladiki, ki ga je priredil PRK, v katerega je bilo prijavitelj 60 učiteljev, a sprejetih le 28. Enako dobro je uspel gospodinjski tečaj za učitelje v Krekovi gospodinjski šoli. Pedagoška centrala v Mariboru pa priredi koncem avgusta specialen tečaj o modernem šolstvu, za katerega vlada veliko zanimanje med učitelstvom.

Vse to kaže, kako živo bdi v učitelstvu ideja nadaljnega strokovnega usposabljanja za izvenšolsko delo učitelstva. Predsednik je naglasil v svojem nagovoru, da nikakor ne podcenjuje učiteljskega dela za obrtno, trgovsko in kmetijsko nadaljevalno šolstvo, ne more pa dovolj podčrtati pomena učiteljskega združnokoknjigovodnega dela za narod.

Pred dvema letoma je organizacija usposobila 21 učiteljev zadrugarjev, letos je predviden nov kader 40, tako da bo poleg starih učiteljev zadrugarjev imel narod 60 novih učiteljev zadrugarjev na razpolago. Z željo, da bo započeto delo v korist naroda in da bo učitelstvo močen steber združništva v narodu, želeč mnogo uspeha in prijetno bivanje tečajnikom v Ljubljani, je z odobravanjem zaključil predsednik svoj nagovor in izročil vodstvo tečaja okrajinemu nadzorniku za mesto Ljubljana gosp. Rado Grumu. Strokovni tajnik JUU gosp. Josip Kobal je tečajnikom obrazložil organizacijo glede prehrane in prenočišč, nakar je takoj pričel tečaj.

Pripomniti moramo, da so udeleženci tečaja iz vseh krajev Dravske banovine, zato lahko pričakujemo, da bo ideja učiteljskega združnokoknjigovodnega dela pronikla tudi s tem tečajem širom naše domovine.

Nedeljski sporti

Dva velika dogodka sta bila prošle nedeljo na zelenem polju. Eden je celo mogočno odjeknil po vsem sportnem svetu. Jugoslovanska reprezentanca je ponovno dokazala, da je prištevali naš nogomet kot enakovreden srednjeevropskemu razredu. S tem smo ponovno potrdili, da zadnji uspehi našega nogometa niso bili slučajni. Vsa država je v nedeljo zvečer z velikim zanimanjem pričakovala vesti iz Belgrada. V našem uredništvu smo komaj vsem ustreli z radostno vestjo, da je končala tekma Jugoslavija—Čehoslovaka z 2 : 1, iz drugih mest pa celo poročajo, da so bile velike manifestacije, ko so zvedeli za zmago.

Zmaga nad Čehi pa ni bila slučajna, temveč so naši igralci bili v celoti boljši od Čehov. Le kratke čas so Čehi prevladovali, to je bilo, ko so naši zabili drugi gol in par minut po tem, ko so Čehi zabili prvi gol. Z velikanskim naporom so delali, da bi dosegli izenačenje. V tem delu so naši bili potisnjeni v obrambo. Premli je nekoliko odpovedal. Kmalu je pa prišel v staro formo in konec je bilo češke premoči. Celot vodja češke reprezentance je priznal, da je bilo naše moštvo veliko boljše in je zmago zaslužilo.

Tudi Zagreb je bil za Ljubljančane važen. Tamkaj so se borili zastopniki Ljubljane za prestiž našega nogometa. Kako važna je bila tekma, najbolj zgovorno dokazuje dejstvo, da je odšlo s posebnim vlakom okoli 600 prijateljev belozelenih v Zagreb. Redki so klubi, ki so dosegli uspeh proti purgerjem na njihovem igrišču, rešiti eno važno točko pa še ni uspelo nobenemu slovenskemu klubu. Igralci Ilirije so prepozno prišli do zavesti, da se lahko tudi zmaga. Odpravili so pa s krasnimi rezultati najmočnejša moštva naše lige. Concordia, Hajduk, sedaj pa Gradjanski so morali priznati, da naša moštva znajo igrati in da so enakovredna. Manjkalo je samo rutine in volje. Iz Zagreba poročajo, da so naše kibice obduvali. Postavili so se naši kibici tudi po tekmi. S harmonikarjem na čelu so odšli z igrišča, prepevaje slovenske narodne pesmi. Na ta način so dali naši sportniki duška svojem veselju! Zagreb je obduval naše prijatelje nogometa. Rezerva je premagala rezervno purgerjev s 4 : 3, vkljub temu, da so Zagrebčani igrali zopet zelo ostro. Toda naša naraščajoča in tudi zmaga. Glavna tekma je pa končala po krasni igri z 1 : 1 neodločeno. Zmago je Iliriji preprečil sijajno razpoloženi Maks. Tako menda še ni igral kot to pot.

Ne smemo pa prezreti tudi drugih dogodkov. V dvorani Delavske zbornice se je vršilo zborovanje LNP. Glavno je bilo vprašanje reorganizacije tekmovalstva. Večina klubov je osvojila predlog, ki smo ga na tem mestu že pred letom zagovarjali. Končno so tudi največji nesporniki enotnega razreda videli, da je rešitev za naš nogomet enoten razred. Zato je to zborovanje tudi spremenilo dosedajni način tekmovalstva in bomo imeli v jeseni zopet ligino tekmovalstvo v manjšem obsegu. Ob tej priliki pa moramo omeniti, da tako složno ni bilo še nobeno zborovanje.

Popoldne so se vršila finalna tekma med Mariborom in Svobodo, ki je končala s 6 : 0 v korist Maribora. S to zmago si je Maribor po dolgih letih prvič priboril ponosen naslov prvaka Slovenije.

Druge ligine tekme so končale z naslednjimi rezultati: Mačva je odpravila Baško na njenem igrišču s 1 : 0, Vojvodina pa Sand s 4 : 1. Po teh rezultatih v vojvodinski ligi je Mačva sigurno kandidat za sodelovanje v državnem prvenstvu.

Celje

»Pevski zbor KPD. Kakor je bilo na zadnjem sestanku domnjeno, se vrši v četrtek, 6. t. m. ob 8 zvečer redna pevška vaja v pevskem lokalu v Domu v Samostanski ulici. Ker sodeluje naš zbor na praznik 8. septembra pri koncertu Pevske zveze v Ljubljani in se bomo pri tej vaji obenem tudi dogovorili glede razdelitve vaj, da dosežemo čim lepši uspeh, naj se udeležijo vsi člani odbora vaje v polnem številu. Novi pevci dobrodošli. — Pevovodja.

»Prošnja načelniku celjske postaje. V nedeljo, 2. t. m. je prišlo z večernim vlakom iz Savinjske doline več sto potnikov izletnikov, ne samo iz Celja, ampak tudi iz Hrvatske in raznih delov Slovenije. Ta množica se je vsula proti izhodu, kjer pa je vršil ta dan službo samo en vratar, ki je pobiral listke. Vrata so bila odprta samo na polovico, tako da je trajalo skoro 20 minut, da so potniki prišli a perona. Ljudje so bili zaradi tega silno vznemirjeni in so tam na glas zabavljali nad to malomarnostjo. Tujci na ta način ne dobe posebno ugodnega vtisa o letoviščarskem mestu Celju. Mislimo, da bi se dalo prav lahko urediti tako, da bi imela tudi ob nedeljah in ne samo ob delavnikih dva vratarja službo, posebno pa ker je ob nedeljah veliko več prometa na postaji.

»Smrtina kosa. V soboto, 1. t. m. je umrla v javni bolnišnici 59letna zasebna Korber Fani, stanujoča v Gosposki ulici. — V nedeljo, 2. t. m. pa sta umrla v javni bolnišnici Kolenc Rudolf, po dolgi in mučni bolezni v starosti 42 let, in 79letna služkinja pri dr. Sadniku, Pristovšek Antonija, doma v St. Pavlu pri Preboldu. — Naj v miru počivajo.

»Slepar z menicami. 22letni elektrikar Pristovšek Karel je prišel šele v torek, 28. p. m. iz 10 mesečnega zapora. Vkljub temu je začel takoj zopet z delom. V soboto je poskušal s ponarejeno menico, glasečo se na 10.000 Din, dvigniti pri nekem denarnem zavodu v Celju 10.000 Din. Na menici je bil podpis tovarne Josip Bergmann in njenega obratovodje Kovača. Naročili so mu, naj pride zopet v ponedeljek, ker se morajo najprej informirati o točnosti nakazila. Ko je prišel zopet v ponedeljek po denar v omenjeni denarni zavod, kjer so med tem zvedeli, da je nakazilo ponarejeno, so poklicali policijo. Pristovšek je zbežal, blaginjak zavoda pa je tekel za njim, ga prijel in izročil poklicanemu stražniku. Pristovšek je izročil sodišču.

»Sport. V nedeljo, 2. t. m. se je vršila ob pol 5 na igrišču Atletikov pri Skalni kleti prijateljska nogometna tekma med SK Hraščnikom in SK Atletikom, ki se je končala z zmago Atletikov v razmerju 2 : 1. Sodnik Janežič. — Ob pol 6 pa se je vršila na Glaziji prijateljska tekma med SK Rapidom in SK Celjem, ki se je končala z zmago Rapida v razmerju 4 : 2 (1 : 2). Sodnik Settel je napravil sicer več pogrešk, v splošnem pa je sodil dobro.

Pluj

Obnova naprave za proizvajanje ledu pri mestni klavnic. Ker je mesto Pluj že dolgo pogrešalo slično napravo, je mestna občina obnovila pri mestni klavnici napravo za proizvajanje ledu. Dnevno se lahko proizvaja 250 kg čistega ledu. Cena ledu na drobno je 75 p za kg, pri večji količini pa stane kg ledu 60 p.

Prodajanje bencina pri občinski bencinski postaji. Od ponedeljka, dne 3. avgusta naprej se prodaja bencin pri občinski postaji na Florijanskem trgu oziroma pred magistratom. Bencinska postaja je odprta noč in dan. Kupci bencina pri omenjeni bencinski postaji se naj oglašajo pri mestni policiji.

Mesina tehtnica na Hrvaškem trgu se je temeljito popravila, tudi že uradno preiskusila ter služi zopet svojemu namenu.

Hoče

Želja mnogih, ki so imeli in imajo kaj opraviti z blagovnim prometom, se bliža uresničenju. Pri postajališču zasipajoče nizki teren in na nasip bodo postavili skladišče. To je pa bilo že res nujno potrebno, saj moramo voziti svoje blago tako daleč — ali v Rače — ali pa v Maribor. In zdaj, ko dobimo novo cesto tja do Sv. Arha na Pohorju, bo še skladišče bolj potrebno. Pohorje s svojim lesnim bogatvom se bo odprlo svetu in ponujalo bo zdravje neštetim gostom, ki se jim bo zahotelo proste narave. Le, da bomo morali tudi v Hočah storiti kaj, da se bo nekaj napredka tudi pri nas poznalo. Kakor je slišati, se je že občinski odbor pri seji spomnil nekaterih higijskih in prometnih nedostatkov. Toda o tem drugič kaj več. — Tam nekje v Razvanju je nesreča prinesla pravo pomanjkanje v družino. Pa se baje ne najde dobro arce, ki bi poskrbelo za številne otroke. Zena bolna, mož z zlomljeno nogo. Pomagajte!

Ruše

Posestne spremembe. Tovarno za vžigalice, ki je pred kratkim likvidirala, je te dni kupil lesni veletrgovec g. Viktor Glaser. G. Glaser misli v kratkem otvoriti v Rušah izdelovalnico zabojev in lesne volne.

Fantovski odsek. Ker se v kratkem osnuje v okvirju kat. izobraževalnega društva fantovski odsek, vabimo že danes vse one, ki bi se nam hoteli pridružiti, da se prijavijo. Odsek se bo zlasti pečal s športom.

Umrla je v 72. letu starosti gospa Ana Šarh. Revica je bila več let priklenjena na bolniško posteljo. Sedaj jo je Vsemogočni rešil zemeljskega trpljenja. Naj v miru počiva!

Radio

Drugi programi

Sreda, 5. avgusta:

Belgrad: 11.30 Plošče — 12.45 Radio orkester — 19.00 Salzburg — 21.35 Glasbena uganaka. — Zagreb: 12.30 Plošče — 18.00 Salzburg — 21.30 Plesna glasba. — Budapest: 12.05 Ciganska glasba — 17.30 Jazz orkester — 18.00 Salzburg — 21.30 Orkestralni koncert — 22.05 Koncert vojaške godbe. — Dunaj: 12.40 Opoldanski koncert — 18.00 Salzburg-Dunaj: »Figarova ženitev«, opera, Mozart — 21.25 Vesela ura — 23.10 Večerni koncert. — Milan, Torino: 21.00 »Zaljubljena hiša«, opereta. — Oslo: 22.05 Vijolinski koncert. — Praha: 21.00 Komorni trio — 21.30 Pianoforte. — Langenberg: 20.00 Plesni večer — 22.20 Koncert. — Rim: 19.30 Plošče — 21.00 »Faust«, opera, C. Gounod. — Berlin: 20.00 Plesni večer — 22.30 Večerni koncert. — Katowice: 22.15 Koncert — 22.30 Lahka glasba. — Toulouse: 12.45 Simfonični orkester — 13.00 Popevke — 20.00 Opera glasba — 20.45 Violinski koncert — 21.00 Koncert ork. — Stuttgart: 19.45 »Cavalleria rusticana«, opera, Mascagni (pl.) — 21.15 Koncert.

Kje potuje zlato

Dobro pol leta je tega, odkar so v Parizu dovršili klet, katere stropi so iz betona in jekla. Klet je 27 metrov dolga in tako močno zgrajena, da ji tudi bombe iz letal ne morejo do živga. Vhode zapirajo težka jeklena vrata. Da bi takoj opazili morebitne strupene pline, goje v kleti morske prešičke, ki so proti vsaki izpremembi v zraku skrajno občutljivi. Ta klet

žave. Mednarodna trgovina se vrši v prvi vrsti proti zamenjavanju blaga; kar kaka država več uvaža nego izvaža, mora plačati v zlatu.

Če mora Anglija več plačati, nego sama dobi, se to takoj pozna na borzah, kjer nihče neče kupiti angleških funtov, pač pa bi jih mnogi radi prodali za francoske frankove ali ameriške dolarje. Posledica je, da funt zgubi na veljavi. Angleška banka je prisiljena, da zamenja funtne bankovce z zlatom. To se je zgodilo ravno v zadnjem času. Ker je bila Francija posodila Angležem veliko denarja in se je sedaj bala za varnost tega denarja, je zahtevala takojšnje plačilo. In ker Angleži niso imeli dovolj francoskih frankov, da bi poravnali svoje dolgov, so morali poseči po svojih zlatih zalogah.

Te angleške zaloge bi bile že davno izčrpane, če ne bi jih vedno dopolnjevali z zlatom, ki ga kopljejo v angleških kolonijah, posebno

Moderni cerkveni slog: cerkev sv. Martina v Krefeldu, ki so jo zgradili po načrtih prof. Lennartza.

hrani zlato Francoske banke. Zlato je zloženo v palicah, novi leže v zabojih, vse je žigosano, zapечатeno, opremljeno z napisi, ki označujejo množino in dan vložitve.

To je arzenal, v katerem se zbira orožje za svetovno gospodarsko vojno. Zaloge zlata v Francoski banki že nekaj let trajno rastejo. Iz Združenih držav, iz Anglije in po posredovalcih iz Južne Afrike, iz Transvaala, in z vsega ostalega sveta se stekajo semkaj zlati studenci. Angleška banka je morala v malo tednih odati v Francosko banko za 5 in pol milijarde zlata.

L. 1922. je bilo v Francoski banki za 3 in pol milijarde frankov zlata. Toda že l. 1927. so te zlate zaloge narasle na približno 22 milijard frankov. Potem je kupila Francoska banka v Združenih državah za pičlo milijardo zlata in potegnila vase zlato iz vseh ostalih novčanskih bank, in l. 1929. je imela za nad 37 milijard frankov zlata. Takega ogromnega zlatega zaklada ni še nikdar hranila nobena evropska banka.

Brez miru potuje zlato okrog sveta. Prej se je osredotočevalo svetovno zlato v Evropi. Potem je prišla vojna. Evropa je delala dolgove v Ameriki in ker jih ni mogla plačati z blagom, je morala poseči v svoje skrinje in plačati z zlatom. Čim bolj so se zadolževale države pri Združenih državah, tem bolj je rasla zlata zaloga Združenih držav. Še ob koncu leta 1927. so posedovale Združene države dve petini celokupnih zlatih zalog na svetu, v kolikor se zlato nahaja v rokah emisijskih bank; kajti poleg tega zlata je še zlato v nakitu, umetninah in kar se ga rabi v tehnične namene. Takrat so premogle vse evropske emisijske banke vsega skupaj le dobro tretjino celokupnega zlata, torej znatno manj, nego Združene države same.

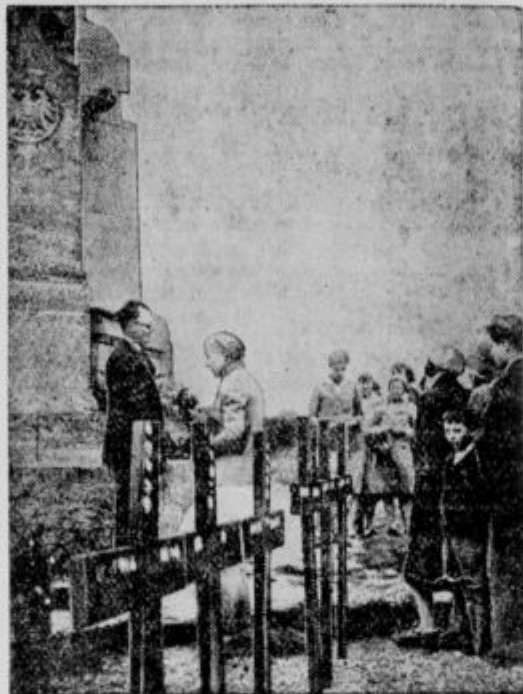
V tem se je položaj znatno izpremenil. Že ob koncu l. 1928. je imela Evropa okroglo za 256 milijard dolarjev zlata proti 229 milijardam, ki jih je hranila Amerika in 155 milijardam v ostalih deželah sveta. Do 31. maja 1930 se je evropski zlati zaklad zopet znatno povečal in narasel na okroglo 287 milijard dolarjev. Zadnji dan aprila letos je pa bilo v Evropi za okroglo 310 milijard dolarjev zlata, v Ameriki pa le za pičlih 270 milijard.

Iz Evrope v Ameriko in nazaj v Evropo, od glavnega mesta do glavnega mesta, iz ene bančne kleti v drugo roma zlato. Zastraženi prevoz je zelo drag; v zadnjem času ga najraje odpravljajo po zračnem potu.

Cemu to prevlačenje zlata širom sveta, ko ostane samo na sebi eno ter isto ter ga ni mogoče ne jesti ne uporabljati kakor druge kovine? Če odštejemo zobozdravniško tehniko in par kemičnih procesov, bi moglo človeštvo popolnoma lahko izhajati brez zlata. Zakaj tedaj ta gonja za zlatom, to kopičenje zlatih zakladov? Zlato je temelj denarne veljave, je kritje za papirnati denar. Čim višje je to kritje, tem višja je veljava denarja posamezne države.

Grad Stebexen pri Dresdenu, v katerem nastanijo študijski zavodi za Američane.

Francoski in nemški dijaki polagajo skupen venec pred spomenik vojaškega pokopališča v Douaiju, kjer leži pokopanih 36.000 francoskih in nemških vojakov.

v Južni Afriki. Odkar je Kolumb odkril Ameriko, so ljudje izkopali za približno 1188 milijard dolarjev zlata. Nekaj tega zlata se je seveda izgubilo in leži v zemlji ali na dnu morja, a to je le majhen del gornje množine. Če upoštevamo, da je po vseh emisijskih bankah sveta za približno 743 milijard zlata, potem vidimo, da preostaja še velik del svetovnega zlata, ki se ne uporablja za denar, marveč se nahaja v zasebnih rokah v obliki dragocenosti ali pa tudi v palicah — poslednje predvsem pri indijskih in drugih eksotičnih knezih.

Cerkev sv. Elizabete Thürinske v Marburgu, ki so jo v spomin letošnje 700 letnice Elizabetine smrti obnovili.

Znanstveniki naj bojko-tirajo vojno znanost

Znani berlinski profesor Albert Einstein je poslal mednarodni konferenci za odpor proti vojni, ki začne zborovati v Lyonu, poziv na znanstvenike vseh dežel, v katerem izjavlja, da je vsak posameznik odgovoren za vojno ali mir. Sedanji militarizem je silnejši in pogubnejši nego tisti, ki je dovedel do svetovne vojne. Militarizem je delo vlad, do čim dobiva med narodi misel, da se je treba vojni upirati, vedno več tal. Obračam se na svoje tovariše s pozivom — zaključuje Einstein — da zavrnejo vsako sodelovanje pri iznajdbah za vojevanje.

Razmere v ameriških ječah

V Združenih državah je približno tritisoč kaznilnic. Kakor je pravkar ugotovila posebna komisija, so razmere po ječah skrajno nezdružive in nečloveške. Mnogokje kaznjence bičajo in postavijo pod curek ledenomrzle vode ali pa za več dni zapro v tesno kletko, kjer morajo v popolni temi stradati. To so kazni za čisto neznatne disciplinske prestopke. Večina ječ je prenapolnjenih, nad tretjino kaznilnic je do sto let starih in brez vseh zdravstvenih pogojev. Komisija v svojem poročilu ugotavlja, da se kazni kot pomočnega sredstva ni obnesla in priporoča, naj se uvede nov tip kaznilnic, kjer bodo kaznjenci dobivali pouk.

Gospe Curie izroča ameriški raziskovalec radia Albert Soiland zlato svetinjo amer. radio-družbe.

Doma

Frank Crane opredeljuje pojem »doma« tako-le:

Stene doma niso zgrajene iz kamena ali lesa, ampak iz resnice in zvestobe.

Nevšečnosti, trenja, ki jih prinaša vsakdanje življenje, nasprotja osebnosti — vsega tega ne odpravijo perzijske preproge ali parketna tla, marveč le osebnost, popustljivost in samopremagovanje. Zaveze, ki prikrivajo domače bogove očem radovednežev in klepetulj, niso iz platna ali čipk, marveč iz kopren, ki jih tketa nežnočutnost in molčečnost.

Za dom ni neobhodno potrebno, da bi na vsak način počivali na puhu in belem platnu, marveč je najboljša in najpotrebnejša blazina še vedno mirna vest — vest, katere ne teži nobena žalitev proti Bogu ali proti ljudem. Gotovo je težko, sleherni dan zaključiti tako, da solnce ne zatone nad našo jezo, in moremo tako s tihim srcem uživati večerni pokoj.

Luč v domu naj podnevi ne bo samo solnčna luč in ponoči ne samo električna luč, temveč naj vedno sveti tudi luč odkritosrčnega nagnenja. In te dobre luči poštenega nagnenja ne moremo kupiti poceni — treba jo je marveč vsak dan znova priboriti in osvojiti, in nikdar ne sme niti za eno uro ugasniti.

Tvoj dom ni tam, kjer odlagaš svoje obleke, marveč tam, kjer se otreseš svojih skrbi. Ni treba, da bi bila zato klet v tvoji hiši napolnjena z jabolki in redkimi vini in vsakovrstnimi zalogami. Pač pa naj v skriti skrinji tvoje hiše leži shranjen mnog lep spomin na prijetne ure, na majhna junaštva, ki so ostala svetu neznana, in na hrabro prenašano gorje.

In kakor v kaščah spravljamo stare kovčke in pisma in ponošeno obleko, tako hranimo tudi manj zemeljske reči: poljube, besede in poglede, ki so nas osrečili, ko smo jih nekoč prejeli, in ki so nam postali sedaj lep spomin.

Pravi dom ni kraj, kjer se ljudje bežno srečujejo s praznim »Dober dan« in »Na svi-

denje« ali plehkim poljubom na čelo, marveč je dom ognjišče, na katerem se združujejo plameni, plameni, ki tem jasneje žare in se tem strmeje dvigajo proti nebu, čim popolnejše je zedinjenje.

Tvoj dom je trdnjava v bojevitom svetu, kjer ti ženska roka zjutraj opase orožje, in ti zvečer lajša utrujenost in male dneвне rane.

Ne pozabi in vsak dan si zopet reci, da varnost tvojega doma ni samo v močnih vratih in zapahih. Največjo varnost mu daje tvoja zvestoba do samega sebe, do tvojega dela, do ljudi okrog tebe. Bodi zvest in pripravljen služiti; s tem pridobiš zadovoljno srce in prijetnost doma.

Z vso močjo pa brani v svoj dom zavisti in sumljivosti — to so podgane in miši tvojega doma...

Tisotzki grad Lenzen, last nekega berlinskega ritmojstra, ki je prišel te dni na prislino dražbo. Cenjen je bil na 400.000 mark, a ponudil ni zanj nihče več nego 2000 mark.

Shaw in družba na povratku iz Rusije

V soboto zvečer se je ustavil Shaw s svojo družbo na povratku iz Rusije v Berlinu. Kakor poročajo berlinski listi, je bila družba kar najboljša volje in je častnikarjem rada odgovarjala na vsa vprašanja. Glavno besedo je pa imela angleška političarka in članica parlamenta lady Astor. »Naravnost čudili smo se« — je pripovedovala — »ko smo videli to deželo. Zdi se mi čisto drugačna kakor vsaka druga dežela. Največji vtis je napravilo name

»Medicinsko mesto« v New Yorku, v katerem nastanijo vse medicinske raziskovalne institute, klinike in bolnišnice, ki so bili doslej raztreseni po mnogih hišnih blokih.

tisto, kar Rusi šele storiti nameravajo, dasi se je seveda marsikaj že storilo. Če bi se ti načrti uresničili, bi bila Rusija najnaprednejša dežela sveta. Mnogo se piše, kaj je sovjetska država storila za otroke. Meni se zdi vse dosti primitivno, a Rusi si iz vseh sil prizadevajo, da store nekaj čisto izrednega. — Pri ženskah nas je presenetilo pomanjkanje vsakega sex-appeala. Ženske se kake spolne draži niti ne zavedajo. One enostavno delajo

in so zelo napredne. Mnogo smo videli in sem prepričana, da nam niso hoteli ničesar prikrivati. Tu se je gospa prekinila in pokarala svojega sina: »Davy, ne bodi boljševek, pojdi sem; menda sem še jaz gospodar v svoji hiši!«

V nedeljo je Shaw obiskal mednarodno stavbno razstavo v Berlinu. Posebno pozorno si je ogledal angleški oddelek in nazadnje dejal: »Svojim ljudem doma bom povedal, kako lepo so razstavili drugi.« — O modernem stavbenem slogu je Shaw izjavil mnenje, da se ne bo dolgo držal in da se bodo ljudje vrnili zopet k romantičnejšim stanovaljskim oblikam.

Smešnice

»Ali veste, zakaj se je »Zeppelin« tako naglo vrnil s severa?«
»Tak zinite...«
»Zato, ker je bil dr. Ekener užaljen nad ledenim sprejemom.«

*

»Sem slišal, da hočete svoje poštne golobe križati s papigami; zakaj pa?«
»Zato, da bodo znali prašati za pot, če bodo kdaj zašli!«

»Te hlače vam lahko dam — a treba jih je seveda nekoliko popraviti.«
»Prav — jih pridem pa kasneje iskat.«

Elektrifikacija Krške doline in Posavja

Krško-Brežice, začetkom avg.

Pred nedavnim smo brali, kako so v Kočevju glasovali, ko je prišla v obliki seji na vrsto elektrifikacija mesta — in s tem samoposebi tudi elektrifikacija »kočevske dežele« kot se navadno imenuje. Ribničani tudi težko čakajo, da dobe velenjsko elektriko. Brali smo.

Prav tako kot onim tam, se godi tudi nam v krški dolini in dolenjem Posavju. Čim prej bi radi elektriko, toda druge ne maramo kot ono iz banovinskih elektrarn. Kdo nam jo ponuja in zakaj je ne maramo? — Že pred več kot dvema letoma je mesto Brežice imelo ponudbo iz Zagreba, kjer imajo vodno centralo v Karlovcu, kalorično doma. Pa so bili pogoji tako trdi, da jih ni bilo mogoče sprejeti. Skoro v istem času je mesto Krško stopilo v pogajanja s Trboveljsko, ki je ponudila — poslala je svojega zastopnika — svojo elektriko iz centrale na Senovem pri Rajhenburgu vsem krajem v krški dolini. Pa zopet nobenega odziva. Človek se samo čudi, ko ve, da ljudje elektriko žele, a ne marajo vzgrizniti v nobeno izmed ponujenih jabolk. Kako to? Čisto enostavno! Resnica namreč je, da imajo tudi priprosti kmečki ljudje silno dobre oči ter dober nos in tako so si naenkrat na jasnem, kdo jim hoče res dobro, a kdo da jih hoče samo izkoristiti. Drugega odgovora ni mogoče dati, če kdo hoče vedeti, zakaj da niso ljudje, ki elektriko silno žele, sklenili pogodbe s Trboveljsko, ki je navidežno nudila celo velike ugodnosti. Istotako pa ljudje jasno vedo, da ne gre za lasten dobiček, ampak predvsem za tujo pomoč takim javnim oblastem kot je to bil nekoč deželni odbor, za njim oblastni odbor in sedaj kr. banska uprava (deželne elektrarne). Ljudje to vedo in zato raje počakajo, da si ne bilo prav, če bi le eno samo mesto ostalo ob strani!

Gibanje trgovstva in obrtništva

Pravkar so sestavljeni podatki o gibanju trgovstva in obrtništva na področju ljubljanske Zbornice za TOI.

Iz teh zborničnih podatkov je razvidno, da je bil pri trgovskih obratih zabeležen mal minus: kajti v 2. četrtletju 1931 je bilo vpisanih 256 novih trgovskih in pomožnih trgovskih obratov, odjavljenih pa je bilo 263. Primanjkljaj znaša 7, v prejšnjem četrtletju pa 86 obratov. Število odjav je bilo tudi v prvih 2 četrtletjih lani večje kot število prijav, dočim je bilo v 3. in 4. četrtletju več prijav kakor odjav. Največje je bilo gibanje v 2. četrtletju letos v sledečih strokah: Trgovina z živino 5 prijav (15 odjav), z lesom 17 (37), z živil 18 (27), s perutnino 16 (19), branjarije 9 (13), z mes., blagom 74 (51), sejmarsvo 9 (11), agenture in komisijske trgovine 11 (3).

Gibanje je bilo v zadnjih četrtletjih sledeče:

	prijave		odjave	
	1930	1931	1930	1931
1. četrtletje	305	290	367	376
2. " "	329	256	376	263
3. " "	303		230	
4. " "	305		280	

Iz teh podatkov je razvidno, da je pri nas trgovina kolikor toliko saturirana in da kaže prej številčno nazadovanje obratov kakor pa povečanje.

Pri obrtništvu pa imamo še vedno znaten presežek novih obratov nad izbrisi. V 2. četrtletju 1931 je znašal presežek 149, v 1. pa 189. Najznatnejše je bilo gibanje v sledečih strokah: kovači 16 prijav (9 odjav), kleparji 11 (3), kolarji 7 (10), žage 9 (6), mizarji 37 (26), izdelovanje pletenin 10 (19), krojači 45 (30), šivilje 58 (41), čevljarji 73 (105), mlinci 19 (14), peki 22 (10), mesarji 13 (14), avtotakci 25 (12), gostilne 52 (46).

V zadnjih četrtletjih je bilo gibanje obrtništva sledeče:

	prijave		odjave	
	1930	1931	1930	1931
1. četrtletje	674	632	476	565
2. "	757	583	396	434
3. "	570		374	
4. "	707		475	

Industrijska podjetja so bila v 2. četrtletju prijavljena 4, odjavljena pa nobeno. V 1. četrtletju so bile 4 prijave, odjav pa 0.

Belgrad, Amsterdam 2273.44—2280.28, Bruselj 787.78—790.04, Curih 1009.35—1102.65, Dunaj 792.07—794.47, London 274.12—274.94, Newyor 5680—5647, Pariz 221.30—221.96, Praga 166.99—167.49, Trst 295.16—296.06, Varšava 632.67—634.57.

Curih, Belgrad 9.09, Pariz 20.12, London 24.935, Newyor 513.12, Bruselj 71.60, Milan 28.85, Madrid 46.30, Amsterdam 206.90, Dunaj 72.15, Stockholm 137.25, Kopenhagen 137.25, Solija 3.7175, Praga 15.20, Varšava 57.44, Budimpešta 90.025, Atene 6.65, Carigrad 2.43, Bukarešta 3.05, Helsingfors 12.895.

Vrednostni papirji

V današnjem prometu je vojna škoda ostala na višini preteklega leta. Dolarski papirji so bili nekoliko višji kot koncem preteklega tedna. Promet je bil zelo majhen. Poleg običajnih zaključkov v delnicah Union in Jugobanke po neizpremenjenih tečajih je bila zaključena še Obrtna banka po 36. V industrijskih papirjih ni bilo zaključkov.

Ljubljana, 8% Bler. pos. 87 bl., 7% Bler. pos. 73 bl., Celjska 150 den., Ljublj. kred. 120 den., Prašedion 950 den., Kred. zavod 195 den., Veveč 120 den., Stavbna 45 den., Ruše 145 den.

Zagreb, Drž. pap. 7% inv. pos. 82.50 blago, agrarji 44—47, vojna škoda ar. 355—356 (354.50, 354, 356), kasa 354—356 (354), 8. 357 bl., 12. 365.50—366 (365.50), 8% Bler. pos. 79—80.25 (80), 7% Bler. pos. 70—72 (70), 7% pos. Drž. hip. banke 70—71.50, 6% begl. obv. 59—60.50. — Bančne delnice: Poljo 58.50—55, Kredita 121 den., Union 150—155 (150), Jugo 67—68 (67), Lj. kred. 120 d., Medjunarodna 68 den., Obrtna 36—38 (36), Prašedion 957.50—965, Srbska 190 den., Zemaljska 120 den. — Industrijske delnice: Nar. sum. 25 den., Guttmann 110 den., Slavonija 200 den., Našice 800 bl., Danica 63—65, Pivara Sar. 120—210, Drava 200—235, Sečeraša Osijek 212.50—218, Osj. ljev. 210 den., Brod. vag. 60 blago, Union 55 den., Veveč 120 den., Ragusea 300—330, Oceania 190 den., Jad. plov. 480—520, Trboveljska 220—320.

Belgrad, Narodna banka 6100, 7% inv. pos. 82.50 bl., agrarji 46.50 bl., vojna škoda 350.50—351 (351, 100 kom.), 6% begl. obv. 60.50 (100.000).

Dunaj, Don. sav. jadr. 91.55, Wiener Bankverein 14.05, Escompteges. 148, Zivno 79, Mundus 19, Alpine 12.42, Trboveljska 27.10, Kranj, ind. 44.50, Prager Eisen 261.50, Leykam 1.75.

Buickove vrline so jasne za vsakogar...

...kdor je videl ta

avto in se vozil z njim

Nekaj številč vam dokaže, da je njegovo superijornost ves svet priznal.

Buickov se dvakrat toliko proda kakor njegovega naj-srečnejšega tekmeča.

88% VSEH LASTNIKOV BUICKA KUPIJO SPET, BUICK, KADAR POTREBUJEJO NOV AVTO.

V 27 LETIH JE BUICK IZDELAL 2,600,000 VOZ, 1,500,000 OD NJIH JE ŠE DANES V PRO-METU.

Statistični podatki so zgovornejši od argumentov. Gornje številke povedo, kaj sodijo širom sveta o Buicku kupci avtomobilov. Te številke pa postanejo še pomembnejše, če pogledamo, kateri sloji prebivalstva kupujejo Buick. Tako v Ameriki kakor v Evropi so kupci Buickov bankirji, znameniti doktorji in juristi, poslovni ljudje in politični voditelji. Ti ljudje, ki poznajo pravo vrednost stvari, vidijo v Buicku najboljšo avtomobilsko investicijo.

Če si želite avtomobila, ki naj vas popolnoma zadovolji in ki ga bodo vsi občudovali — odločite se za Buick 8.

BUICK 8

Dobovec pod Kumom

Sicer tiha a prijazna vas Dobovec pod dolenskim Triglavom praznuje letos lepo slavnje. Naš spoštovani in priljubljeni g. župnik Janko Pogar, gorenjski rojak obhaja 25 letnico mašništva in bo v nedeljo, dne 9. avgusta t. l. v župni cerkvi Sv. Ane daroval srebrno sv. mašo. S tem slavljem je v zvezi tudi 50 letnica rojstva in poteka 18. leto njegovega vzornega, dušnega pastirovanja v naši fari. Pridobil si je spoštovanje in ljubezen vseh faranov in daleč naokrog, posebne simpatije pa od strani turistov. Bog ga nam ohrani še mnoga leta zdravega in čilega ter mu daj doživeti še zlato mašo v naši fari. — Hvalečni farani.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: 15 vagonov pšenice, 6 vagonov koruze, 2 vagona moke, 1 vagon ječmena, 1 vagon otrobov. Tendence neizpremenjena.

Živina

Dunajski goveji sejem. (Poročilo tvrdke Edward Saborsky et Co., Dunaj.) Prignanih je bilo 2428 komadov, od tega 162 iz Jugoslavije. Cene: volj najboljši 1.60—1.70, I. 1.30—1.45, II. 1.20—1.25, III. 1—1.05, krave I. 1.10—1.20, II. 0.80—0.90, bik 0.90—1.05, klavna živina 0.50—0.80. Cene so ostale nespremenjene.

Ni duha ne sluha

za kurčimi očesi in debelo kožo, če je tri dni zaporedoma zjutraj in zvečer natrete z majhno količino CLAVETYL CREME. Cena škatlice 8 Din. Proizvaja in razpošilja stara. I. 1599 ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulić, Zagreb, Jelačićev trg 20.

Kranj

Javni izgredi in nerednosti. Dogaja se, da so si razni kolesarji izbrali kot kraj svojega treninga in divje vožnje spodnjo pot v starem drevoredu. Steza je tam zelo ozka, večji del nezavarovana proti Savi ter kolesarjenje po njej predstavlja opasnost za pasante kot tudi za kolesarje. Malo bolj na prste bo morala občinska oblast stopiti tem lahkomišljenim vozačem. — S svoje strani pa doprinašajo k slovesu in renomeju mesta Kranja razni nočni in zgodnjepjutranji razgrajali iz takozvane inteligentne plasti Kranja, ki skrbijo za nedobrodošle budnice in vpijejo po cestah. Na tujce, ki so v Kranju itak precej redki kot bele vrane, to ne vpliva simpatično. Prihodnjšč bomo postregli z imeni.

Iz raznih krajev

Vurber. Pretekli četrtek je g. minister dr. Ant. Korošec v spremstvu bivšega narodnega poslanca g. dr. Jos. Hohnjeca obiskal Vurber. Ogle dal je cerkev in sanatorij, katerega mu je razkazal šef g. dr. Boleslav Okolokulak in o katerem se je zelo pohvalno izrazil. Ob tej priliki je tudi videl, kako silno škodo dela Drava pod Vurbergom, ker nam leto za letom odnaša najboljšo zemljo.

Sv. Vid pri Ptaju.

V terek smo pokopali gospo Marijo Kmetec, soprogo dolgoletnega tuk. organista, sedaj v Polskavi. Prejšnji teden smo imeli v Jurovcu velik požar, ki je uničil gospodarju Muršku vse poslopje, g. Purgu pa gospodarsko poslopje. Požar bi se bil še bolj razširil, da ga niso naši gasilci, ki so jim pomagali tudi Ptujčani, hitro lokalizirali. — 29. julija se je vrtil ogled naših voda, Dravinje in Polskave, ki jih bo banovina uredila, da nam ne bodo delale take škode. V kratkem ustanovimo vodno zadrugo za vso faro.

ZAHVALA. Za mnogoštevilne izraze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli ob prebriski izgubi naše iskreno ljubljene soproge, mame, stare mame, hčerke, tašče, tete, sestre in svakinje, gospe

Franciške Plestenjak roj. Poženel

ter za poklonjene krasne vence in šopke se najpriščneje zahvaljujemo. Nadalje se najiskrenee zahvaljujemo gg. pev-cem »Glasbene Matice« za ganljivo petje in končno vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so v tako častnem številu spremili blago rajnico na zadnji poti.

Ljubljana, dne 3. avgusta 1931.

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI

Borza

Dne 3. avgusta 1931.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali te-žaji v glavnem neizpremenjeni. Znatno je bilo po-vpraševanje za devizo Dunaj, v kateri je bilo tudi privatno blago kakor tudi v devizah London in Praga. Promet je bil znaten.

Ljubljana, Amsterdam 2273.44—2280.28, Bru-sej 787.68—790.04, Curih 1009.35—1102.65, Dunaj 792.07—794.47, London 274.12—274.94, Newyor 5680—5647, Pariz 221.30—221.96, Praga 166.99—167.49, Trst 295.16—296.06, Varšava 631.46—633.36.

Zagreb, Amsterdam 2273.74—2280.27, Dunaj 792.07—794.47, Bruselj 787.68—790.04, London 274.12—274.94, Milan 295.16—296.06, Newyor ka-bel 5641—5658, ček 5630—5647, Pariz 221.30—221.96, Praga 166.99—167.49, Curih 1009.35—1102.65.

Skupni promet brez kompenzacij 8.6 milj.

Vsem sorodnikom in znanec nazna-njamo, da je naš ljubljani oče

Franc Meze

iz Črne vasi pri Ljubljani

v nedeljo proti večeru po kratki, a zelo mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, izdihnil svojo blago dušo v starosti 79 let.

Pogreb se bo vršil jutri, v torek ob 2 popoldne ob Dolenjskega mostu.

Črna vas, dne 3. avgusta 1931.

JOŽEF in EDVARD MEZE, sinova,

MARIJA MEZE, hči.

Viktor Dacar

učitelj v Dolu pri Hrastniku

Pogreb bo v sredo, dne 5. avgusta ob 10 dopoldne na Bledu.

Bled, dne 3. avgusta 1931.

ŽALUJOČI OSTALI.

MotvozGrosuplje

domači slovenski izdelek

Tovarna motvoza in vrvarna Grosuplje pri Ljubljani.

Zahtevajte vzorce in cenike brezplačno

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1:50 Din ali vsaka beseda 60 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe isčajo

Revna šivilja
sprejme delo na dom. Ponudbe na upravo »Slov.«, pod »1000«.

Organist
s prav dobrimi izpričevanji, srednjih let (obrniki, ev. tudi cerkovniki), želi mesto. Cenji ponudbe pod »Vesten« št. 8676 na upr. »Slovenca«.

Postrežnica
ki zna kuhati, išče mesto v boljši hiši. Pismene ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »Čez dan« št. 8764.

Natakarica-začetnica
išče službo. Nastopi lahko takoj ali pozneje. — Naslove reflektantov sprejema uprava »Slovenca« pod št. 8756.

Šivilja
hveždana v kroju, išče delo za obleke in kostume na dom. Ponudbe pod »Šivilja«.

Službodobe

Vajenec
se sprejme proti plači za inštalacijo vodovoda in klopništvo. Gustav Puc, Tržaška cesta, Ljubljana.

Krojaškega vajenca
ali vajenka takoj sprejem. Oskrba v hiši. Prednost imajo oni, ki so se že te obrti učili. Karel Dolinšek, krojač, Vrhopolje, Kamnik.

Fant
vaje vsakega kmečkega dela, dobi takoj službo v župnišči Vinagora, p. Desinič, Hrvatsko.

Elektromonterja

sposobnega za aparature za jakit tok, išče centrala Fala. Ponudbe na Elektrarna Fala d. d., Maribor, Vrazova ulica 2/I.

Zasluzek

Obiskujem
z lastnim avtomobilom vse kraje v bivši mariborski oblasti. Sprejemam proti mali odškodnini sopotnika. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Trgovski potnik« 8755.

Iščem agenta
izurjenega, za razpečevanje novo patentiranega, privlačnega in cenene predmeta po Sloveniji. Prednost ima oni, ki je že doslej potoval po naših krajih in zna vsaj nekoliko hrvatsko. Odposiljatelj: Belin Mato G. — Trpanj, Dalmacija.

Glasba

Pianino
malo rabljen, krasen glas, ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8767.

Muzikalije
za klavir, nar. pesmi za društva in kuplete prodaja pocieni Loboda, Kolodvorska ulica 23, Ljubljana.

Orkester-godbo
6 moških članov, išče beograjski Auto-klub za sezono 1931—1932. Godba mora biti prvovrstna za jazz-igro, koncert in animo razpoloženje. Zahtevalo se prvovrstna izpričevala in perfektna salonska garderoba. Podrobnosti se izvedo pri klubovem tajniku, Beograd, Akademija nauka.

Pouk

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesijonirana. Prospekti št. 16 zastoni. Pišite ponil

Učitelj
z diplom. izpitom sprejme instrukcije in pripravlja za sprejemni izpit na srednje šole. Ponudbe pod šifro »Učitelj-odličnjak« št. 8769.

Razno

Mehanika
dobro izvežbanega, ki bi stopil v kompanijo z mlajšim, dobro uvedenim kovaskim mojstrom v večjem kraju Slovenije, iščem v svrhu intenzivnejšega izrabljanja obeh obrtov. Ugoden prostor ob glavni avtomobilski cesti takoj na razpolago. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dober mehanik« 8601.

Stanovanja

Soba
se odda dvema gospodoma na Miklošičevi cesti. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8703.

Stanovanje
enosobno, se odda takoj ali s 1. septembrom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8770.

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritičlin išče mirna stranka brez otrok. Ponudbe pod »September« št. 8765 na upravo »Slovenca«.

Uradnica
išče stanovanje z vso oskrbo za takoj v centru. Ponudbe pod šifro »Uradnica« št. 8763.

Vnajem

Specerijska trgovina
z ali brez zaloge, v Ljubljani na prometni ulici, se odda. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Kavcija 60.000«, št. 8663.

Posestva

Stavbne nasvete
daje tehnični biro »Tehna« Ljubljana, Mestni trg 25/I

Novo vilo
enonadstropno, s 3 stanovanji, v Zg. Šiški, prodam. Cena 250.000 Din. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8692.

Vila
blizu centra naprodaj. — Ponudbe pod »Sv. Krištof 1931« št. 8688 na upr. »Slovenca«.

Posestvo
v Sloveniji, v izmeri ca. 150—400 ha, dober gozd, prednost, želi kupiti Jugoslovani. Ponudbe pod »Posestvo« št. 8758 na upravo »Slovenca«.

Parcela
na Kodeljevem naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8766.

Prodaj
pritlično hišo v Novem mestu št. 143, blizu Glavnega trga, Franc Pelko, krojač, Novo mesto.

MANJSE POSESTVO
po možnosti v nemško govorečem se kraju — kupim. Ponudbe prošim v nemškem jeziku na Jožef Werner — upravi »Slovenca«, Maribor.

Kupimo

Risalo patent. mizo
takoj kupimo. Ponudbe pod »Dobro ohranjena miza« št. 8771.

Zdrava bukova drva
več vagonov, takoj plačam. Zadnja cena poslati na upravo »Slovenca« pod št. 8757.

Vsakovrstno zlato kovanje
po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Srečke, delnice, obligacije
kupi Uprava »Merkur«, Ljubljana - Selenburgova ulica 6. II. nadstr.

Kupili bi

tovorni auto
2 in pol do 3 in pol tone nosilnosti, nov ali rabljen. Ponudbe z opisom in cenno na Brača Marčelja, Škrlevo, stanica Bakar.

Prodajmo

Novo kočijo
lahko, na prostih peresih, enovprežno, prodam. Cena po dogovoru. — Ivan Lah, kovač, Lesce.

Mizarske stroje
z motorjem, izborne, prodam ali jih dam v najem. Cena nizka. Naslov pod »Pintar«, poštno ležeče, Ljubljana.

Singer šivalni stroj
in Overlock z 2 nitima naprodaj. Tovarniška ulica št. 27.

Motor na olje
8 k. s., se prodaja ali zamenja za rezan les 25 mm. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Motor na olje«.

Obrt

Gostilniške stole
in pletenje istih izvršuje Nekovar Fr., stolar, Breg št. 14, Ljubljana.

Pozor gostilničarji!
Domače salame, priznane najboljšie, in polnomastni polemendolski sir nudi I. Buzzolini, Lingarjeva ulica.

Kašo
ješprenj, ajdovo moko vedno svežo oddaja na debelo veletrgovina A. VOLK, LJUBLJANA Recljeva cesta 24.

Kopalne čevlje
od 20 Din naprej, dobite pri »Luna«, Maribor — Aleksandrova cesta 19. Poštna naročila točna.

Pred nakupom žimnic
otoman, spalnih divanov i. t. d., se blagovolite potruditi k tapetniku A. Koblica, Ljubljana, Dunajska cesta 25, vhod z Dvoržakove ulice 3, dvorišče, ki Vas s svojimi solidnimi izdelki, nizkimi cenami in praktičnimi nasveti gotovo zadovolji.

Priporočajte pcvscd dnevnik
SLOVENEČ

Boječ se svetlobe, živeč v umazanih špranjah — prileze stenica do Tvojega telesa, dz Te grize in vbada in da Ti krađe Tvoj nočni sen. Ubij jo, kjer živi-škropi Flit v vsako razpoklino in kot.

Flit ubija muhe, komarje, bolhe, mravlje, molje, stenice, ščurke in drugi mrčes ter njihova jajca. Flitova para je mrčesu smrtonosna, a ljudem neškodljiva. Vporaba enostavna. Ne pušča madežev. Ne zamenjaj Flit-a z drugim podobnimi proizvodi. Pazi na vojaka na rumeni konvi s črnim robom.

Zahtevaj plombirano konvo - v svojo korist!

Električne instalacije
za hišno razsvetljavo in za pogon motorjev ter instalacije telefonskih central, hišnih zvoncev in signalnih naprav
Elektrotehniška delavnica za popravila

IVAN BOGATAJ
oblast. konces. elektrotehnično podjetje
LJUBLJANA

Kongresni trg 19 — poleg nunske cerkve

Izjemoma nizke cene!
Trgovina in tovarniška zaloga instalacijskega materiala, motorjev, ventilatorjev, medicinskih aparatov, žarnic, likalnikov, kuharstev, modernih lestenec in svetilk ter telefonskih aparatov in varovalk

Poštna hranilnica rač. št. 12.619

Privaten pouk

za učence (ke) srednjih, strokovnih in osnovnih šol.

1. Privaten učenci (ke), katerim ne zastopuje srednja šola, morejo v kratkem času uspešno položiti potrebne razrede gimnazije ali realke.
 2. Redni učenci (ke), ki so ponavljali razred ali izgubili pravico do šolanja, morejo v teku novega šolskega leta položiti dva razreda, da ne izgube leta.
 3. Oddelek za redne učence (ke) iz notranjosti (kjer ni gimnazije), sprejema v pension in poučuje vse predmete učence (ke), ki žele redno dovršiti šolo v kaki beograjski gimnaziji.
 4. Dopisna predavanja za učence (ke), ki ne morejo (za daljši čas) zapustiti svojega stanovanja.
 5. Ženski oddelek. Pripravlja učenke za sprejemni izpit v višjo žensko delavsko šolo (poseben pension).
 6. Oddelek za pojasnila. Daje navodila za vsa šolska vprašanja v tu- in inozemstvu. Izvršuje prevode. Skromen honorar.
- Vsak učenec (ka) položi izpit in dobi izpričevalo iz državne gimnazije. Priprava priznana najboljša. Poučujejo samo strokovno najposobnejši profesorji in je vsakemu marljivemu učencu uspeh zasan. Modern pension. Postopek roditeljski. Nadzorstvo strogo. Cene zmerne. Podrobna pojasnila daje in vpisuje vsak dan M. Popović, Njegoševa 29. Beograd VIII. Tel. 16-63.

Oficir v. Hanstein:

106

Strahotno potovanje na luno

»Tu zvezdarna Čikago. Iz vsega sveta prihajajo poročila. Iz Berlina, Pariza, Moskve, Jokohame. Povsod vidijo to uro nenavaden, prečuden pojav: na nebu velike črke: SOS! Bi utegnili biti raketa?«

Irena je stala sredi sobe, roke si je pritiskala na srce, čula je, kako je Apel ponavljaj besede, čula, kako je odgovarjal: »Ali ne morete na nebu ničesar opaziti?«

»Je še pretemno.«
»Za božjo voljo vas prosim, opazujte natančno in mi sporočite!«

Zdaj pa je zdiral po sobi gor in dol. »Raketa je, ni nobenega dvoma več, raketa je, kdo pa naj bi sicer dajal take signale?«

Irena je ihtela: »V nevarnosti je!«
»Toda, kje je? Kako je mogoče, da pošilja na vse kraje zemlje signale istočasno?«

Irena je stekla k daljnogledu. »Ničesar ne morem videti, solze mi slepijo oči.«

»Saj je pa tudi vse oblačno, moramo pač čakati!«
Irena je vila roke. »Medtem pa oni umirajo!«
Po vsej hiši je zabrnal zvonec. Pritekla sta mehanika.

»Pripravita vse, da vsemirska raketa vzleti!«
Moža sta stala in nista razumela inženirja.

Irena jima s prstom pokaže: »Ali ne vidite: SOS!«

Zdrknila je na kolena: »To je raketa!«

10. poglavje.

SAMCAT CLOVEK V VSEMIJRJU KOT NOV MESECE!

Po vzletu. Strašni sunek. Aparat poč. V vsemir pograna raketa brez pogonske snovi. Prava razbitina! Raketo vrže tangencialno na zemeljsko pot, da postane njen trabant. V nekaj sekundah okoli zemlje! Drzna misel. Egon se pripravi na sprehod v vsemir. Sam v vesoljstvu. Egon razprostre zrelo in oddaja signale. SOS! Egonova vrv se je snela in tako plava, od rakete odtrgan, docela sam skozi vsemirski prostor.

Raketa je za hip obstala dozdevno nepremično. V majcenem stanovanju so čepeli trije možje drug ob drugem ter se polagoma otresali strašnih napadov morske bolezn, omotice in duševne otrplosti. Seveda pa niso čepeli ne na tleh ne na klopi, ampak prosto plaval v zraku.

Brzinomer je začel zopet delovati. Spočetka počasi, potem pa vedno hitreje, še veliko hitreje ko pri odletu z zemlje. Pa tudi to le nekaj sekund, nato so iz male omarice zaslišali nekak ropot — priprava se je zlomila.

Čeprav je bila brzina prav izredna, kakor tudi vsak nov pogon, vendar na potnike ni delovala tako neprijetno, kakor vzlet z meseca, kajti brzina ni naraščala sunkoma, ampak stalno in enakomerno.

Ko je bil brziner zdrobljen, raketa pa začela enakomerno leteti, potniki sploh nič več niti čutili niso, da se premika.

All Right, zdaj neskončno vesel, se je z rokama oprijel kovinskega krmilnega droga, tako da so se mu noge zopet dotaknile tal in je navidezno stal. Poskusil se je nasmehnuti.

»Kaj pa vse to pomeni?«
Egon je bil blede, še mu je bilo strašansko slabo, zato je prikal: »Da, da.«

Korus, ki se je bil zrinil na klop, ga v skrbeh pogleda. »Kaj se pravi: Da, da?«

»Dajta mi še za hip mir! Stvar mi je čisto jasna. Najprej požirek konjaka!«

Pili so kar iz steklenice in se kaj kmalu zopet dobro počutili. Najprej so v kabinici nekoliko popravili, nato pa je Američan pritisnil na gumb in tako odrinil berilijeve plošče od šipe malega, okroglega okna.

Zastrmel je ven in glasno vzdiknil.
»Mislim, da je vesoljno vsemirje znorelo!«
Pogled je bil res neverjeten: ko tinta črno nebo posejano s tisoči zvezd, zvezde pa divjajo okoli rakete kakor ponoreli planetarij.

Egon brž pritisne na gumb in okno zapre, tovariša pa strmita vanj v iz sebe in All Right nekako v zadregi pogleda Helmstatterja in obotavljaje se pravi: »Ali ne stojimo na istem mestu?«

Egon je svoje misli zbral. »Vsa stvar je prav za prav zelo preprosta. Z meseca smo se odpeljali prav tako kakor tedaj z zemlje. Razlika je samo v tem, da se nam ni posrečilo šobe in skrivljene dele rakete tako popraviti, kakor so bili sprva, in pa v tem, da to pot nismo imeli pomožne rakete, ki bi jo lahko odvrli. Zgodilo se nam je podobno, kakor Friu Opelu pri njegovi drugi poskusni vožnji z raketnim avtom v Berlinu. Šobe se namreč niso užigale zaporedoma v določeni vrsti, ampak v divjem neredu in skoraj vse naenkrat. Zato je bil tudi pritisk prav izredno močnejši in strašnejši, kakor ob našem odletu z zemlje. Pravcati čudež, da je raketa takle pritisk sploh vzdržala, obenem pa tudi nov dokaz, da je silajno zgrajena in da je kovina trdna. Največja zahvala pa gre Bogu. Stroj-clovek je resnično neverjetno veličasten, kajti tudi mi se še veselimo življenja.«
Američan ga prekine.

Čitateljem „Slovenca“ za nedeljo

A. Seyffert:

Ljudje brez krinke

Morje je bilo plavo kakor tudi nebo, in samo peščena obala se je lesketala kakor srebro pod žarki razbeljenoročega neusmiljenega solnca. Bartley je nataknil na krmilo svojo usnjeno čelado, uprl pogled v oceansko neskončnost ter sanjal o pozabljenih upih. Dnevno je opravljal vedno isto pot z istim starim polomljenim hidroplanom. Vozil je potnike v High-Rocks in od tod nazaj druge, ki so bili po vsem slični prejšnjim. Obupno se je dolgočasil, in vendar si je poprej popolnoma drugače slikal bodoče življenje, domneval, da bo deležen uspeha in slave... A kaj bi ugibal, saj je »pokopal misli visokoletečec! Bartley je z roko udaril po zraku, segel v žep usnjene suknjice in si prižgal cigareto.

Zdaj so prišli po stezici, ki je vodila v pristanišče, novi potniki: dama in dva gospoda. Bartley se sploh ni ozrl. Saj ga prav nič ni zanimalo, koga bo vkrcal. Postal je zračni izvožek, nič več!

Bridek nasmeh je spačil njegova usta. Dolg, suh možak je pogledal preko ogrodja letala.

»Samo trije potniki, Bartley. Danes kabina ne bo polna,« je zašepetal.

»Ne.«
»Sezija je pač končana.«
»Je.«
»Starter bo takoj dal znamenje za odhod.«
Letalec sploh ni odgovoril. Poveznil je samo na glavo čelado in zapel jermen.

selja. Letalo je zdrvelo iz območja debelih črnosinjih, škrlatno nadahnjenih oblakov v modrino in se kopalo v sijajoči luči. Nemirni preteči oblaki so se umaknili, in krmar se je glasno zasmel. Bilo mu je tako, kot da bi se zbudil iz strašnih sanj.

Ozrl se je po letalu in zagledal grozno sliko. Res je bilo neumljivo, kako je utegnila to podrtija še leteti in se držati v zraku? Krila so bila razcefrana, dve žici sta počili in dolgi kosmi raztrganega platna so bingljali po zraku. Tudi propeler menda ni bil v redu: njegov zamolkli ropot ni obljuboval nič dobrega. A še hušje je bil gosti dim, ki je zavijal pregreti, upelani motor, razjedal oči in se kakor dolga vihrajoča zastava vlekel za letalom. Stroj se je včasih ustavljaj, potem pa zopet pričel delovati. Preteče, hripave eksplozije so kazale, da ni v redu netivee. Kaj če se bo vnel razplinjevalec?! Letalo je moralo takoj, čimprej, navzdol na morje. Krmar se je v naglici pričel spuščati. Trije od straha spačeni, blede obrazi so nepremično gledali za njegovim hrbtom iz potniške kabine.

Morje je bilo modro kakor nebo, rahla sopara je zastirala neskončno obzorje. Veter se je popolnoma polegel. Hidroplan se je pozibaval v območju stalnega obalnega teka. Potnik z očali je zašepetal: »Rešeni smo...« A njegov debeli tovariš se je samo črno nasmehnil: »Saj se letalo ne more dvigniti! Imel je neprijazen, razdražen glas.

»Čujte no, gospod pilot, kaj bomo?«
Bartley se ni ozrl. »Ne vem.«
»A smo vendar na varnem?«
»Smo... če ne bo sile.«

Mali potnik z očali je postal izredno prijeten, a glas mu je drhtel od strahu. »Saj se nam vendar nič ne more pripetiti, kaj ni res, gospod pilot? Saj letalo ne bo utonilo.«
Ni dobil nobenega odgovora. Bartley je s kukalom ogledoval morje. Povsod, kamor je segalo oko, je videl samo vodo. Nikjer ni bilo nobenega jedra ali vihrajočega dima, ki bi naznanjal bližajoči se parnik.

Debeluhar je vstal: »Kje smo prav za prav?«

»Ne vem.«
»Kako to? Vi morate vedeti! Vsak morar lahko dočeti svoj položaj. Saj imate vendar potrebne instrumente?«

To je bilo res smešno. Saj je bilo opremljeno letalo samo za kratko »plovanje vzdolž obale. In če bi tudi točno vedeli, da zibajo morski valovi brezpomerno letalo pod tem ali onim stopinjem dolžine pa širine, kaj bi to vse koristilo? Bartley ni rekel niti besede...

A debeluhar je nagajal vedno bolj. Nikakor mu ni šlo v glavo, da si krmar kot strokovnjak ne bi vedel pomagati v sili. »Odgovarjajte vendar, če vas vprašam! Saj morate vendar razumeti svoj posel, če po morju vozite potnike! Ali čujete? Čemu pa ste potem v letalu?«

Krmar je naposled dvignil glavo: »Obrnite se na stražnika, saj stoji na voglu.«

Debeluhar se je zvrnil v svoj naslanjač. »Nesramnost,« je na tihem zasikal, ker se ni ugal tega povedati na glas.

Solnčna živoredeča žareča krogla je izginila v nizkih gostih oblakih. Rahlo je pobarvala rob neprodne sive zavese... Dama v letalu se je nenadno zjekala. Poskušala je zadušiti svoje ihtenje, a ga je mogla vedno manj brzdati... Bartley je potnikom pokazal hrbet. Zamrlo, obupno jekanje mu je šlo do živega. Očalar ga je nenadoma vprašal: »Saj nas bodo vendar iskali? Saj bodo poslali poizvedovalno ladjo, kaj ni res? Saj nas bodo kmalu našli, kaj mislite?«

»Upajmo.«
»A kdaj bo po vašem mnenju lahko prispele pomoč?«

»Kdo ve, če ne bomo poprej podlegli lakoti.«

»Četvero ljudi je obmolknilo. Onemoglo letalo s strganimi perotni se je pozibavalo po valovih. Brezmejno morje ga je enkomerno stresalo v svojem naročju. Kmalu se je stemnilo. Trepetajoča prva zvezda se je prižgala sredi vedno temnejše modrine.

Ta noč se je zdelo brezkončno. Nihče ni spal. Debeluhar se je stisnil v kot in poskušal premagati obupne solze. Ni se ozrl na svojo soprogo. Možiček z očali je stekal kakor izdihajoča obsestvena zver. Bartley je pričel potnike besno sovražiti. Postali so mu neznošni, čeprav ne bi utegnili povedati, zakaj... Valovi so šepetali, kuštili in se zagajali v široke šepetali. Letalo se je enkomerno dvigalo in zopet pogrezalo v temo.

Solnce je vstalo, a nikjer ni bilo nobene ladje, nobenega jedra... Samo jata galebov se je prikazala v daljavi. Njih krila so se lesketala v zarji kakor s krvjo pobržgano srebro. Zopet so se vlekle dolge ure... Debeluhar je postal besen. Preklinjal je krmarja, zračno plovbo in svoje sopotnike. »Ti si vsega kriva, ker si me zvalila na to bedasto potovanje!« je kričal nad ženo. Pozneje je nenadno obmolknil kakor ura, ki so jo pozabili naviti. Mali možiček je nenadno otožno pripomnil: »Lačen sem.«

Bartley ni maral gledati ljudi v potniški kabini za svojim hrbtom. Dolgo je sedel nepremično. Spomnil se je potem, da ima v žepu tablico čokolade. Vzel jo je in gledal ovitek. Nenadno je zrasla poleg njega plavalasa glava: »Umiram od lakote...«

»Tudi jaz sem lačen,« je osorno odgovoril. A žena mu je polčila roko na rokav. Zaihtela je in prosila: »Samo kos mi dajte, samo majhen kosček...« Bartley je v neposredni bližini zagledal njen obraz. Bil je sivkastorumen od prestanega strahu. Rdeče pobarvana usta so se zdela posebno zoprna, nenaravna sredi teh spačenih potez.

Odprl je zavitek.

»Gospod pilot, umiram od lakote... samo kosček...«

Krmar je doživel čuden občutek. Gospa ga je tako gledala, da je čital v njenih očeh vse mogoče od ponižnega prosjačenja in do zapeljivega, vabljivega smehljaja. Molče ji je ponudil zadnjo, edino hrano, ki so jo imeli brdolomci. »Hvala,« je zašepetala in se takoj umaknila.

»Bodite štedljivi... bogve, koliko časa boste morali shajati s tem,« je mukoma spregovoril. Na to je molče uprl oči v tla. Dobro je občutil, da je storil veliko neumnost: saj je bil sam lačen. Ni se maral ozreti, a je vendar videl, kako je porinila žena debeluharju kos čokolade v usta. Zamrmolal je, se zleknil v naslanjaču in pričel žvekat. Drugi potnik ga je pohlepno in sovražno gledal skozi očala...

Solnce je bilo že visoko. Huda vročina je legla na lesketajočo se mersko gladino. Ponesrečenci so vedno bolj občutili posledice noči brez spanja, lakote in pred vsem žeje. Bartley se je napol onesvestil. O. kako bi pil... Štirje ljudje so z neprikritim sovraštvom gledali drug drugega. Ločil jih je neki neumljivi, nedoločen občutek. Niso mu

H. W. Schmid:

Ameriški dvoboj

Pred dvajsetimi leti sem bil z zvestim prijateljem — Bill Spencer se je pisal — na lovu v hribih Black Mountains in doživel tako hude stvari, da mi še zdaj mravljinci lazijo po hrbtu, če se spomnim na te čase. Pri moji veri, boljše je pogumno kljubovati največji nevarnosti kakor v obupnem pričakovanju trepetati od groze! A rajši bom vse povedal po vrsti.

Nekega vročega poletnega dne sva se oglašila pri Williamu Smithu — pravzaprav se je imenoval Schmid, ker je bil Nemeec, in je stalo njegovo rancho blizu Cheyenne — ter se seznanila z njegovo nečakinjo Ellen, ki je prišla za nekoliko dni na obisk iz Newyorka. Jaz in Spencer sva na vse zgodaj odrinila iz najine lovske kve v hribih in se napotila proti Smithovi farmi, ker me je obljubil moj rojak izdatno založiti s strelivom, ki sem ga potreboval za novo puško. Razen tega nama je vedno prijazno postregel s tobakom, soljo, sladkorjem in drugimi potrebščinami. Seznanila sva se torej z miss Ellen Smith in z veseljem pristala na farmerjevo ponudbo, ko je nama prijazno ponudil, da prenočiva pri njem. Saj je naju ta večer pričakovala boljša družba kakor vedno eni in isti medvedi, lisice pa volkovi.

Poslej sem se večkrat oglašil pri Smithu, in je Bill naposled celo godrnjal, če sem mu zopet naznanil, da ne pojdem na medvede, ker moram na farmo po naboje. Seveda je bilo čudno, da sem porabil toliko streliva, čeprav sem vedno bolj poredkoma hodil na lov. Zato se je stari Bill samo namuznil v brado, ko sem zopet zajahal svojega rjavega Blizarda in obljubil prinesiti razen nabojev tudi zalogo tobaka. Ko sem Billu za slovo prisrčno stisnil roko, je zamrmolal: »Much pleasure, sir (dobro zabavo!), pa lepo pozdravite mr. Smitha in vašo — hm, hočem reči samo — miss Ellen!«

Pri moji veri! To je pomenilo, da je zavohal stari lovec novico o moji zaroki z miss Ellen, hčerko bogatega newyorškega trgovca

poznali imena, a zavedali so se njegove sile. To čustvo jih je tako razbesnilo, da so gledali drug drugega kakor v pasti ujete zveri. A kljub temu so istočasno občutili neki strah pred lastno divjostjo, ki je žarela v njih medsebojnih neprestanih pogledih. Ostali so na morski pustinji brez pomoči in pričakovali počasno smrt od lakote. Ali ni obudila ta nesreča prastare, na dnu srca pokopane nagone? Čudili so se in v nepopisnem začudenju ugotavljali: »Res je tako. Kako lahko se izgubi zunanja, površna olikanost. Tak je torej človek v resnici...«

Cas je potekal obupno počasi... Debeluhar je pričel besno renčati. Njegova žena se je potuhnila v kot in kakor verveca urno grizla čokolado. Plašno se je ozirala, kot da bi se bala, da ji ne bi kdo nasilno odvzel njenega zaklada... Bartley je naslenil čelo na ogrodje svojega sedeža in poskusil zaspati...

Možiček z očali je prvi zagledal parnik, ki je prihajal iz zapadne smeri. Usmerjen je bil naravnost proti ponesrečenemu letalu, bržčas ga je že davno zagledal. Debeluhar je neprestano klical in mahal ter ni mogel nehati. »Tak neha!« vendar,« mu je rekel Bartley. »Saj nas vidijo in ne morejo slišati vašega vpitja.«

Ko se je parnik približal, in je zrasla na zavetni strani poleg chromelega letala črna železna stena, je nenadno zletel v vodo pester čokoladni ovitek. Bartley se je urno ozrl za njim. Videl je, da je ticala v papirju najmanj še polovica tablice...

Debeluhar je kakor som prisopihal na palubo. Polčil je krmarju roko na pleče: »Vsa čast. Dobro ste opravili. Kaj hočemo, saj ni nastala nevihta po vaši krivdi... Zato sem tudi pravil, da moramo ohraniti mirno kri. Saj sem vedel, da se bo vse dobro končalo.« Stopil je nato h kapitanu, ki je v belem suknjiču slonel ob ograji, in ga vprašal: »Kdaj pridemo v Palmbeach?«

Možiček z očali je stopil k letalcu z jeznim obrazom: »Čujte, gospod pilot: povejte vaši družbi, da nikoli več ne bom zaupal svojega življenja letalu.« Videti je bilo, da je hudo razkačen.

In dama je letalcu trdovratno kazala hrbet, sploh ga ni pogledala.

Bartley je dal ladijskemu krmarju potrebna navedila, kako treba letalo navezati na vlačilno vrv, da se ne bi spotoma poškodovalo.

Sam ni razumel, kako mu je pri sreč, a vsekakor ga je bilo sram: srameval se je pred tremi potniki, ki jih je bil videl v smrtni grozi...

Georgia Smitha in istočasno naslednico njenega strica, znanega farmerja Williama Smitha v okolici Cheyenne. Malo pozneje je hitela obešiti to vest na veliki zvon vsa soseska, in so jo enoglasno pozdravljali vsi opazovalci, ne da bi govorili o prizadetih. Edino izjemo je delal Fredrik Beagle, mladi lastnik bližnje farme in pristen Londončan. Bil je sin nekega visokega uradnika, a si je bil zaželel svobodnega pustolovskega življenja in odpotoval čez veliko lužo v Ameriko. Beagle se je besno zaljubil v lepo, modrooko dekle in postal moj neizprosni sovražnik, čim se je prepričal, da se je nasmehnila sreča meni namesto njemu. Večkrat sva se srečala v Smiththomu, in je postajalo najino razmerje vedno bolj napeto. Sicer pa je bil Beagle preveč gentleman, da bi postal neokusen.

A nekoč ni bil v stanju brzditi svoje jeze. Ko sva zvečer skupaj zapustila farmo in šla okajat konja, mi je nalašč sunkoma podstavil nogo. Moral sem mu nehoté stopiti na prste, da se ne bi zvrnil na tla. Beagle, ki je to hotel, me je nahrulil, preden sem to utegnil storiti jaz: saj sem moral paziti, da sem ohranil ravnotežje in nisem padel.

»Čujte, sir,« je ježno zaklical, »stopili ste mi na prste! Ali ne veste, da to ni vljudno? Menda bi lahko rekli: »I beg your pardon« (oprстите), kaj?«

»Zelo se motite,« sem mu razdraženo odgovoril in ga pisano pogledal: »vi bi se morali opravičiti, sir, ker ste mi nalašč podstavili nogo, da bi padel.«

»Damned German! (prokleti Nemeec)« je Beagle popolnoma podivjan zasikal skozi zobe. »Nikar se ne zaletavajte v Nemeec, gospod, sem mu zagrozil, »ker sicer vas bom z bičem namlatil kakor navadnega zamorca!«

To je bila najhujša zamera, ki sem si jo mogel nakopati.

»Vraga,« je zakričal in se zakadil vame, »to mi boste plačali!«

»Vrabea, vas se že ne bom bat!« sem zarčeval.

V somraku nisem posebno dobro razločil njegovega obraza, ker bi se bil sicer bolj zanimal za skrivnostni smehljaj, ki mu je trenutno preletel lice. Takoj nato me je resno vprašal:

»Ali ste pripravljeni poravnati svoj račun, sir?«

»Seveda, in kadar želite, mr. Beagle.«

»Sledite mi, prosim.«

Zajahal sem konja in v koraku sledil njegovemu vranecu. Ostal sem miren, dasi sem vnaprej slutil dvoboj.

Beagle je ustavil konja v senci treh samotnih platan.

»Ali ste že dolgo v Ameriki, sir?« je vprašal.

»Ne posebno, a sem jo večkrat preje obiskal,« sem odgovoril, ne da bi razumel, kaj hoče.

Mali mož v beli obleki je stal gori na bregu in dvignil roko. Razlegel se je strel, znamenje za start, in iz dvignjene pesti je spuhel bel oblak. Kakor dobro dresirana žival se je poslušno sprožil motor. Propeler se je zasukal in stresel zrak. Letalo je počasi splavalo naprej. V daljavo hitela krila so švignila kakor senca nad vodo. Gredel je globoko rezal morsko gladino. Motor je vedno bolj visoko pa glasno pel svojo pesem in se veselil prostosti. Levo in desno so skakali v zrak in se razpršavali v prah lesketajoči vodometi... Pilot je rezko premaknil višinsko krmilo, in plavuti so se lečile od vodne površine. Letalo se je dvignilo v zrak... Morje se je naglo pogreznilo v globino. Hiteči valovi, slepilna sipina in belo mesto so ostali daleč zadaj. Človeški roki poslušna umetna ptica se je počevno dvigala vedno višje. Letalo se je pozibavalo v zraku, propeler je pel svojo pesem, in ropot motorjev se je spremeni v enakomerno brnenje. Razlegalo se je kakor oddaljeno grmenje... Pristaniški polkrog je ostal daleč spodaj. Vse, kar je bilo na tleh, je postalo drobno kakor igračka. Hiše so bile videti kakor male kečke in ljudje na obali kakor gomazeče mravljice.

Oblaki, ki so zrasli na jugu in kakor neprodiren zid drveli nad morjem, niso obljubovali ničesar dobrega in letalo se je dvignilo višje. Krmarjev suhi, ostri obraz je bil videti v rezki razsvetljavi kakor iz marmorja izklesan. Naglo je zasukal krmilo, a bilo je že prepozno. Razločno je videl, da je nevihta urnejša od strojev, in razumel, da bo zašel naravnost v središče viharja. A kaj za to! Koliko viharjev je že preстал Bartley.

Krila so šla v zračni vrtinec. Ogrodje je vztrepetalo. Zice, po katerih je bilo razpeto platno, so brnele in tečile. V cunje strgani beli oblaki so drveli naproti kakor pravilne počasti. Črni zid, ki je zrastel zadaj, se je preteče nagibalo proti letalu. Zavilo se je v neprodimo rdečkasto temo. Megla je zastirala obzorje. Veter je stresal in sukal letalo, ga vrge! zdaj gori, zdaj zopet dol. V potniški kabini je zavrisnila ženska, možki so se oprijemali sedežev. Bili so vsi prestrašeni. Težko letalo se je treslo, obračalo in izgubilo smer kakor ubog ptič ali metulj, ki je zašel v besen zračni tolmun... Dež je bobnel po platnu. Toča je tolkla po njem kakor žvižgajoč bič. Bliski so trzali temo. Grom je neusmiljeno pretresal zrak.

Celada je krmarju zlezla na tilnik, in šopi las, ki so se oprijemali njegovega čela, niso postali vlažni od samega dežja. Napijal je vse moči, da bi obvarovalo letalo ravnotežje. Ni več vedel, kje je ostala njegova smer, kje se zdaj nahaja in kam leti. Skrbel je samo za to, da se ne bi prekuenil in postal igračka besnega vetra. Potniki niso občutili, ali še letijo ali že padajo, ali so usmerjeni proti High-Roksom ali zopet nazaj. Tudi letalec je postal oamljen, prav tako kakor trije potniki, ki so od strahu trepetali in tulili v svoji kabini... Nenadno je posijal oster zlat žarek. »Solnce?« Potniki so zakričali od ve-

»Well,« je prikimal, »potem boste menda vedeli, kaj pomeni ameriški dvoboj?«

»Ne, sir, nisem ga videl. Stvar je pa menda v tem, da vlečeta sovražnika krogla, in se mora ustreliti oni, ki dobi črno pobarvano?«

»Ah kje! Sliče navade imajo samo new-yorški kvartali, a tu, na divjem zapadu so drugačne šege v rabi. Ne, vi me ne razumete. A nič ne de. Če hočete biti mož, mi vsekakor ne boste odrekli zadoščenja, ki mi ga dolgujete po žalitvi.«

»Pravim vam, da je vprašanje, kdo je koga užalil. A pustiva to, ker se v tem nikoli ne bova sporazumela. Kljub temu sem vam na razpolago, ker res ne obutim nobenega strahu!« sem mrzlo odgovoril.

»To me veseli, sir,« se je poklonil Beagle, »in tudi nisem pričakoval drugačnega odgovora. Ali poznate zapuščeno koč ob reki Tongi?«

»Yes.«

»Dobro. Na tem kraju se bova sestala jutri, na vse zgodaj, recimo ob šestih, in opravila najin dvoboj. Ali je vam prav tako?«

»Popolnoma, gospod. Velja. Točno ob šestih. Zdaj pa good bye!«

»Good bye!« mi je odzdravil in pomolil roko, ki sem jo pa namenoma prezrl. »A še nekaj, gospod: če se boste premislili pa jutri izostali, bom jaz prihodnji dan ob rihetu, vi pa boste na pokopališču imeli potice. Se bova že srečala v kaki ozki ulici!«

»Pri moji veri, naklestil vas bom, sir, kakor črnega bika!« sem zarohnel. Porinil sem svojemu Blizardu oštrog v boke in v skoku oddrvel proti lovski koči ob vzhodu Black-Hilla.

Zareča solnčna krogla je priplavala drugo jutro iz goste megle in pozlatila vzhod. Imeli smo krasen dan.

Ali bom še živ, preden se bo nagnil dan k večeru? A kaj, to me je malo brigalo! Saj se tudi ne bi splašalo o tem ugibati. Če mi je že stregel Fred Beagle po življenju, rajši sem tvegaj posten dvoboj kakor bi pričakoval zahrblnega strela ponoči.

»No, stari Bill,« sem se poslovil od lovea, ko sem mu iz sedla stisnil roko, »danes me vleče na Tongo. Grem na divje race ob reki in rano popoldne se vrnem.«

Spencer se je nasmehnil. »Torej ne greste k Smithom, sir? To se mi res čudno zdi. Saj čaka pri njih na vas sreča za vse življenje.«

»Zato čaka name ob reki Tongi nemara smrt!« mi je nehoté ušlo.

Bil mi je pazno pogledal v oči, a utegnil sem napraviti brezbržen obraz: »No, pa z Bogom,« je dejal, »a prinesite zadosti rac, da bova oba sita.«

Odjahal sem v skoku in ubral pot preko širokih travnikov ob reki Tongi. Sovražnik me je že pričakoval ob napol razdrti koči, dasi sem dospel na cilj bolj zgodaj kakor sva se domenila. Molče mi je stegnil roko (to pot sem jo tudi stisnil) in celo držal za povodec mojega konja, ko sem razjahal. Privezal sem Blizarda ob drevo, kjer je že stal Beagleov vrane, in nato sva stopila v koč. Prepričal sem se, da ima koč samo en stanovanjski prostor. Videl sem, da je odložil Beagle revolver, in sem zato tudi jaz postavil v kot svojo puško pa spustil na tla revolver za lovskim nožem. Stala sva zdaj razorožena.

Kakor zahteva pravilnik o dvoboju, vam predvsem ponujam spravo,« je mirno pričel Beagle. »Zaljubljen sem v miss Ellen in brez nje ne morem živeti. Eden od naju mora pasti, da bi drugemu naredil prostor. Če se vi ne marate prostovoljno umakniti, naj odloči najin spor dvoboj. To je moje stališče. Kaj pravite?«

»Le dajva se!« sem osorno odgovoril.

Vse skupaj se mi je zdelo tako čudno, da pri najboljši volji ne bi mogel misliti na smrtno nevarnost. Čudna pustolovščina se mi ni zdel resna.

»Sedite, prosim, sir,« je mirno rekel moj nasprotnik.

Zdaj sem videl, da stoji sredi hiše stara miza. Bila je dokaj dobro ohranjena, in to je pomenilo, da so jo šele pred kratkim prinesli v to podrtijo. Ob vsakem koncu mize sta stala levo in desno dva od trdega hikorijevega debila

odžagana panja. Beagle je slekel suknjič in jaz sem storil isto. Pobral je nato svoj nož in ga na vso moč zasadil v sredino trohle mize. Opazil sem ob tej priliki, da je bila ena izmed desk jako zrahljana.

»Zdaj bova oba naperila revolverja, in če bo eden od naju hotel pobegniti, ga ima drugi pravico takoj ustreliti,« je nadaljeval Beagle. Oborožila sva se. »Zasukajte levi rokav,« sem zaslišal nadaljnje neumljivo povelje in storil tako, ker sem videl, da je zavihal Beagle svoj desni rokav. »Zdaj spustite roko na mizo, kakor sem to storil jaz.«

Well, sir. Tako bova ostala, dokler se ne bo odločila najina usoda. Ne pozabite, da imam pravico do strela, če napravite katerokoli sumljivo kretnjo.«

No, zdaj je postala stvar resna. Polastila se me je nepremagljiva, napeta radovednost, in sem tako bulil v svojega sovražnika, da bi se moral ta preluknjati zvrtni na tla, če bi imeli moji pogledi morilno moč. A Beagle je z mrkim obrazom počasi stegnil levo k nožu in s slednjim vred dvignil sredi mize izrezano majhno štirikotno deščico. Naglo je zagnal nož in les v kot sobe. Nato je zopet ravnodušno pričel nepremično gledati v steno predse. Jaz pa nisem mogel odtrgati oči od male odprtine sredi mize, ker sem po pravici domneval, da mora prav odtod kmalu priti rešitev vseh skrivnosti.

A poteklo je dve, tri, celo pet minut, ne da bi se kaj zgodilo. Prvotna napetost je popustila, in pičel sem se dolgočasili. Mar ni bilo naravnost neumno to ždenje v razdrti koči!

Dvignil sem roko, da bi zastrl usta, ker se mi je zehalo, a se v istem trenutku nenadno zavzel. Kljub poltemi, ki je bila v koči, je ujelo moje oko toliko svetlobe, da sem videl, kako nekaj gomazi v odprtini sredi mize. Obrnil sem glavo nekoliko v stran, in na mah razumel vso obupnost svojega položaja. Obliha me je zona. Ozka, lepo oblikovana glava izprominjaste barve se je nenadno počasi, skrivnostno dvignila iz odprtine, in razklan jeziček je vedno zopet kakor blisk zašvigal iz napol odprtega žrela pa zopet izginil nazaj. Takoj sem spoznal nevarno, zoprn klopotačo, ki je smrtno nevarna za človeka: saj so bile te kače prava žiba za vso okolico. Samo Indijanci so nekoč poznali zanesljivo sredstvo proti kačjemu piku: pripravljali so ga iz soka neke rastline. A beli ljudje so davno izpodrinili rdečkokeže tudi iz te grofije, in z njimi vred se je izgubilo tudi skrivnostno zdravilno zelišče.

Zaslišal sem tiho, lokavo sikanje in zopet kakor blazen uprl oči v kačo, ki je pomenila smrt za enega od naju. Spomnil sem se zdaj, da sem res ponovno slišal in čital o sličnih dvobojih pa bogokletnih »božjih sodbah«. A vedno sem se posmeheval tem zgodbam, ker so se mi zdele zgolj sad nebrzdane domišljije. Le mirno kri! sem si velel. Počakajmo, da bo zlezla golazen iz luknje. Šele potem bom videl, kam je namenjena. Če bi se splazila proti Beaglu, bi moral umreti on, jaz pa bi bil rešen.

Tako sem ugibal, se pomiril in jel tem pozorneje opazovati gibe pisane kače, ki se je polagoma izvila iz ječe. Prilezla je ven, a ostala sredi mize in me v prvem trenutku v klobčič zvita nepremično opazovala z lokavimi, ozkimi očesi. Ali ne bo prav mene izbrala za žrtev? To se je moralo odločiti v teku prihodnjih sekund. Srce mi je pričelo močneje utripati in razločno sem slišal, kako je tolklo. A koliko časa bo še delovalo?! Odkrito moram priznati, da sem mislil na beg, ker se mi je zdelo taka smrt naravnost pregreha za krepkega, zdravega moža. A vame štrleča revolverska cev me je takoj spomnila, da ne bi utegnil pobegniti čez hišni prag, ker bi me poprej pogodila sovražnikova krogla. Kaj pa, če bi Beagle kratkomalo ustrelil jaz?

To ne bi bilo pošteno in me tudi ne bi rešilo. Če bi že moral umreti, bi se vsekakor rajši odločil za kroglo, ne pa za pik strupene kače, in dvoboj mi je vendar nudil vsaj eno senco upanja na srečen izid. Za noben denar ne bi hotel mojemu slejkoprej mirnemu sovražniku izdati svojega strahu. Zato sem se po-

trudil ostati na zunaj bladnokrven. A kljub temu me je prevzela neizrečena groza, ko sem videl, da je kača polagoma razvila svoje kroge in pričela počasi pomikati naprej svoje lesketajoče, vijugasto, dolgo telo. Videl sem, da se ne meni zame. Zasukal je glavo v nasprotno smer in se pomalo bližala Beaglu. Ali je že doletela žrtev? Moj nasprotnik je bil tako brezbržen, da sem res občutil spoštovanje. Tem močneje je meni samemu poskakovalo srce. Ne, na noben način ne bom mogel mirno gledati, da bi ga doletel žalosten konec, in četudi je bil moj sovražnik pa tekmeč. Sklenil sem, da bom v usodnem trenutku planil na noge in Beaglea potegnil od preteče nevarnosti.

A ta trenutek se ni hotel približati. Kača se je zopet nenadno ustavila in pričela majati z glavo, kot da bi ugibala, kam bi šla? Nato se je bliskovito okrenila in se pričela zdaj počasi bližati moji goli roki na mizi. Kako pa to? Saj sem pravkar domneval, da sem že rešen nevarnosti, a zdaj...

Klopotačine lesketajoče, mrzle oči so se mi vedno bolj bližale. Lasje so se mi naježili pod širokokrajnim klobukom, in polil me je obilen pot. Kakor začaran sem nepremično gledal prihajajočo pogubo. Ali je kaj resnice na pravljicah o magičnem kačjem pogledu? Neizmerno počasno je prihajala proti meni. Zdaj je že bila samo pol metra oddaljena. Zdaj-zdaj mora planiti in mi zasaditi strupene zobe v roko. Poškili sem čez mizo na Beagle in zagledal črno odprtino njegovega revolverja. Sedel je kakor lipov bog. Ni poznal nobenega usmiljenja. Usoda je torej odločila. Če sem že moral umreti, sem si želel vsaj častnega konca. Nisem se hotel posloviti od življenja kakor strahopetnež. Močno sem stisnil zobe. Urni kačji jeziček je bil vedno bliže. Čutil sem že, da se je dotaknila njena strupena sapa moje gole roke. Ne vem, kje sem našel pogum za slovo, a vendar sem se oglasil. Zamolklo sem rekel: »Zmaga je vaša. Fred Beagle! Zelim, da vam to ne bi prineslo nesreče. Pozdravite Ellen in...«

Oglušujoč strel je prekinil zadnje besede, s katerimi sem se poslavljaj od te doline solz. Debela krogla iz puške se je živigaje zarila v trilo mizo tik moje roke, vrgla trske v zrak in prebila desko. A še poprej je kači prestrelila glavo, in je zdaj predsmrtni krč zvijal pošastnega spaka. V istem hipu je planil v koč močan mož s kadečo se puško v levici in z des-

nico presenečenemu Beaglu naperil v čelo revolver. »Damned, hands up (vraga, roke kvišku),« je preteče zaklical, »ali pa bom streljal!«

Z nepopisnim veseljem sem spoznal svojega zvestega lovškega tovariša Billa Spencerja. V zadnjem trenutku je po svoje zasukal potek dogodkov. Zapustil sem svoj sedež (zdel se mi je kakor natezalnica) in stopil k staremu prijatelju, ki je razorožil Beaglea in šele potem povsili svoj revolver.

»Lepa hvala, tovariš,« sem zaklical ves ganjen in mu pristrčno stisnil roko. »Če ne bi bili prišli, bi nedvomno že ležal mrtev.«

»Kaj še?« je nenadno posegel v razgovor Beagle. »Zelo se motite, prijatelj.«

Ozuplo sem pogledal Beaglea, ki je s prekrizanimi rokami sedel na svojem stolu in se mi čudno nasmehnil.

»Ne razumem vas,« sem odvrnil, »ali mi ne bi pojasnili, kaj mislite?«

Ceprav je stari Bill takoj preteče dvignil revolver, se je Beagle z občudovanja vredno brezbrzičnostjo dvignil s stola, stopil okoli mize in pogumno dvignil ustreljeno kačo. S palcem je močno pritisnil spodnjo čeljust in tako odprl mrtvo glavo. »Zdaj lahko vidita, gentlemana, kakšna je ta kača in kaj ji manjka.«

Radovedno sva pristopila, in sem takoj ugotovil, da so bili kači izdrti strupeni zobje. Začuden sem pogledal Beaglea.

»Mes-hlurs,« je ta zopet povzel, »prise-gam, da nisem morilec.«

Ozrl se je name in z drhtečim glasom nadaljeval: »Kako bi mogel odločiti dvoboj, kdo od naju bo poročil Ellen, če se je odločila sama za vas... a nisem se hotel umakniti, ne da bi poprej preizkusil pogum zmagovitega tekmeča. Hotel sem vedeti, ali me je res izpodrinil mož, ki je vreden tega imena.«

Stopil je nato v kot, pobral svoj revolver, ga mirno vtaknil za pas in odšel. Nisva mu branila.

Ko je bil pred vrati, se je nenadno ozrl: »Good bye, sir,« mi je zaklical in me pozdravil z dvignjeno roko. »Nikoli več se ne bova videla.«

Od tedaj res nisem nikoli več slišal o Fredu Beagleu. Zapustil je pokrajino, ki leži med Blak Hillsi in Bighorn Mountains, in tudi njegova farma je kmalu dobila drugega lastnika.

Ellen pa me je zvesto ljubeznivo bogato odškodovala za ono muko, ki sem jo radi nje prestal v koči ob Tongue-Riverju.

Kurenčkova Neška ma tud beseda

Iblancani sma par res čudn lde, nej edn reče kar č. Kene, kašn prerakajne in šunder sma zagnal, ke sa ga začel delat. Cela Iblana je bla u luft, kokr de b blu sond dan že pred uram. En sa bli usi naudušen zajn, druh sa se ga pa iz usm šterem branil, kokr kuge.

Ke sa ga pa perukat zagledal, kuku je štolc drdrov pu šinah, lepu beu, kokr de b ga glihkar kašna bizuviška perica prpelala iz žehte u Iblana, sa pa zjal, kokr de b čakal, de jm uja pečen gulobi u usta priletel.

Se jest sm ga bla vesela, ke sm ga zagledala.

Sevede ta naudušenast zajn pa ni douh trpela. Kokr u Iblan nuben naudušenast doug na trpi. Hmal sa se začel uglašat lde, ke sa u karteri ub tist cest, ke ta nou tramvaj ruputa. Pusebn tist sa hedi najnga, ke maja radioaparete. Kokr gadi, tku pikajo, kedr prvoz tramvaj mem hiše, radio pa začne delat špetaki, kokr na front, kedr sa s ta nar veem kanonem in mašinengeverem začel dumuvina brant. Se ta gluh s morja mašit ušesa, če nočja, de b jm glave na raznesl.

Zadnč sm slučajn slišala, ke sa se pred cigarfabrika dve dame zavol tramvaja spurekle in nazad-

ne še pušten skausale. Tista, ke nima radija je začela tramvaj hvatit, čš, kuku je tu fletn, ke je brez muje in hitr kokr de b mignu, u Iblan. Una, ke ma radijo je bla pa prec usa u luft in ja začela zmerjat, de se je kar bliskal: »Kva ti veš šema šemasta ud tramvaja,« je začela razsajat. »Sestnajst tauzent nas kušta radijo in pa še pu petndvešt dinarju na mesec morma plačvat na poš ud nega, pa imama ena figa ud tega. Sam jeza, ne družga. Usa untrholinga, ke sma ja mel preh iz nim je tramvaj pužeru. A ja tu prou? Še enkrat m ga hval, pa u um taka prmazala, de u še teb pu buč brečal, kokr nam brečič, kedr ga puslušama.« No, in tku je dala beseda besedo, ke je blu enkat zadost besed skp, sa dela pa klufuta.

Jest pa nimam nč prot tramvaje. Sej je fajn in lepu beu, kei sama nadoužnast. Ampak tist maja pa nahter le prou, ke pugerjava, da se more pred kavarna Zvezda ustaut. Jest sm udločn za tu. Ampak mal pa le cvilbam, če b blu tam dost prustora, de b se lahka lde notr pa vn brez nasreče skubacal. Jest mislem, de b blu bl fajn, če b tramvaj kar u kazinska veža zapelu, al pa saj pud tiste fajlarje. Ze zavie moja muža b blu men iz tem ustrežen, pa marsker druh žen gvišn tud. Kene, not u Kazin maja gespudi zmeri kašna zbuvranja al pa seje. (Moj moz ja ma že skor usak večer). Pol prideja pa punavad fajhtn dam. Kene, če b tramvaj u veža zapelu, b na blu treba de b mogli bt fajhtn. Se če b šou dež ne, u lepem vremen b bla pa usaka fajhtnast čist izklučena. Sej me menda zastopte in ute skušal jt nam, kar se fajhtnast in našeh mož tiče, kulkr mugete na roke. Astn, jest staum samustojn predlog: Ta nou tramvaj u kázinska veža, pa je fertik.

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo dežnikov,
solnčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

VATA
tudi po 50 kg bale, vedno
na razpolago. — Zahtevajte
vzorce in cenik! —
TOVARNA VATE, Maribor,
Dravska ulica 15.

Ogledala
seh vrst, velikosti in oblik
Steklo
zrcalno 6—8 mm, mašinsko 4—6 mm, portaino,
leuast, alabaster itd.
Spectrum d.d.
Ljubljana VII — Telefon 23-43
Zagreb Celovška 81 Osijek

GOSPODARSKA ZVEZA LJUBLJANA r. z. z. o. z.
Prodaja deželne pridelke, žito, mlevske izdelke, seno, slamo, koloni-
jalno in specerijsko blago, kmetijske stroje in orodja, umetna gnojila,
cement, premog itd.
Prvovrstna moka iz mlina Forgács, Bačka Topola,
je stalno na zalogi.
INSERIRAJTE V »SLOVENCU«!

Kis za vlaganje Spirit za vlaganje
Jakob Perhavec, Maribor, Gosposka ul. 9. Tel. 25-80

Prvovrstno zidno in strešno
OPEKO
dobavlja v vsaki množini po najugodnejših cenah z
10 letno garancijo opekarna »ILOVAC«, Karlovac.
Generalno zastopstvo za Dravsko banovino
»EKONOM«
Ljubljana, Kolodvorska ulica šte. 7
Interesenti zahtevajte cenik!
KRASNE TLAKOVE
za cerkve, veže izdeluje in poklada
Cementarna Gostinčar,
Pešata, pošta Dol pri Ljubljani.
Ljudje slabih živcev
izza kake bolezni, preobremenjenja, žalosti, raz-
burjenja, kakor tudi stari, oslabei ljudje, ki jim
pojema moč, prebava, ki radi poapnenja žil nimajo
teka, si hitro opomorejo in se okrepe, če upo-
rabljajo **VINO ŽICANICA.**
Cena steklenice 40 Din. Proizvaja in razpošilja
stara, l. 1599 ustanovljena Kaptolska lekarna sv.
Marije, lekarnar Vlatko Bartulić, Zagreb, Jelaci-
čev trg 20. Dobi se v vseh lekarnah.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiu)
Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsake
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut
horzna naročila, predloži in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic ter nahajala
v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.
Brzjavke: Kredit Ljubljana
Tel. 2040, 2457, 2548; Interurban 2706, 2806

Poletni večer

Zadrhtela čez dobrave pesem je v večerni mrak, zadišale so vonjave, s polja veje mir sladak.

Zadremali so domovi, zasanjali v tih večer, angel božji je priplaval in zaprl hišna dver.

K tlom cvetovi so nagnili trudne svoje glavice, in po nebu natrosili angeli so zvezdice.

V molk pobožen zemlja klone, ko večerni zvon drhti, ko glas zadnji v polju vtone, v tihem, sladkem snu zaspi.

Knez in kmet

Živel je knez, ki je bil zelo krut proti svojim podanikom in jih je preziral kot manjvredne ljudi.

Ko je obhajal svoj štirideseti rojstni dan, je knez priredil v svoji palači veliko slavnost, na katero je povabil same imenitnike in bogataše.

Sredi najveselejše zabave je stopil v dvorano sluga in javil knezu, da stoji pred vrati kmet, ki boče na vsak način priti noter in govoriti s knezom, češ, da mu ima nekaj zelo važnega povedati.

»Ali je zares?« se je razsrdil knez. »Saj ve, da zdaj nimam časa, ko imam goste. Toda čakaj... če ima res kaj važnega povedati, naj vstopi!«

Rekši je knez lokavo pomežiknil svojim gostom in jim rekel:

»Zdaj boste videli, prijatelji, kako strašno zabiti so kmetje. Gotovo bo hotel, da mu izkažem kakšno milost. No, le počakaj, baš v pravem času mi prihaja!«

V tem hipu je kmet stopil v dvorano. Globoko se je priklonil in obstal pri vratih.

»Kaj hočeš?« je knez nasrnil obrvi in ga neprijazno premeril z očmi.

»Slišal sem,« je vljudno odgovoril kmet, »da je vaša milost izgubila dragocen prstan, ki vam je bil zelo drag.«

»No — in...? Ali ti je mar znano, kdo ga je našel?«

Namesto odgovora je kmet privlekel iz žepa prstan in ga spoštljivo pomolil knezu.

»Naj si ga blagovoli vaša milost ogledati, če je pravi.«

Knez je takoj spoznal izgubljeni prstan. Planil je pokonci in vzkliknil:

»Je že pravi! Kje si ga pa dobil?«

»Našel sem ga.«

»Kje pa, kje?«

»Ne daleč od vaše palače.«

Rekši se je kmet priklonil in hotel oditi. Knez pa je velel:

»Počakaj! Ali ne veš, da sem obljubil veliko nagrado onemu, ki mi prstan prinese nazaj?«

»Ne, tega nisem vedel, ker bivam daleč od tod.« je odkritosrčno priznal kmet.

»Ne žlobudraj tako neumno,« ga je zavrnil knez, »kakor da ti sploh nič ni do denarja. Ostal bom mož beseda in ti prisodil nagrado.«

»Vaša milost,« je skromno dejal kmet, »storil sem samo svojo dolžnost.«

»Ah, kaj — dolžnost! Ne govori praznih marenj! Povej rajši, kaj želiš: denar ali kaj drugega?«

»Če je že tako in je vaši milosti prav, tedaj bi prosil nekaj drugega.« je dejal kmet in napravil tako smešen obraz, da so gostje bušili v grohot.

»Torej, kaj želiš?«

»Petindvajset gorkih po grbi!« je na splošno presenečenje odgovoril kmet.

Knez se je od smeja kar zavrtel na peti. Pomenljivo je pogledal svoje goste, kakor bi jim bil hotel reči: »Ali zdaj vidite, kako neumni so ti kmetje!« Ko se je dovolj nagrohotal, je dobrohotno dejal:

»Izberi si kakšno drugo nagrado, sicer bom prepričan, da nimaš vseh kolesčkov v redu.«

»Saj prav radi tega, vaša milost, ker sem pri zdravi pameti, vas prosim, da mi namesto

denarja prisodite petindvajset udarcev po grbi, kajti jaz od teh ne bom dobil niti enega!«

»Kako to?« se čudi knez.

»Stvar je namreč takšna: Ko sem našel prstan in se napotil proti vaši palači, me vratar ni hotel pustiti v notranjščino toliko časa, dokler mu nisem obljubil četrtno nagrade za najdeni prstan. Ko je to izvedel drugi sluga, me tudi ni hotel pustiti dalje vse dotlej, dokler tudi njemu nisem obljubil četrtno nagrade. Na hodniku pred dvorano me je potem ustavil še hišnik, ki me je prav tako spustil dalje pod pogojem, da mu odstopim polovico nagrade. Na ta način, kakor vidi vaša milost, meni od vse nagrade ne ostane prav nič.«

Preglušujoč smeh je sledil kmetovim besedam.

»Hej, to si pa imenitno napravil, dragi moj!« ga je pohvalil sam knez. »Kar so kajoni hoteli dobiti, to naj dobijo! Saj tudi v resnici zaslužijo vsak svoj del...«

In je nato knez zapovedal, naj se »nagrada« pošteno razdeli med vratarja, slugo in hišnika, zvitemu kmetu pa je podaril možno cekinov in ga vrhu tega posadil med zbrane goste ter ga kneževsko pogostil.

Zvesta bivola

Zvestoba psov do gospodarjev je znana. Tudi konjeva udanost gospodarju ni neznana. Da bi bilo pa tudi govedo, in celo nerodni in kocasti bivoli sposobni posebne udanosti in zvestobe do gospodarja — kdo je že to slišal? In vendar je tudi to mogoče, kakor boste spoznali iz sledeče resnične zgodbe.

V neki vasi na Bolgarskem je živel ded Velja. Umrla mu je polagoma vsa številna družina, tako da je ostal slednjič čisto sam v hiši. Nikogar ni imel, s komur bi se bil lahko pogovoril in razvedril; edini živi bitji, ki sta živeli z njim pod eno streho, sta bila oba bivola, s katerima je obdeloval svoje polje. — Njima je ded Velja poklanjal vso svojo ljubezen, z njima je kramljal, njima zaupal, kar mu je težilo srce.

Pa je napačil dan, ko je deda Veljo obiskala huda bolezen. Legel je in ni mogel več vstati. V tej zapuščenosti in bedi se ga je ustilil sosed. Prišel mu je streči in oskrbovati tudi njegova dva bivola. Bivola sta kmalu opazila, da hodi okoli njiju tuj človek in sta se le nerada pokorila njegovim poveljem.

Nekega večera je eden bivolov predrl ograjo, ki je predstavljala hlev in z glavo siloma odrinil edina vrata, ki so vodila v koč. Tako je dospel do svojega bolnega gospodarja in mu začel radostno lizati roke in obraz.

Kmalu nato je stari Velja umrl.

Po starodavnem običaju so naložili njegovo krsto na voz in vpregli vanj domača bivola, ki sta prepeljala svojega mrtvega gospodarja na pokopališče. In je vse tako izgledalo, kakor da se bivola dobro zavedata, da sta za vedno izgubila svojega skrbnega varuha in da ga ne bo nikoli več k njima nazaj. Vso pot sta žalostno mukala in ječala...

Ko sta se po pogrebu bivola vrnila v hišo mrtvega gospodarja, nista hotela več ne jesti ne piti ne delati. Nekega dne so ju našli pred pragom zapuščene dedove koč — mrtva.

Junaštvo male miške

Očka Poklukar je našel v kleti med pajčevino frakelj žganja. Bil je tega odkritja tako vesel, da je zavriskal na ves glas in poskočil visoko od tal. Pri tem pa mu je steklenica padla iz rok in se ubila. Zlahna pijačica se je razlila po tleh... Lahko si mislite, otroci, kako silno potrj je bil radi te nesreče očka Poklukar, ki ljubi žganje nad vse na svetu! Grdo preklinjajoč je odhlačal iz kleti...

Tedaj je smuknila iz neke luknje majhna, srčkana miška. Ko je zagledala veliko lužo na tleh, se je spomnila, da je silno žejna, ker se je bila malo poprej dobrega sira navedla. Privoščila si je zato nekaj kapljic tiste »vode« na tleh in smuknila nazaj v luknjo.

Cez nekaj časa pa so jo iznova obšle skomine po »dišeči« mlakuži. Skočila je iz luknje in srčkala še par kapljic politega žganja. — »Mim!« je dejala, si zadovoljno obrisala brčice, se blaženo potepirjala po trebušku in smuknila spet v svoje skrivališče.

slutnje so napolnile njeno drobno srce. Le malčki so med tem brezskrbno bredli po blatu in vodi, kajti bili so premajhni, da bi zamogli razumeti kaj pomeni odhod očeta v tujino. Vedeli so le eno: oče jim je obljubil, da jim prinese mnogo, mnogo dobrih stvari.

Ko je skrbni oče s težavo prispel po strm bregu na travnati rob jarka, se je še enkrat ozrl v jarek, kjer si je žena s predpasnikom brisala bridke solze. Tedaj so ga tudi otroci še enkrat pozdravili. Nato je izgrnil v visoki travi.

Minul je dan — minuli so trije dnevi, a očeta ni bilo.

Zaman je mati dan za dnem, noč za nočjo stala pred vrati in zrla proti robu jarka misleč, da prihaja soprog.

Minulo je že teden dni, odkar je odšel. Slutila je, da se je moral nekaj strašnega pripetiti, zato se je odločila, da pojde na rob travnika k sosedni miški, ki naj pohiti k možu, vrniti onkraj ceste ter naj vpraša spotoma vsakogar, ki ga sreča, kje je njen mož.

Prečula je v velikih skrbih tisto noč. Naslednji dan se je na vse zgodaj odpravila k sosedu — miški. Prišla je baš pravočasno, kajti miška se je z malbo čez ramo že odpravljala na pot. Zimska zaloga živil ji je pošla in skrbeti je bilo treba za nov živež.

Pa je ni dolgo strpelo v temni luknji. Čedalje boljše se ji je zdela pijačica. Stekla je v tretjič k njej in se je to pot pošteno nasrkala. Toda zdaj ni šla več nazaj v svoje domovanje. Skočila je na star zaboj sredi kleti, sedla na zadnji nožici, si junaško zavihala brčice in zakričala:

»No, zdaj mi pa le dajte sem tisto mačko!«

Janez Raztresen in kumarce

Janez Raztresen ima strašno lep vrt. Kakor za dveletnega otročička očetovsko skrbi zanj in ga neguje.

Pred dvema mesecema je Janez Raztresen posadil in posejal svoj vrt z razno zelenjavo. Tudi na kumarce ni pozabil. Potem je hodil vsako jutro gledat, kako kaj poganja.

Najprej je pokukala iz zemlje solata, potem fižol, redkvice, čebulca, korenček, peteršilček in koruza. Samo v gredi, kjer je vsejal kumarce, se ni nič zgenilo.

Janez čaka en teden, čaka dva tedna, čaka tri tedne — kumarc ni od nikoder. Kadarkoli in komurkoli je pripovedoval o svojem lepem vrtu, nikdar in nikomur ni pozabil potožiti: »Vse je lepo v redu, samo te poštalenske kumarce nočejo pognati!« Strašno ga je skrbelo in celo brskal je po zemlji, da bi izsledil prve kumarčne poganjke. Vse zaman! — Malo je manjkalo, da ni zbolel od same jeze in žalosti... Kajti je imel Janez Raztresen kumarce od srca rad.

»Nič drugega ne kaže,« je dejal mesec dni potem, ko je vsejal kumarce, »nič drugega ne kaže, kakor da grem po novo seme.«

Ko pa se je hotel preobleči v nedeljsko obleko in je sleklet stare delovne hlače, mu zdajci padejo iz žepa trije zavojčki kumarčnega semena, katerega je mislil, da ga je vsejal, pa ga je bil pozabil v svoji raztresenosti v žepu...

Lahko si mislite, kakšna jeza je popadla ubogega Janeza, ko je videl, da s kumarčami še dolgo ne bo nič. Toda vse bi še nekam pozabil in potrpet; a to, da je skorajda ves mesec pridno prilival kumarcam in se tako osmešil pred vsem svetom, ga jezi, da bi najraje samega sebe našeskal...

Dobrosrčna gospa

Berač pride pred bogatino v hišo.

Da bi se tem bolj zasmilil ljudem v hiši, se vleče pred vrati na trato in začne grizti travo. Pri tem škili z enim očesom neprestano proti vratom in čaka, kdaj se bodo vrata odprla.

Cez nekaj časa se vrata res odpro in na pragu se prikaže bogato oblečena gospa, ki ga sočutno pobara:

»Mož, kaj pa delate tam?«

Berač mlo zavjaka:

»Oh, milostiva gospa, tako sem lačen, da že travo grizem!«

»Ubog! mož,« vzdihne gospa in njen obraz se kar topi od sočutja in pomilovanja. »Čakajte; pojdite okrog hiše k zadnjim vratom — tam je še lepša trava!«

Za bistre glave

Zloženka.

O m...j p...e...j...b...n, d...a...i d...m, z...l...s...c...g...f...; k...k...t...z...e...t...l...u...i...b...m v...e...s...o...e...z...v...d...i!

V gornji prvi kitici znane narodne pesmi je vsaka druga črka izpuščena in označena s tremi pikami. Istuhajte, katere črke so izpuščene in izpolnite z njimi določena mesta.

Ena od pravih rešitev bo izžrebana za nagrado. Pošljite rešitve najkasneje do četrтка, 30. t. m. na naslov: Kotičkov striček, uredništvo »Slovenec« v Ljubljani.

Čudno praskanje.

Očka pokliče zvečer mamo iz kuhinje in jo pobara:

»Žena, kaj pa pomeni to praskanje v kuhinji? Ali pes praska po vratih, kali?«

»Kaj še!« mu odvrne žena. »Francek piše domačo nalogo...«

Dobra soseda miška je kaj prijazno sprejela obupano Rego. Le-ta ji je takoj povedala čemu je prišla ter jo naprosila, naj čimprej povpraša pri vseh prijateljih in znancih, da-li

so videli moža Rege, ki stanuje v jarku pod mostičem.

Miška jo je po svojih močeh tolažila ter ji trdno obljubila, da ji do večera zanesljivo sporoči uspeh svojega poizvedovanja.

Spremila je Rego na rob jarka, kjer ji je

so videli moža Rege, ki stanuje v jarku pod mostičem.

Miška jo je po svojih močeh tolažila ter ji trdno obljubila, da ji do večera zanesljivo sporoči uspeh svojega poizvedovanja.

Spremila je Rego na rob jarka, kjer ji je

so videli moža Rege, ki stanuje v jarku pod mostičem.

Miška jo je po svojih močeh tolažila ter ji trdno obljubila, da ji do večera zanesljivo sporoči uspeh svojega poizvedovanja.

Spremila je Rego na rob jarka, kjer ji je

STRIČKOV KOTIČEK

183. Dragi Kotičkov striček! Da ne boš mislil, da smo Plučjani zaspanci, kakor nas ljudje radi imenujejo, se po dolgem času spet oglašam. Enkrat si me že vlaknil v svoj kotiček, zato upam, da me boš vdrugič tudi.

Jaz od sile rada čitam »Slovenec« otroško stran. V nedeljah komaj čakam devete ure, ko odprejo pošto. Na tvo sopo hišim potem po »Slovenec«. Najbolj se mi dopadejo povesti, ki jih znaš tako lepo pisati, kakor bi rožice sadil. Pravljica »Ptček z dvema kljuncema« me je ganila do solz. Skoda, da ni bila še enkrat tako dolga. Napiši še kakšno tako! — Te lepo pozdravlja Angelca Erbus, učenka IV. razr. v Pljuju.

Draga Angelca! Kdo je tisti, ki si upa trditi, da so vrli Plučjani zaspanci? To je laž, grda laž! Jaz Plučjane dobro poznam in vem, da večina njih ne gre pred polnočjo spat, nego da junaško bdi pri polnih litrikih v gostilniških stebelcih. Zaspanci so oni, ki hodijo s kokoši spat, Plučjani pa hodijo baje šele s petelinjim klicem — zato nikakor ne morejo biti zaspanci.

Tvoja pohvala, da znaš pisati povesti, kakor da bi rožice sadil, se mi zdi od sile imenitna. Navedla me je tako, da sem sklenil napisati novo pravljico, ki pa ne bo lepa tako, kot bi rožice sadil, nego bo lepa teko, kot bi cekina sadil... Lahko si torej predstavljáš, kako strašno lepa bo šele ta pravljica, če je bila lepa že prejnjajo, kajli so cekini pač stokrat več vredni kot rožice! S cekini si lahko kupiš vse, z rožicami še piškarega orehu ne... Bridko — a resnično! — Pozdravljena! — Kotičkov striček.

184. Dragi striček! Danes Ti pišem prvič. V soboto je bil moj god. V petek zvečer so mi naredili »ofreht«. V nedeljo je mama nacerla vse polno krofov. Najedla sem se jih tako, da me je bolel trebušček. A da boš vedel: nič se nisem jokala. Saj nisem nobena meča ali mila jera. Striček, ali se tudi Ti nič ne jokaš, kadar se preveč krofov najješ? Sem na moč radovedna. Odgovori mi, prosim! — Sprejmi mnogo pozdravkov od kmetke punčke Tončke Zupančičeve, učenke II. razr. v Sostrem.

Draga Tončka! Kako se bom jaz, Kotičkov striček, ki sem junak od nog do glave, jokal?! Se na misel ni ne pride kaj takega. Saj ne rečem — jokam se žečasik, toda ne zato, ker se preveč krofov najem, nego zato, ker se jih premalo najem. Kajti skrbijo Požgančev oča vedno za to, da se jih ne najem, preveč. Od deseti krofov, ki vsake krake enkrat na moja mizo pridejo, jih namreč devet Požgančev oča sami porabijo in samo enega jaz. »Saj bi človek nič ne rekel, če bi bili Požgančev oča pri vsaki jedi tako podjetni — na primer pri krompirju in obličah. A je pri krompirju ravno nasprotno kot pri krofjih: tam ti Požgančev oča pojedjo samo en krompirček, ostalih devet pa moram jaz...«

Vidiš, tako so Požgančev oča izbirični e jedi! Ali si ti tudi tako? Če si, se pojdi skupaj s Požgančevim očetom za pet minut v kot sramoval, kajli sta izbiričnost e jedi in požrečnost od aile grdi lastnosti, ki zaslužita najglobljeja prezira in obsodbe — pika. — Kotičkov striček.

Za židano voljo

Zverinjak.

Ivan in Anica priskakljata k mami in ji rečeta: »Mama, midva bi se rada igrala zverinjak!«

Mama: »No, pa se igrata! Jaz nimam nič proti temu.«

»Ja, pa se moraš tudi ti z nama igrati!«

Mama: »Pa se bom, no. Kaj pa naj naredim?«

»Veš, midva bova slona in bova ves čas odpirala usta, ti mama boš pa sladkorčke metala v usta!«

On že ve...

Mihec je bolan.

Pokličejo zdravnika.

Zdravnik pride, preišče malega bolnika in reče:

»No, fantek, zdaj pa še jezik pokaži!«

»Nak, tega pa že ne naredim!« odločno odkloni Mihec. »Včeraj sem ga pokazal sosedovemu stricu, pa me je zato pošteno našeskal...«

ponovno toplo stisnila roko. Nato je odhitela proti cesti. Na robu ceste je srečala orača krta, ki je prekopaval zemljo in odstranjal nadležne škodljivce. Ze od daleč ga je prijazno

pozdravila ter vprašala, če je zadnje dni kaj čul o možu nesrečne Rege. Krt je zmajal z debelo glavo, nato je vzel pipo iz ust in počasi dostavil: »Joj, joj, koliko nesreče je na svetu.

(Dolje prihodnje nedeljo.)

Žabja svatba

Ubogi otročiči so zaman prosili hrane! Skrbni oče in mati nista našla ničesar več. Tedaj se je stari odločil, da odide v sosednjo močvaro, ki leži v senci gozda in kjer bo gotovo kaj našel za prazne želodčke.

Pot je bila dolga in nevarna. Vzel je svojo popotno palico in bisago ter se je prisrčno poslovlj od svojih dragih. Dobra ženka se je solznih oči ločila od svojega moža, kajti zle

Pot je bila dolga in nevarna. Vzel je svojo popotno palico in bisago ter se je prisrčno poslovlj od svojih dragih. Dobra ženka se je solznih oči ločila od svojega moža, kajti zle

Domače ognjišče

Naš domači zdravnik

J. K. v Lj. Stranišna brozga velja že od nekdaj kot posebno dobro gnojilo za vrtove. V številnih naselbinah, ki so zrastle na vseh koncih mesta in predkrajev, se ta način uporabe človeških in živalskih odpadkov kajpada čuti, zlasti ga čuti oni, ki se je preselil iz mesta, kjer izginja ta nesnaga brez motenja, v predmetno idilo. V higienskem pogledu so zahteve drugačne na Marijinem trgu, drugačne v Rožni dolini, drugačne na Galevi. Smrad je res neprijetna stvar, a za zdravje manj nevarna, kakor tisto staroveško pometanje trgov in ulic po mestu v jutranjih urah. Ako menite, da je radi gnojenja vrtničev v vaši bližini zares ogroženo zdravje ali moteno bivanje, obrnite se na mestni fizikat za svet in pomoč.

F. G. v Z. Oglaševanje je kaj navadna posledica dolgotrajnega vnetja v ušesih. Dosedanje vaše zdravljenje tekom let ni bilo uspešno, nekaj krivde je gotovo tudi v vas samem, saj niti ne veste, kako vam je rabiti obe zdravili, ki vam jih je predpisal zadnji zdravnik. Ako ste preslišali njegova naročila, pojdite vnovič k njemu, da vam jih ponovi in zabiči, jaz vendar ne morem vedeti, kaj vam je zapisal in naročil! Sicer pa imate na razpolago zdravnika-strokovnjaka, ki se bo gotovo potrudil, da vam hudo bolezen ustavi, ako najde v vas ubogljivega in prizadetnega bolnika. Nikar pa ne mislite, da vam tako dolgotrajna in že zanamarna bolezen ozdravi brez kvernih posledic! Resno se potrudite, da rešite, kar se da še rešiti. Poleg strokovnega zdravljenja vam priporočam večkratno ali daljše bivanje ob morju, pri nekaterih vrstah vaše bolezni vpliva morski zrak ugodno, da bolezen ugasne.

V. D. v Ks. Napade želodčne bolezni imate vsako leto v vročem poletju; pečenje in tiščanje v želodcu, nato neobičajna lakot, kar traja 2-3 tedne in premene neopazno, kakor je prišlo. Kakšna bolezen je to in kako jo zdravite? Kadar imate napad, dajte se po bližnjem zdravniku pregledati oziroma opazovati. Morda je res samo želodčni odpor proti neprimerni hrani ali nepravilnemu jedjenju ali kakšnemu drugemu draženju, morda je vsa nevšečnost izraz kake bolezenske spremembe v dvanajstniku (delu črevesa tik za želodcem) ali žolčniku, morda je pojav kakšne živčne bolezni davnega izvora. Kaj je resničnega od vseh teh in podobnih domnev, se da ugotoviti le neposredno po zdravniku.

V. V. v K. Srbež tam na zadnjem koncu života in v obližju je vaših znak zlate žile ali hemoroidov ali bolezni v predstojni žlezi, vaših je znak glist (tistih majhnih »živih nitic«), vaših izraz kožnega vnetja, vaših pojav kakšne splošne (n. pr. sladkorne) bolezni. Kako naj jaz vse to razložim? Torej!

L. L. v S. Slabokrvnost pri dvanajstletni močno razviti deklici je v vašem primeru brezdomno znak bolezni, ki jo treba resno zdraviti. Večkratno vnetje v goltu in »lahko vnetje obistice« je pogostoma zares v vzročni zvezi. Če je ta vez ugotovljena in so drgalke povečane oziroma kažejo na trajnega vnetja, jih dajte odstraniti. Kaj vas se plaši zgled fanti, ki je neki »radi operacije« glušil; po mojem mnenju je oglušil radi bolezni in mu prepozna operacija ni mogla več rešiti sluha. Tisto močno in tako dolgotrajno krvavenje vzbija sum, da tiči za tem ne samo kakšna običajna začetna motnja, marveč kakšna organska tvorba, morda gobica ali slično. Vaše beganje okrog zdrav-

nikov, poskušanje z domačimi in »Kneippovimi« zdravili, pošiljanje k morju, ni posebno smotno. Držite se enega izkušenega zdravnika, ki naj deklico zdravi ali vsaj vodi njeno zdravljenje. Poverite mu izrecno tako nalogo in ga brezpogojno ubogajte. Zdravljenje z vinom kakršne koli vrste je odlično, priprosta mlečno-rastlinska hrana brez dražil priporočljiva, a po zdravnikovih predpisih! Glede gibanja je istotako potrebno zdravnikovo mnenje, utemeljeno na njegovih ugotovitvah.

C. N. v R. Spolna razboljenost je značilna za vašo dobo. Vi ste otrok te dobe. V zadnji številki naših razgovorov je bil na vrsti siračček, do pičice enak vam. Preberite, kar je bilo pisano na njegov naslov in uvažujte zase. Vsa bolezen je v vaši razboljeni domišljiji. Če se ne morete vkvarjati z resnim delom kjerkoli na prostem, pa se udeležite sportno v katerikoli panogi med počitnicami in nadaljujte vaje tudi med šolskim letom. Valere aude!

C. J. T. v C. Resna živčna bolezen vas tare, kar mi priča vaš dolgi opis in deloma tudi pisava. Bolezen je organskega, ne funkcionalnega značaja. Vaše dosedanje zdravljenje ni bilo uspešno, ker ni bilo ne smotno ne vztrajno. Bolezen vaše vrste je veljala do pred nedavne dobe za neozdravljiva, v zadnjem desetletju pa poročajo zdravniki o ozdravljenih; tudi sam sem videl en tak primer, hujše razviti kakor pri vas, ozdraviti popolnoma. Zdraviti se da take primere samo na prvovrstnem oddelku za živčne bolezni, najbolje sta menda urejeni živčni kliniki v Beogradu in Zagrebu. Zdravljenje traja 3-6 mesecev. Pustite vsako drugo poskušanje, ker izgubljate z njim samo dragoceni čas in zagotovite si tako sistematično zdravljenje, če ne klinično, pa vsaj ambulantno. — Vaša občutnost ali kožna ranljivost utegne biti v zvezi z živčno boleznijo. Sprito vaše živčne bolezni je tista kozmetična okvara na obrazu — malenkostna zadeva. Sicer pa je bilo na tem mestu že večkrat pisano o tistih lepotnih okvarah. Preglejte številke lanske jeseni.

J. D. — S. N. Periodolin, menite, bi bilo sredstvo za vas, kakor ga nudi inšert vašega ljubljanskega. Zakaj hodite v našo hišo po svet o stvarih, ki jih širijo v drugi hiši? Ker je zdravstveno stanje naše družine v neki meri odvisno od zdravstvenih razmer obliži, sem si dal poiskati tisti oglas o sredstvu, ki mi je bilo doslej neznano. — Sram me je bilo, kar vam odkrito priznam, da je tiskan tisti inšert v slovenskem jeziku in čišniku, ki hoče veljati za dostojen list! Niti v zagrebških, niti v beograjskih nisem opazil dotlej tako pretkan in očividne svinjarije; tudi veliki inozemski listi, kolikor jih jaz poznam, ne prinašajo takih umazanosti. Jasno je namreč iz besedila, da neka skrbno pod mamnim naslovom skrita tujezemska tvrdka nudi kriminalno (po kazenskem zakonu) prepovedano sredstvo. Menite-li, da so te vrste sredstva iz takih rok in po taki poti nabavljena v zdravstvenem pogledu neoporečna ali nenevarna? Nešteto oseb si je s takimi sredstvi že ne končalo življenje, pa trajno pohabilo zdravje, kar je še hujše. Zalostno je, da nam »kulturni« sosedje vtiho plačajo smrdeče strupove svoje propalosti, ki jih ne upajo doma razpečevati, v obliki knjig, raznovrstnih higienskih pripomočkov in zdravil, s pomočjo naših propalih dobičkarjev in dobičkaric, še bolj žalostno je, da se prevaža te vrste gnojnice pri belem dnevu k nam!

stavila za dediča. Če tega ni storila, nastopi glede te četrtine dedovanje po zakonu.

Samovoljno znižanje zakupnine. I. M. V. V letu 1928 ste oddali v zakup 6 njiv za letno zakupnino 1250 Din. Prvi dve leti vam je zakupnik plačal dogovorjeno zakupnino, letos vam pa nudi le 1000 Din, za nadaljnja tri leta pa le po 750 Din letno. Vprašate, če sme zakupnik kar tako znižati zakupnino. — Ker ste leta 1928 oddali v najem njive za dobo 6 let proti plačilu letnih 1250 Din, je torej bila zakupna pogodba sklenjena za šest let. Ta pogodba se ne sme enostransko spreminjati. Zakupnik vam je dolžan plačati skozi vseh 6 let dogovorjeno zakupnino. Če vam torej ne plača, ga tožite na plačilo cele dogovorjene zakupnine.

Sportno igrišče. A. G. C. Sportno društvo je kupilo za svoje igrišče parcelo — njivo, ki leži med drugimi njivami. Vprašate, kako se sme to igrišče zgraditi. — Glede zgraditve igrišča ni nobenih posebnih predpisov. Ob meji se sme postaviti ograja iz poljubnega materiala. Le če bi preko igrišča na vaš svet hodili igralci ali padla žoga, smete za morebitno škodo zahtevati odškodnino od športnega društva.

Pravica do pota. J. S. K. Preko Vaše parcele vodi pot na javno cesto. To pot uporabljajo tudi trije mejaši kot lastniki sosednjih parcel. Ti mejaši pa so od svojih parcel odprodali nekaj sveta za postavitev hiše sedmim novim posestnikom. — Vprašate, če morate tudi tem novim baltarjem dovoliti pot preko Vaše parcele. — Ugotovili morate, kakšno pravico pota so imeli po Vašem svetu. Vaši mejaši, če pravica pota ni vključena, potem so jo mejaši pripisovali s tridesetletno uporabo. Imajo torej pot v tistem obsegu, kakor so jo pripisovali. Če so pa mejaši od svojih parcel odprodali nekaj sveta novim posestnikom za postavitev hiše, potem so tem kot svojim posestnikom naslednikom s svetom vred odstopili tudi svojo dosedanje pravico do pota preko Vaše parcele. Najbrž novim baltarjem pota ne boste mogli braniti.

Škoda zaradi požara. A. K. Up. V svoji hiši imate najemnika-trgovca. Sami pa stanujete v drugem mestu. V zadnjem času pa je pri Vašem najemniku trikrat gorelo. Dvakrat je bil ogenj pogasen, tretjič pa je Vaš najemnik-trgovec branil ljudem gasiti, tako da je ogenj napravil mnogo večjo škodo, kakor pa, če bi ga gasilci smeli gasiti. Vprašate, kako bi dobili od najemnika povrnjeno škodo. — Če je res, da je Vaš najemnik ljudem, ki so hoteli gasiti, grozil, da bo streljal in da je s tem res ljudi zadrževal od gašenja, potem vam ta najemnik odgovarja za Vašo škodo. Ovdite za deveto orožnikom ali drž. pravdnikstvu. Kazenskemu postopanju se pridružite kot zasebni udeleženec za utrpelo škodo. Če Vaš najemnik kazensko ne bo obsojen, ga pa smete še tekom treh let civilno tožiti na odškodnino.

Povračilo plačanega davka od prodane, vendar ne prepisane parcele. R. R. G. Vaši starši so pred 20 leti prodali sosedu A-ju njivo. Ta pa je sedaj prodal to njivo sosedu B-ju. Ob tej priliki se je ugotovilo, da so Vaši starši skozi vseh 20 zadnjih let plačevali še vedno davek od te prodane njive. Vprašate, ali in od koga lahko zahtevajo sliši povračilo pomotoma plačanega davka. — Od sosedu A-ja imajo Vaši starši pravico zahtevati povračilo pomotoma plačanega davka le za zadnja tri leta. Zahtevek za povračilo v prejšnjih letih plačanega davka pa je že zastaran.

Izbira policia. J. O. C. V katero šolo oziroma v kakšno službo bi dali Vašo meščansko hčer odraslo hčerko, vam ne moremo svetovati, ker ne poznamo sposobnosti Vaše hčerke in ker tak nasvet sploh ne spada v pravne nasvete.

Pašna pravica. J. B. R. Trije posestniki imate sosenžeti poleg pašnika drugega posestnika. Čim pokosite travo po sosenžetih, takoj pase dotični posestnik svojo in drugih ljudi živino po Vaših sosenžetih ter vam dela občutno škodo. Ta posestnik trdi, da ima pravico za pašnjo za 8 glav živine po Vašem, dejansko se pa pase po 20 in še več glav živine. Vprašate, na kakšen način bi temu posestniku prepovedali pašo. — Če ta pašna pravica ni vključena in če tudi sicer nimate nikakega zapisnika, kako in v kakšnem obsegu si je ta posestnik pridobil to pašno pravico, potem se štiti mirna tridesetletna posest. Veljajo pa naslednje poslovne določbe, in sicer: nezdruživa in tuja živina je vedno izključena od paše; ako se je število pašne živine zadnjih trideset let menjavalo, se mora vzei srednje število iz gonje prvih treh let; ako se pa to ne more dognati, potem se določi število živine z ozirom na obseg in kakovost paše, vendar ni upravičeneu nikdar dopuščeno, da pase na tujem svetu več živine kot je more prezimiti s krmo, pridelano na svojem zemljišču; upravičenec paše ne sme izključevati lastnika zemljišča od sosaše, še manj pa kvariti pašno zemljišče samo; ako se je bati škode, mora imeti pastirja, da varuje živino. — Upoštevaite našete poslovne določbe bošče Vašega nasprotnika lahko prislili s tožbo, da bo dosedanj obseg paše skrčil, predvsem pa, da ne bo tuje živine gonil na Vaše sosenžeti.

Poravnava glede meje. A. L. St. I. Neko sporno mejo sta s sosedom sporazumno zamejčila in sta bila oba z novo določeno mejo zadovoljna. Sedaj pa je pustil sosed celo posestvo premeriti po zemljemereu; za mapni meri bi morali pri zgoraj navedeni meji prestaviti mejnike v Vaš svet. Sosed trdi, da je bila meja le začasno zamejčena in zahteva prestavitve mejnikov po zemljemerčevi meri. — Če sta postavila mejnike (nasuli ste v jame pod kamne celo črepinje) in če takrat ni bilo govora o »začasni« meji, potem veže sporazumno določena meja Vas in sosedu. Ker je bila meja poprej sporna in negotova, zato je vsak nekoliko odnehal in je bila s tem dosežena poravnava, ki je obvezna za oba.

Nasveti za vr

Razmnoževanje s potaknjenci.

V juliju in avgustu je najboljši čas, da si vzgajimo nov cvetlični zaro s potaknjenci, ker mladice v tem času niso ne premehke ne pretirde. S potaknjenci razmnožujemo pelargonije, fuksije, begonije, salvije, heliotrop, ageratum in kakteje. Potaknjenci (odganki) naj imajo po 2 do 3 liste (listne pare); odrežemo jih tik pod zadnjim listnim vozlom, ker je tam zbrani največ rezervnih snovi. Te snovi pospešujejo vkoreninjenje in celitev rane. Zadnjemu listu (listoma) odrežemo zgornji del, le pecelj pustimo. V lončke denemo na dno lončene črepinje in pesek, da se more voda odtekat in prihajati skozi odprtino zrak. Nato nasujemo do polovice lončka pečeno kompostno zemljo in na vrh približno dva centimetra peska in šotnega prahu (vsakega polovico). Potaknjence odrežimo z ostrim nožem, vtaknimo ranjeni konec v prah drvnega oglja in pustimo ležati tri do štiri ure, da se rana osuši in kasneje potaknjence ne začne gniti. Potaknjence posadimo 1-2 cm od lončkovega roba v krogu, da pospešimo dostop zraka, ki je za vkoreninjenje potreben. Nad lonček z nežnejšimi potaknjenci moremo povezniti velik kozarec za vlaganje, da preprečimo preveliko izhlapevanje vlage iz nežnih lističev; po vkoreninjenju kozarec odstranimo. Za vkoreninjenje računamo približno 14 dni, za kakteje 3-4 tedne in tudi več. Potaknjenci v tem času ne smejo biti izpostavljeni neposredno sončnim žarkom in jih moramo v prvih dneh pokrivati (s papirjem). Najboljše je, da pustimo potaknjence v lončkih do spomladi in jih šele tedaj presadimo za stalno. Pri presajanju pazimo, da ostanejo koreninice nepoškodovane.

Dajmo cvetlicam opore.

Cvetlicam, ki visoko, bujno rasto, moramo dati pravočasno opore, da se nam ne polomijo. V ta namen izberemo primerno močne količke in rahlo privežimo stebila. Da se vez ne zmurne nizzol, zabijmo na primerni višini količkov žebeljčke. Vez mora biti dovolj močna, da ne segnijo in se ne utrga, zato rafija v ta namen ni porabna. A kakor rečeno, mora ležati vez rahlo, da se more rastlina neovirano razvijati.

Plevel.

Kdor hoče posebno zapleveljena mesta temeljito očistiti, naj na gosto potrese jedkega apna ali kajnita. Pridelku se je treba seveda za tisto leto odpovedati.

Surovo maslo (Tafelbutter)

najfiniješe, dobavlja v vsaki množini od 4 kg naprej; franko, in sicer po ceni 30.— Din proti povzetju.

Franc Kolleritsch
APACE PRI GORNJI RADGONI

Modne novosti

Potni plašč s širokim ovratnikom in verji, velikimi žepi in ozkim pasom.
Potni kostum iz lahkega volnenega blaga temne barve; jopica prosta, brez gumbov.

David Haek:

Pravljica o knigah

Na knjižni polici je bilo vse živo. Knjige so se pričele pomenkovati, izprva le šepetaje, nato vedno glasneje.

»Kaj boste ve govorile o slavi!« se je tu iznenada oglasila čedna knjiga, kratek roman, ki so ga natisnili že v sedmi izdaji in je bil prav tedaj deležen splošnega zanimanja. »Kdo izmed vas se more meriti z menoj!«

»Hm, nikar se ne ponašaj,« ga je ogorčeno zavrnil prašen sosed. »Danes te slave, jutri grajajo, potrjujem sramot in dan nato pozabijo. To vem po lastnih izkušnjah. Nič ni bolj nestalnega in minljivega kakor je zanimanje ljudi za kako knjigo. Se dobro, če ti ostane zavest notranje vrednosti.«

»Glej ga no, kaj si domišljuje!« se je porogljivo zahihitala z zlatom nakičena knjižica. »Mene si oglej, če hočeš videti kaj posebnega.«

»Le kaj je takega na tebi, ti gizdalniček papirnati, delo navadnega obrtnika! Odloži opremo in kaj ti ostane? Nisem od tebe nič manj okusno opremljena in vendar imam povrh pisanih sestavkov še nešteto lepih slik,« ga je s sosednje police užaljeno, a ponosno zavrnil v usnje vezani krasotec.

»No, ti si pač navaden literarni mežug,« je segel v pogovor zvezek epigramov. »Prav za prav nisi ne eno ne drugo. Imaš preveč slik in premalo besedila. Če ima kdo kaj veljave, je imam jaz. Majhen sem sicer po obliki, a velik po vsebini.«

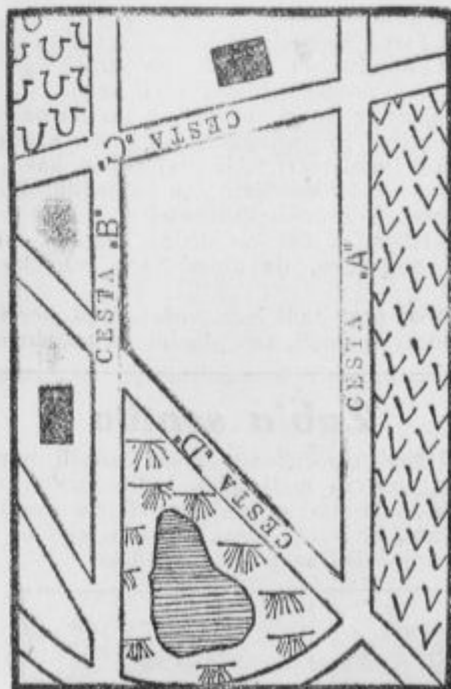
»In to velja zlasti za antologije,« se je oglašila ena izmed njih. »V njih je res od dobrega izbrano najboljšo. Edino antologija je knjiga, ki je res branja vredna.«

»Sicer se motiš,« je dostavil zvezek epigramov, »a večina avtorjev je istega mnenja in antologije prirejajo, pa jih izdajajo kot svoje blago.«

(Prevel Franjo.)

UGANKE

„Najkrajši zid“

Dva prijatelja sta kupila zemljišče med cestami A, B, C in D. Zemljišče si hočeta razdeliti natančno na polovico in potem med obema polovicama zgraditi zid, ki naj bo kar najbolj kratek. Kje morata potegniti zid?

Rešitev:

„Življenje ob Jadranu“

Na sliki je naslednjih pet napak ali ne-možnosti: 1. Ena zastava plapolja v čisto nasprotno smer nego vse druge. 2. Ob pristaniskem mestu ni stopnice. 3. Na peščenih obali ne rastejo palme. 4. Teniško igrišče ima mrežo tik ob morju. 5. Solnce ne stoji nikdar na severu.